

ส่งเสียเลี้ยงดู อาจยุติลงได้อย่างง่ายดาย ด้วยคำพูดปากต่อปากของพฤติกรรมฝ่ายหญิงในเรื่อง
คู่ลาว

อาจกล่าวได้ว่า ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่อิงอยู่กับผู้ชายฝรั่งมีหลายสถานภาพภายใต้เงื่อน
ไทรของลักษณะการจัดวางความสัมพันธ์ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น และเพื่อให้เห็นถึงรายละเอียดของ
วิธีคิด การแสดงออก ตลอดจนการปรับความสัมพันธ์ของผู้หญิงกับลูกค้าที่เปลี่ยนสถานภาพมา
เป็น “แฟน” จึงเลือกนำเสนอเป็นกรณีศึกษาชีวิตผู้หญิงคนหนึ่งชื่อหล้า เหตุที่เลือกนำเสนอชีวิต
ของเธอเนื่องจาก เธอเป็นตัวอย่างหนึ่งของผู้หญิงที่ได้ชื่อว่า “ประสบความสำเร็จ” ในกลุ่มผู้หญิง
บาร์เบียร์และธำรงความสัมพันธ์กับแฟนเป็นเวลากว่า 4 ปี ซึ่งถือว่าเป็นระยะเวลาที่ค่อนข้างยาว
เมื่อเปรียบเทียบกับประสบการณ์ผู้หญิงบาร์เบียร์กับผู้ชายฝรั่งโดยทั่วไป อีกทั้งเธอยังเป็นตัวอย่าง
ของผู้หญิงที่ยุติการทำงานในบาร์เบียร์

หล้า ผู้หญิงบาร์เบียร์ที่ได้ชื่อว่าประสบความสำเร็จ

เส้นทางชีวิตของหล้า เข้าสู่โลกการค้าประเวณีในรูปแบบที่หลากหลาย ครั้งที่ยังเป็นสาว
รุ่น หล้าออกจากหมู่บ้านที่อยู่ชานเมืองของจังหวัดลำปางเข้าสู่ตัวเมือง ออกหางานรับจ้างทำ
แรงผลักดันในเรื่องเศรษฐกิจ หล้าเข้าสู่การโอบอุ้มของเจ้าแม่คนหนึ่งในจังหวัดลำปางในฐานะของ
เมียเก็บ ชายชราชาวไทยเชื้อสายจีนผู้นี้มีหญิงลาวฐานะเดียวกับหล้าหลายคน เขาให้ที่พักและ
เงินเจือด้านการเงินโดยแลกเปลี่ยนกับการมีเพศสัมพันธ์เป็นครั้งคราว เรื่องราวในอดีตที่ปวดร้าว
ผ่านคำบอกเล่าเพียงสั้น ๆ เท่านั้น หล้าก้าวเข้าสู่อนาคตที่คาดหวังว่าจะดีขึ้นกว่าเดิมในจังหวัด
เชียงใหม่ โดยทำงานใน “ช่อง” ที่ปัจจุบันเธอเรียกสถานที่ทำงานในอดีตว่า “บ้านลาว” จนกระทั่ง
เพื่อนรุ่นพี่แนะนำให้เธอก้าวเข้าสู่โลกบาร์เบียร์เมื่อเกือบสิบปีที่ผ่านมา เวลานั้นเธอได้ทำงานใน
บาร์ที่ถือว่ามีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักดีในหมู่ฝรั่ง

หล้าในวัยสามสิบปีต้น ๆ ไม่เคยผ่านการมีลูกมาก่อน เมื่อถามหล้าถึง “แฟน” คนแรกใน
ชีวิตของเธอ เธอตอบว่า

“ไม่รู้จะเรียกว่าแฟนหรือเปล่า ผู้ชายคนนั้นรู้จักกันแถวบ้าน ตั้งแต่ตอนเป็นสาว รูปร่างสูง
ใหญ่ เป็นคนอบอุ่นและดีมาก”

ครั้งแรกที่พบกัน ผู้ชายไทยคนนี้คิดว่าหล้าคือน้องสาวของเธอ ซึ่งหน้าตาละม้ายเธอมาก
ก็เลยมีการเกี้ยวพาราสีตามประสาหนุ่มลาว ผู้ชายคนนี้เป็น “คนดี” ในสายตาของหล้า ทั้งคู่ไม่มี
ความสัมพันธ์ลึกซึ้ง เพียงแค่เป็นการพูดคุยกันเสียมากกว่า ทุก ๆ สงกรานต์ที่หล้ากลับบ้าน
ชายคนนี้จะแวะมาเยี่ยมเยียนเธอเสมอ แม้ว่าเขาจะแต่งงานไปแล้วก็ตาม นอกจากนี้เธอยังเคยมี
“แฟน” เป็นอาจารย์สอนหนังสือที่โรงเรียนประจำอำเภอ เขาเป็นคน “ไม่ดี” ในสายตาของหล้า

เพราะหวังแต่เพียงหยิบยืมเงินทองจากเธอและมักแสดงท่าทางว่ารักเธอ ส่วนผู้ชายไทยคนที่สาม ที่เธอพูดถึงเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย รู้จักกันเมื่อครั้งที่ชายหนุ่มไปเที่ยวบ้านสาวที่หล้าทำงานอยู่ ทั้งคู่เขียนจดหมายติดต่อกัน นัดพบไปเที่ยวด้วยกันหลายครั้ง เขาเป็นคนดีในสายตาของเธอ เพราะไม่เคยทำทำผิดถูกเธอทั้ง ๆ ที่รู้ดีว่าเธอทำงานอยู่ในบ้านสาว ผู้ชายไทยคนสุดท้ายที่หล้าพูดถึง เป็นผู้ชายที่พบสมัยที่ทำงานอยู่ในบ้านสาวเช่นกัน เขาเป็นลูกค้ำของเธอเช่นเดียวกับหนุ่ม นักศึกษาผู้นั้น ทั้งคู่คบหากันชั่วระยะเวลาหนึ่ง เมื่อครอบครัวของฝ่ายชายไม่ยอมรับให้ลูกชายของเขาพัฒนาความสัมพันธ์กับผู้หญิงที่ค้าประเวณี ความสัมพันธ์จึงสิ้นสุดลง

ปัจจุบันหล้าบอกว่า เธอไม่ชอบผู้ชายไทย ในความหมายที่ว่าจะมาเป็นคู่ชีวิต เธอให้เหตุผลว่า ผู้ชายไทยไม่สนใจความรู้สึกของผู้หญิง ผู้ชายไทยมักจะให้ผู้หญิงเป็นฝ่ายหาเลี้ยงเสียมากกว่า นอกจากนี้ผู้ชายไทยยังชอบดื่มเหล้ามาก เจ้าชู้ และเวลามีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายไทยไม่มีความนุ่มนวล และสุดท้ายก็คือผู้ชายทิ้งภาระในเรื่องการดูแลบ้านและลูกให้กับผู้หญิงแต่เพียงผู้เดียว ภาพลักษณ์เกี่ยวกับผู้ชายไทยเหล่านี้ หล้าประมวลจากประสบการณ์ตรงที่เธอรู้จักกับผู้ชายในสถานภาพต่าง ๆ นับตั้งแต่แฟนบางคนที่ไม่เจอ ผู้ชายไทยที่มาเป็นลูกค้ำเมื่อครั้งที่ทำงานบ้านสาว และผู้ชายที่รายล้อมตัวเธอ ไม่ว่าจะเป็น พ่อที่เมื่อครั้งยังมีชีวิตชอบดื่มเหล้า น่องชาย พี่ชาย รวมถึงบรรดาสามีของเพื่อน ๆ ที่เล่าเรื่องราวต่าง ๆ ในครอบครัวที่เธอรับรู้

หล้าหันเหมาขึ้นชอบผู้ชายฝรั่งตั้งแต่เธอเข้าสู่วงการบาร์เบียร์ เธอบอกว่า ประการแรกเป็นเรื่องเงินทอง ที่ผู้ชายมีความรับผิดชอบในการส่งเสียเลี้ยงดู ประการที่สองคือผู้ชายฝรั่งเอาใจใส่ความรู้สึกของผู้หญิง นอกจากนี้ในเรื่องเซ็กส์ยังมีความนุ่มนวลมากกว่า และประการสุดท้ายคือการแบ่งปันดูแลการงานในบ้าน เธอยกตัวอย่างว่า ระหว่างที่เธอใช้ชีวิตอยู่กับผู้ชายฝรั่ง หากเธอเป็นฝ่ายทำอาหาร ผู้ชายก็จะอาสาทำความสะอาดภาชนะให้ เป็นต้น

ถึงวันนี้ หล้ามีผู้ชายฝรั่งสองคนในชีวิต คนแรกเป็นหนุ่มอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่น อีกคนหนึ่งเป็นหนุ่มเยอรมัน หล้ารู้จักกับหนุ่มอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นเมื่อครั้งที่เธอทำงานบาร์เบียร์ได้ราวปีเศษ ใช้เวลาทำความรู้จักกันราวหนึ่งสัปดาห์ หลังจากนั้นฝ่ายชายส่งเงินมาให้เธอตลอดจนถึงบัดนี้เป็นเวลา 4 ปี แล้ว หล้าเล่าถึงความรู้สึกเล็ก ๆ ของเธอว่า เธอไม่ได้ประทับใจในตัวชายหนุ่มวัย 40 ปี เศษคนนี้เลย “เขาเป็นคน “ชื้อบื้อ” อยู่ด้วยนาน ๆ แล้วรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่มีความสุข” หน้าซ้ำเธอยังรู้สึกขยะแขยงเมื่อฝ่ายชายสัมผัสเนื้อตัวร่างกาย สำหรับหล้าแล้ว “ความรัก” เป็นเรื่อง “ความรู้สึก” ไม่อาจจะบอกถึงเหตุผลอย่างชัดเจนได้ ความรู้สึกรักปรากฏเด่นชัดขึ้นเมื่อเธอเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตัวเธอกับหนุ่มเยอรมันที่เธอรู้จักทีหลังหนุ่มอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นไม่นานนัก

หล้าเล่าถึงหนุ่มเยอรมันว่า เธอพบกับเขาในบาร์เบียร์แห่งหนึ่งช่วงนั้นเธอเลิกทำงานในบาร์เบียร์แล้ว เนื่องจากหนุ่มอเมริกันส่งเสียเลี้ยงดู ความรู้สึกที่เธอมีต่อหนุ่มเยอรมันเป็นไปในแง่บวก ทุกครั้งที่เธออยู่ใกล้เขาแล้วมีความสุข นี่คือนิยามเกี่ยวกับ "ความรัก" ของหล้า

ความรู้สึกที่หล้ามีต่อหนุ่มอเมริกันซึ่งหน้าตาและสัณฐานขัดตึงเชื้อสายญี่ปุ่นคือความลำนึกในบุญคุณที่เขาจุนเจือเงินทองให้ทั้งตัวเธอและบุคคลในครอบครัว เขามีอาชีพเป็นวิศวกรเดินทางไปทำงานในต่างประเทศครั้งละหลาย ๆ เดือน มีรายได้ค่อนข้างดี เขาเคยผ่านการมีครอบครัวแล้วแต่ไม่มีลูก ปัจจุบันยังไม่ได้หย่าขาดจากภรรยาชาวอเมริกันแต่แยกกันอยู่ หล้ายอมรับว่า เพื่อนฝูงที่ใกล้ชิดกับเธอมีส่วนทำให้เธอตัดสินใจหยุดการทำงานบริการในบาร์เบียร์และเข้าสู่การอุปถัมภ์จุนเจือของหนุ่มอเมริกันผู้นี้

"ตอนนั้น คิดอยู่นานว่าจะเอายังไงดี เพื่อนที่รักกันเขาบอกว่า ความรักนั้นกินไม่ได้หรอกนะ ที่สำคัญคือ ผู้ชายต้องรักเราและช่วยเหลือเราได้"

หล้ายุติการทำงานบริการทางเพศโดยสิ้นเชิง หนุ่มอเมริกันเปิดบาร์เบียร์ให้ตามคำเสนอของหล้า โดยที่เธอเป็นฝ่ายตัดสินใจในทุกเรื่อง และมีฝ่ายชายสนับสนุนเงินทอง เขาซื้อรถยนต์ ที่ดิน และปลูกบ้านหลังใหญ่ให้เธอที่บ้านเกิด ตามคำขอของฝ่ายหญิงทุกประการ

"เขาดูดีกับเรามาก แต่เรายังไม่ได้รักเขา เพียงแต่รู้สึกซาบซึ้งในความดีของเขาที่ปฏิบัติกับเรา"

ความเป็นฮัควินม้าชาวเป็นภาพลักษณ์ของหนุ่มอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นรายนี้อย่างเด่นชัดที่สุด ทั้ง ๆ ที่ หล้าไม่ได้มีเพศสัมพันธ์กับเขามาเป็นเวลาหลายปีแล้วนับตั้งแต่คบหากันมา ฝ่ายชายไม่ได้เร่งเร้าแต่ประการใด เขาเข้าใจว่า เป็นเพราะหล้าทำงานบริการทางเพศมานาน ทำให้เธอรู้สึกไม่ดีในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชาย และเขาก็ยินดีปล่อยให้เวลารักษาความรู้สึกที่เลวร้ายเหล่านั้น หล้าเล่าถึงความรู้สึกของเธอในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ว่า

"ไม่รู้ทำไมเหมือนกันนะ เรา รู้สึกกับเขาเหมือนพี่ชาย เหมือนพ่อ เรื่องอย่างนั้นเลยไม่มีปกติเวลามีเซ็กส์ที่ไรเจ็บมากทุกที เพราะเราไม่เคยมีลูกมาก่อนด้วย ช่องคลอดเล็ก ถ้าคนมีลูกมาแล้ว อาจจะค่อยยังชั่วหน่อย เราไม่ได้ทำงานมาหลายปีแล้ว นาน ๆ นอนกับแฟน (หนุ่มเยอรมัน) ยังเจ็บมาก ตอนมีอะไรกันก็มีอารมณ์ แต่พอเสร็จแล้วมันจะรู้สึกแสบ เพราะเราตัวเล็กและของฝรั่งก็ใหญ่ สมัยก่อนเวลาทำงาน ต้องใช้น้ำยาหล่อลื่น ทาตอนที่แขกใส่ถุงยางแล้ว และเราก็ทาที่ช่องคลอดเราด้วย แขกเขาก็รู้ เวลานอนกับแขกเสร็จ ล้างด้วยสบู่จะรู้สึกแสบมากเลย"

นับตั้งแต่ที่หนุ่มอเมริกันเป็น "แฟน" ของหล้า ปีหนึ่ง ๆ เขาจะเดินทางมาหาหล้าราว 3-4 ครั้ง ขึ้นอยู่กับโอกาสในการลาหยุดงาน มาพักด้วยครั้งละราว 2-3 สัปดาห์ ฝ่ายชายมักจะมีของขวัญมาฝากเธอทุกครั้ง โดยเฉพาะน้ำหอม ฝ่ายหญิงจะพาแฟนชาวอเมริกันของเธอไปทำผม

จัดแจงในเรื่องเครื่องแต่งกายให้ และพาเขาไปเยี่ยมบ้านเกิดของเธอ โดยที่แม่และพี่น้องของเหล่าต่างยอมรับใน "ความดี" ที่หนุ่มใหญ่ผู้นี้ปฏิบัติต่อฝ่ายหญิง

บางครั้งเหล่าเดินทางไปยังประเทศอื่น ๆ ที่ฝ่ายชายทำงานอยู่ หรือไปฮอลิเดย์ยังต่างประเทศในช่วงที่ฝ่ายชายลาหยุดพักงานได้ ระหว่างที่อยู่ห่างกัน ทั้งคู่จะผลัดกันโทรศัพท์ถึงกันเกือบทุกสัปดาห์ นอกจากนี้เขายังทำบัตรเครดิตให้หญิงสาวสามารถเบิกเงินใช้จ่ายได้วงเงินเดือนละห้าหมื่นบาท ไม่นับการใช้จ่ายในการซื้อของชิ้นใหญ่ ๆ เช่น รถยนต์ ที่ดิน โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น

ภายใต้เงื่อนไขที่ฝ่ายชายเดินทางมาเมืองไทยหาฝ่ายหญิงเป็นครั้งคราว ทำให้เงื่อนไขของความสัมพันธ์มีลักษณะใกล้เคียงกับความสัมพันธ์เดิมเมื่อครั้งที่ผู้หญิงยังทำงานบาร์เบียร์และผู้ชายอยู่ในฐานะลูกค้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวในแง่รอบบทบาทการดูแลเอาใจใส่ ผู้หญิงมีอิสระในกิจกรรมอื่น ๆ ตามปกติโดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับความต้องการของฝ่ายชาย อย่างน้อยที่สุดฝ่ายชายที่ได้ชื่อว่าเป็นแฟนรับรู้เรื่องราวบางด้านที่เกี่ยวข้องกันเท่านั้น ขณะที่ฝ่ายหญิงมีความมั่นคงในเรื่องเศรษฐกิจ และมีเสรีภาพในการแสดงออกของตนเอง

ดังเช่นในกรณีของเหล่า ระหว่างที่เธออยู่ในความโอบอุ้มด้านเศรษฐกิจจากหนุ่มอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่น เหล่ายังคงติดต่อกับหนุ่มเยอรมัน-ผู้ชายที่เธอปันใจให้อยู่เป็นระยะ ๆ ในปีหนึ่ง ๆ หนุ่มเยอรมันจะเดินทางมาเชียงใหม่ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวและทั้งคู่จะเดินทางไปเที่ยวต่างจังหวัดและบางครั้งเดินทางไปต่างประเทศด้วยกัน โดยที่ฝ่ายชายเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้เธอ หญิงสาวยังคงเคยเดินทางไปพักยังบ้านเกิดของหนุ่มเยอรมันรายนี้นานนับเดือน และเรารู้ดีว่า เหล่ามีหนุ่มอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นเป็นผู้อุปถัมภ์ในเรื่องการเงิน

"สำหรับผู้หญิงที่เรียนหนังสือแค่ป.4 ซากจน เมื่อได้พบผู้ชายฝรั่งที่มีเงิน คุณแค เป็นสิ่งที่ผู้หญิงต้องการ แต่ถ้าผู้หญิงที่มีการศึกษา ไม่ต้องพึ่งเรื่องเงินทองจากผู้ชาย สังเกตดูสิผู้หญิงที่ทำงานบาร์ทุกคน มีลูกมาแล้วทั้งนั้น เคยเจอมาแล้วว่า ผู้ชายไทยเป็นยังงัยบ้าง เราโชคดีกว่าผู้หญิงหลายคน เพราะไม่ได้มีลูกกับผู้ชายไทย และก็ไม่ได้คิดอยากมีลูก และไม่คิดอยากจะทำงานด้วย ถ้าเราแต่งงานกับผู้ชายไทยไป ก็คงเป็น ผู้หญิงบ้านนอก มีผัวซีเมา เลี้ยงลูก ทำงานบ้าน ไม่ได้รู้จักโลกเหมือนทุกวันนี้"

เหล่าเป็นหนึ่งในตัวอย่างของ "ความสำเร็จ" ที่ถูกกล่าวขานถึงในหมู่ผู้หญิงบาร์เบียร์ การพัฒนาความสัมพันธ์กับผู้ชายต่างชาติ จากลูกค้ามาสู่แฟน ที่แสดงความรับผิดชอบทางเศรษฐกิจเป็นความใฝ่ฝันของผู้หญิงทุกคน แม้ว่าเหล่าจะไม่ได้ได้รับความมั่นคงในชีวิตโดยการแต่งงานหรือจดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมายดังเช่นผู้หญิงบาร์เบียร์บางคนมีโอกาสนั้น แต่เธอพบว่า ช่องทางในการสานสัมพันธ์กับผู้ชายฝรั่งเป็นหนทางหนึ่งที่สร้างโอกาสให้กับผู้หญิงชนบท มีการศึกษา

น้อยและที่สำคัญคือการตกอยู่สภาพที่ต้องเผชิญหน้ากับสามีที่ไม่มีความรับผิดชอบ และปล่อยให้ฝ่ายหญิงเป็นผู้แบกรับภาระในครอบครัว

หล้าตัดสินใจเปิดบาร์เบียร์ภายหลังจากที่เธอได้รับการช่วยเหลือจากหนุ่มอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นผู้นี้ เวลาราวปีเศษในฐานะเจ้าของบาร์ ผู้หญิงหลายคนของเธอคุ้นเคยในหมู่บ้านได้ขอติดตามเธอเข้ามาทำงานในบาร์เบียร์ ความสำเร็จจากประสบการณ์ของตนเองและการมองเห็นช่องทางในการมีชีวิตที่ดีขึ้นจากแรงมุมของเธอทำให้หล้ายินดีให้ความช่วยเหลือผู้หญิงเหล่านี้ในแบบต่าง ๆ นับตั้งแต่เรื่องเงินทอง ที่พัก และเงื่อนไขการทำงาน ผู้หญิงในบาร์เบียร์ที่ทำงานกับหล้ารู้สึกอบอุ่นถึงความอาทรและการผ่อนปรนในการทำงาน เช่น การไม่จำกัดจำนวนครั้งในการออกไปบริการทางเพศกับลูกค้า การไม่เอารัดเอาเปรียบในเรื่องการจ่ายเงินเดือน และการจ่ายเต็ม รวมทั้งสร้าง "ความเป็นพี่น้อง" ในการทำงาน เช่น การหุงหาอาหารรับประทานร่วมกันในบาร์เบียร์ หรือการให้ความช่วยเหลือตามคำร้องขอของพนักงาน เป็นต้น

การเปิดธุรกิจบาร์เบียร์ทำให้หล้าได้เรียนรู้หลายอย่าง ในแรงมุมของการทำธุรกิจให้อยู่รอด เธอพบว่า ไม่ใช่เรื่องง่ายทีเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเธอไม่ได้สร้างกฎเกณฑ์ที่เข้มงวดในเรื่องจำนวนการขอพหรือการออกไปกับลูกค้า ทำให้หล้ามีรายได้เข้าบาร์เบียร์อย่างจำกัด ในที่สุดเธอพบว่าธุรกิจดังกล่าวไม่สามารถเลี้ยงตัวได้ บาร์เบียร์มีความหมายเพียงแค่ช่วยคลายเหงาให้เธอมีโอกาสดู "ทำงาน" แต่ไม่ใช่ความฝันที่แท้จริง

ระหว่างที่รอการแข่งกิจการบาร์เบียร์ หล้าเรียนพิเศษเสริมหลายทาง เช่น ฝึกฝนภาษาอังกฤษให้ดีขึ้นกว่าเดิม การใช้คอมพิวเตอร์ ความรู้ในเรื่องการเพาะปลูกต้นไม้ การเพาะเห็ด เป็นต้น โดยปกติหล้าไม่ได้เป็นคนใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เธอดื่มเพียงนาน ๆ ครั้ง ออกเที่ยวกลางคืนนาน ๆ หน ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ในชีวิตหมดไปกับการเลี้ยงดูแม่ ครอบครัวของพี่สาวซึ่งมีพี่ชายและน้องชายสองคนที่แม้จะอายุห่างจากเธอไม่มากนักแต่มีความรับผิดชอบในตัวเองน้อยมาก นอกจากนี้ยังลงทุนในการทำสวนเกษตรผสมผสานหลายสิบไร่

การลงทุนทำสวนเกษตรที่บ้านเกิดของหล้านับเป็นการวางแผนชีวิตสำหรับบั้นปลายอย่างแท้จริง หลังเลิกธุรกิจบาร์เบียร์ หล้ากลับบ้านที่ลำปางและลงมือปลูกต้นไม้ในสวนอย่างจริงจัง ราวปลายฤดูร้อน เธอป่วยหนักเข้าโรงพยาบาลนานเกือบครึ่งเดือน เวลาที่เธอรู้ดีว่าสักวันต้องมาถึงได้มาเยือนเธอแล้ว บัดนี้เธอมีโรคเอดส์เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เธอเล่าเรื่องนี้ให้ผู้ศึกษาฟังหลังจากออกจากโรงพยาบาล

"คิดเสมอว่า โรคนี้เป็นโรค ๆ หนึ่งเหมือนกับโรคอื่น ๆ นักรู้ดีว่า มีเชื้อเอช ไอ วี ตั้งแต่ปี 2529 ตอนนั้นรู้จักกับผู้หญิงฝรั่งที่เป็นเจ้าหน้าที่เอ็มพาวเวอร์ เราไปเรียนหนังสือที่นั่น รู้สึกรักและ

ไว้ใจก็เลยบอกกับเขา แต่ไม่กล้าบอกคนไทย เพราะกลัวคนปากมาก ไม่รักษาความลับ น้องดูแลสุขภาพของตัวเองเรื่อยมา ได้อบรมมีความรู้เรื่องโรคนี้ รู้ว่าคนที่ติดเชื้อเอช ไอ วี กับเอดส์ เป็นคนละชั้นกัน ถ้าเรามีจิตใจเข้มแข็ง ดูแลร่างกายเราดี ๆ อยู่ได้ 20 กว่าปีก็มี ที่ผ่านมาน้องไม่เคยกินยาอะไรเลย จนกระทั่งหลังสงครามเสร็จ รู้สึกว่าร่างกายอ่อนเพลีย ตากแดดมาก และมีเรื่องเครียด พอมาอยู่ห้องพักในเชียงใหม่ รู้สึกเหมือนจะตาย หมอคนที่รักษาก็เก่งนะ มีเพื่อนเคยมารักษาที่นี่ก็อาการดี อ้วนและแข็งแรงมากขึ้น"

หลังจากเล่าเรื่องดังกล่าวให้ผู้ศึกษาฟัง ตอนนั้นเราทั้งคู่ต่างรู้จักกันได้เกือบสองปี เธอเริ่มต้นด้วยการชวนไปที่บ้านพักและนำยาจำนวนมากมาให้ดู โดยบอกให้ผู้ศึกษาอ่านฉลากยาเหล่านั้นว่ามีข้อความว่าอย่างไร เมื่อผู้ศึกษาอ่านจบ เธอถามด้วยแววตาสงบนิ่งว่า "ตกใจมั๊ย" ผู้ศึกษาตอบไปว่า "ไม่ตกใจหรอก เพราะห้ล้าเป็นคนรักษาสภาพได้ดี"

ความรู้สึกที่เด่นชัดของผู้ศึกษาในเวลานั้นคือความทึ่งในความแกร่งของผู้หญิงตัวเล็ก ๆ คนหนึ่งที่ต่อสู้กับเรื่องราวต่าง ๆ ตามจังหวะและโอกาสของชีวิต ภาพลักษณ์ของห้ล้าคือผู้หญิงเรียบร้อย แสดงความหือหือว่าเป็นบางครั้งเมื่อเธอรู้สึกสนุก มีน้ำใจกับคนใกล้ชิดเสมอ และที่สำคัญคือเธอเท่าทันกับความรู้สึกนึกคิดและความเป็นไปในชีวิต

แม้ว่าห้ล้าจะเป็นผู้หญิงรูปร่างเล็ก บอบบางแต่ดูแข็งแรง เพิ่งจะในระยะหลังที่เธอกลับไปทำสวนที่บ้านเกิด ทำให้เธอดูคล้ำและผ่ายผอมไปกว่าเดิมบ้างเล็กน้อย ตลอดระยะเวลาที่รู้จักกัน ห้ล้าไม่เคยแสดงกิริยาที่บ่งบอกถึงความท้อแท้ในชีวิต เธอขยันใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา และลงมือปฏิบัติเพื่อให้ความฝันของเธอเป็นจริง แนวการดำเนินชีวิตของห้ล้าแสดงถึงความเข้มแข็ง ต่อสู้ในหลากหลายด้านตั้งแต่วัยเยาว์กระทั่งสู่วัยสาว เธอสรุปชีวิตของตัวเองสั้น ๆ ว่า

"ชีวิตจะเอาอะไรอีก เจอสิ่งดี ๆ มากี่เยอะ ไม่มีอะไรน่าเสียใจ"

พื่อน้องในครอบครัวรู้ว่าห้ล้าป่วย ยกเว้นแม่ของเธอ กับหนุ่มอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่น ห้ล้าเล่าว่าเธอเคยบอกขายหนุ่มไปแล้วว่า เธอติดเชื้อเอชไอวี แต่เขาไม่เชื่อ เธอบอกว่าเธอแข็งแรง หากเธอติดเชื้อจริงจะต้องรับประทานยาจำนวนมาก บัดนี้ถึงวันที่ห้ล้าต้องรับประทานยาจำนวนมาก ติดต่อกันเป็นเวลานาน ห้ล้าคิดว่า ไม่ว่าปฏิกิริยาจากฝ่ายชายเป็นเช่นไร เธอต้องบอกเรื่องนี้กับเขาอย่างจริงจังเสียที

"คิดไว้แล้วว่า จะขายที่ดินที่ติดกับถนนแปลงแรกที่ซื้อไว้ คงได้เงินล้านกว่าบาท หรือไม่ก็เอาโฉนดเข้าธนาคาร เอาเงินมารักษาตัว เพราะค่ายาแพงมาก เดือนครึ่งตกราว 2 หมื่นกว่าบาท ไม่รู้ว่าต้องกินยานี้นานแค่ไหน ถ้าขายที่ดินได้ ก็จะแบ่งเงินส่วนหนึ่งให้น้องชาย และญาติผู้น้องอีก คนไว้เรียนหนังสือต่อ ส่วนที่ส่วนก็ยกให้น้องชายอีกคน เอาไว้เก็บผลไม้ขาย ถ้าเรายังอยู่กับเขา

(หนุ่มอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่น) ก็คงไม่ต้องรบกวนใคร แต่ถ้าไม่มีใคร อาจจะขอส่วนแบ่งจากการขาย ผลไม้ไว้กินบ้าง น่องกินไม่มากหรอก ตัวเล็กนิดเดียว”

นี่คือแผนการณ์ที่เธอตระเตรียมไว้รับมือกับชะตากรรมที่จะเกิดขึ้น เมื่อหนุ่มอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เขาตอบเธอมาทางอินเทอร์เน็ตว่า ‘ไม่ต้องคิดอะไรมาก ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการรักษาอาการเจ็บป่วยเขายินดีที่จะดูแลรับผิดชอบทั้งหมด ขอเพียงให้คุณรักษาสุขภาพของตนเองให้ดีที่สุดเท่านั้น’

ผู้ศึกษาดามหนุ่มอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นในวันที่ทำบุญขึ้นบ้านหลังใหม่ที่บ้านเกิดของหล้าว่า เขาคิดอย่างไรกับความสัมพันธ์ของเรากับหญิงสาวชาวไทยผู้นี้ เขาตอบสั้น ๆ ว่า “I don't know .it 's my fate”

หล้าในวัย 30 ปี เศษ ยุติการทำงานบริการทางเพศอย่างถาวร ชีวิตส่วนใหญ่ดูแลส่วนที่บ้านเกิด ยามเมื่อเธอรู้สึกเหงา จะมาเยี่ยมเยียนเพื่อนฝูงเป็นครั้งคราวในเชียงใหม่ เธอติดต่อกับ “แฟน” หนุ่มอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นเป็นประจำทางโทรศัพท์ และราวสองสามเดือน ฝ่ายชายจะกลับมาอยู่กับเธอที่บ้านพักหลังใหญ่ที่เราเป็นผู้สร้างตามแบบแปลนที่ฝ่ายหญิงต้องการ ระหว่างที่อยู่บ้านพัก ฝ่ายชายถางหญ้า เลี้ยงปลา ขณะที่ฝ่ายหญิงดูแลจัดหาอาหารให้เขา และเข้ามาเที่ยวในเชียงใหม่เป็นครั้งคราว

“เฮดส์” เป็นความเจ็บป่วยที่คุกคามชีวิตเพื่อนรอบข้างของหล้าหลายคน เพื่อนรักบางคนของเธอมิรายได้หลักทั้งชีวิตจากการค้าประเวณีหลากหลายรูปแบบต้องจบชีวิตลงด้วยโรคนี้ ท่ามกลางหวันเกรงของเพื่อนร่วมอาชีพ เพื่อนบางคนมีอาการทรุดโทรมอย่างเห็นได้ชัดแต่โชคยังดีมีแฟนฝรั่งเลี้ยงดูและเป็นกำลังใจให้ หล้าบอกว่าเธอเกลียดเป็นที่สุดเมื่อได้ยินโฆษณาที่ใช้เสียงต่ำ ๆ พูดว่า “...เฮดส์ ตาย ไม่มีทางรักษา” เธอบอกว่า “อยากไปค้าคนที่ทำโฆษณา ทำให้คนกลัวมากกว่าจะเกิดความเข้าใจ” สำหรับหล้า เธอประทับใจชีวิตมากกว่าสิบปีแล้ว

โรคที่ทำให้หลายคนท้อแท้กับชีวิตมีความหมายกับหล้าในฐานะที่เป็นโรค ๆ หนึ่งเหมือนโรคอื่น ๆ ภาพภายนอกไม่มีอาการผิดปกติแต่อย่างใด เพียงแต่เธอต้องระมัดระวังในเรื่องอาการเหนื่อยง่ายเป็นบางครั้ง นอกจากนั้นแล้ว หล้าไม่ได้แตกต่างจากมนุษย์ผู้หญิงคนหนึ่งที่ยพยายามต่อสู้ดิ้นรนเพื่อให้ตนเองมีชีวิตที่ดีขึ้น มีความรู้สึกเหงา เศร้าและสนุกขึ้นอยู่กับเรื่องราวที่เกิดขึ้นในแต่ละสถานการณ์ของชีวิต หล้าเป็นผู้ค้าทางด้านเศรษฐกิจบุคคลแวดล้อมในครอบครัว โดยที่เธอมี “แฟนฝรั่ง” ที่เอื้อเพื่อปัจจัยเหล่านี้ให้ สิ่งนี้อาจเป็นความภาคภูมิใจ แต่บุคคลในครอบครัวเป็นเพียงคนแวดล้อมรอบกายที่เธอคอยให้ความช่วยเหลือ สำหรับในด้านจิตใจ หญิงสาวกลับไม่อาจพึ่งพาใครได้ เธอไม่สามารถถ่ายทอดความซับซ้อนทางความรู้สึกให้ผู้ใดล่วงรู้ ได้แต่เก็บงำ

ภาวะเหล่านี้ไว้กับตนเอง หลายครั้งที่ผู้ศึกษาสัมผัสได้ถึง “ความโดดเดี่ยว” ของเธอยามเมื่อหญิงผู้นี้รู้สึกอ่อนแอ ก่อนการตัดสินใจถ่ายทอดเรื่องราวของหล้าในงานศึกษา ผู้ศึกษาได้ถามหล้าถึงความยินยอม เธอตอบว่า “ไม่เห็นเป็นไร ชีวิตเราไม่ได้มีอะไรเสียหายนี่”

2. ภาพลักษณ์ใหม่ของผู้หญิงในฐานะหญิงบาร์เบียร์ผู้รักษาระยะห่างทางอารมณ์

เมื่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงและผู้ชายฝรั่งเศสสิ้นสุดลง ผู้หญิงเกือบทั้งหมดจะหวนกลับเข้าสู่การทำงานบาร์เบียร์ กรณีที่เป็นความสัมพันธ์ระยะสั้นกับฝรั่ง เช่น ออกจากบาร์ไปอยู่กินกับฝรั่งเป็นเวลา 4-6 เดือน เมื่อผู้หญิงกลับเข้ามาทำงานในบาร์เบียร์ พวกเธอยังคงมีความหวังที่จะหาลูกค้าฝรั่งรายอื่น ๆ เป็นเป้าหมายใหม่ต่อไป ขณะที่ผู้หญิงที่มีความสัมพันธ์กับผู้ชายฝรั่งหลายปี และมีอายุมากกว่า 30 ปี ขึ้นไป มีแนวโน้มจะเลือกสร้างความมั่นคงให้กับตนเองด้วยการลงทุนในด้านอื่น ๆ เช่น เปิดบาร์เบียร์ รับจ้างซักอบรีด ขายของระบบผ่อนในกลุ่มผู้หญิง เป็นต้น

การลงทุนด้านอื่น ๆ มักเป็นการลงทุนที่อาศัยเครือข่ายเดิมที่มีอยู่ ผู้หญิงจำนวนหนึ่งจึงเลือกการเปิดบาร์เบียร์ การเปิดกิจการบาร์เบียร์เป็นเรื่องไม่ยาก ขอเพียงมีเงินลงทุนจำนวนหนึ่งเท่านั้น แต่การบริหารให้ธุรกิจอยู่ได้ในระยะยาวเป็นเรื่องไม่่ง่ายนัก เช่น ในกรณีของลาวใหญ่วัย 44 นางหนึ่ง เธอมีประสบการณ์การทำงานในบาร์เบียร์ที่หัตยามากกว่า 10 ปี และเคยไปใช้ชีวิตกับหนุ่มเยอรมันที่ประเทศเยอรมันนานถึง 3 ปี เมื่อความสัมพันธ์สิ้นสุดลง ลาวใหญ่ได้หวนกลับเข้าสู่โลกกลางคืนอีกครั้ง ด้วยการลงทุนเปิดบาร์เบียร์ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวในปีหนึ่ง แต่แล้วกิจการก็ไปไม่รอด เธอกลับเข้าไปเป็นพนักงานในบาร์เบียร์แห่งหนึ่ง นอกจากนี้เธอยังนำสินค้ามาขายระบบผ่อนส่งให้กับพนักงานในบาร์เบียร์หลายแห่ง รวมทั้งเปิดขายที่ห้องพักรของเธอด้วย สินค้าเหล่านั้นล้วนแต่เป็นของใช้ในชีวิตประจำวันในกลุ่มผู้หญิง เช่น ผ้าปูที่นอน เสื้อผ้า เครื่องสำอาง รวมถึงงานอดิเรกเช่น การขายหอย ขายเบอร์รี่ เป็นต้น

ขณะเดียวกัน เธอยังคงยึดงานบริการกลางคืนเป็นแหล่งที่มาของรายได้ทางหนึ่ง ภายใต้การจัดการภาพลักษณ์ที่สามารถดึงดูดลูกค้าและไม่มีความผูกพันด้านอารมณ์ต่อลูกค้าดังเช่นผู้หญิงบาร์เบียร์ที่มีประสบการณ์น้อยมักจะเกิดขึ้นได้ง่าย การสร้างภาพลักษณ์ใหม่ของผู้หญิงภายหลังจากผ่านประสบการณ์การใช้ชีวิตกับผู้ชายฝรั่งเศสบนความสัมพันธ์แบบคู่ลาวที่ฝ่ายหญิงพึ่งพาทางเศรษฐกิจฝ่ายชาย และไม่อาจพัฒนาความสัมพันธ์ต่อไปได้นั้น ผู้หญิงสร้างตัวตนใหม่โดยมองว่าตนเองเป็นเจ้าของชีวิตของตนเอง กล่าวคือ มีความเป็นอิสระมากขึ้นในแง่ของการมีชีวิต ความคาดหวังในชีวิตของผู้หญิงเปลี่ยนแปลงไป จากแต่เดิมต้องอาศัยผู้ชายฝรั่งเศสเป็นเครื่องบังชี้อัตตา เพื่อการสร้างสถานภาพใหม่ แต่ประสบการณ์ทำให้พวกเธอเลือกจะพึ่งพาตนเองทั้งในแง่ของ

เศรษฐกิจและในแง่ของสถานภาพของความเป็นหญิงที่ไม่แหวนตนเองไว้กับบทบาทของภรรยาที่อาศัยสามีเป็นเครื่องบงชี้ถึงสถานภาพของตัวตนในความเป็นผู้หญิงดี โดยเฉพาะในเรื่องเช็กส์ที่ถูกควบคุมโดยผู้ชายที่มีฐานะเป็นสามีเท่านั้น

ในทางกลับกันผู้หญิงกลับใช้เช็กส์เป็นเครื่องมือในการบริหารตัวตน จริงอยู่แม้ว่าผู้หญิงยังคงแสวงหาโอกาสต่าง ๆ จากผู้ชายฝรั่งที่เป็นลูกค้า แต่การแสวงหาดังกล่าวเป็นการแสวงหาที่ใช้ภาพลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับเช็กส์เป็นเครื่องมือในการบริหารความสัมพันธ์ ซึ่งแตกต่างโดยสิ้นเชิงกับการสร้างตัวตนโดยที่ต้องพึ่งพาผู้ชายฝรั่งเป็นเครื่องบงชี้ถึงสถานภาพใหม่ของความเป็นผู้หญิงที่ดีที่ผู้หญิงประสบความสำเร็จน้อยหลายคนโยยหาในช่วงแรกของการทำงาน

เพื่อให้เห็นถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว ผู้ศึกษาจึงเลือกนำเสนอเป็นกรณีศึกษาผู้หญิง 2 คน ได้แก่ แก้วและนา ทั้งคู่ผ่านประสบการณ์การใช้ชีวิตกับผู้ชายฝรั่งมาไม่น้อยกว่า 3 ปีและความสัมพันธ์เหล่านั้นยุติลง ทั้งคู่ตัดสินใจหวนกลับเข้าสู่การทำงานในบาร์เบียร์อีกครั้ง โดยทำงานในต่างสถานภาพกัน กล่าวคือ นากลายเป็นเจ้าของธุรกิจบาร์เบียร์ ขณะที่แก้วทำงานในบาร์เบียร์และลงทุนทำธุรกิจเล็ก ๆ ที่ตนเองเป็นเจ้าของ

นา สาว "ไฮโซ" เจ้าของบาร์เบียร์

นาเป็นหญิงสาวรูปร่างบอบบาง ดวงหน้าโอบเอี้ยวได้รับการตกแต่งอย่างประณีตริมฝีปากถูกบรรจงวาดด้วยลิปสติกสีน้ำตาลเข้ม ผมหยิกยาวของเธอถูกรวบไว้ด้านหลัง ขณะที่ด้านหน้าเปิดหน้าผากให้เห็นวงหน้าอย่างมั่นใจ เธอสวมชุดกระโปรงลายเตี่ยวสีขาว ส้นเหนือเข่ามีเสื้อตัวเล็กแขนสั้นทับอยู่ด้านนอกคลุมไว้เฉพาะเวลาออกจากบ้านมาทำงาน หรือในช่วงที่ออกไปกับลูกค้านอกบาร์เบียร์ เธอสวมรองเท้าส้นสูงราวสามนิ้ว กลิ่นกายของเธอหอมอ่อน ๆ พอให้คนที่เดินผ่านสัมผัสได้

หญิงสาวทักทายลูกค้าวัย 20 ปลาย ๆ รายหนึ่งด้วยการเข้าไปหอมแก้มทันทีที่เขาก้าวเท้าเข้ามาในบาร์เบียร์ นาเลือกที่นั่งบริเวณเคาน์เตอร์เป็นเก้าอี้ทรงกลมตัวสูงหมุนได้รอบทิศ หญิงสาวสั่งเครื่องดื่มให้อีกฝ่ายโดยไม่ต้องถามไถ่ ฝ่ายชายพยักเพยิดเป็นเชิงบอกให้เธอสั่งเครื่องดื่มบ้าง เธอหันไปสั่งค็อกเทลสำหรับตนเอง ขณะที่นั่งอยู่บนเก้าอี้ทรงกลมตัวสูงนั้น นาม้วนตัวหันหน้าเข้าหาฝ่ายชาย เขาสองข้างที่แนบชิดของฝ่ายหญิงอยู่กึ่งกลางระหว่างขาทั้งสองข้างของชายหนุ่มที่กางออกอย่างจงใจ ทั้งคู่รูดกันอย่างอ่อนหวานหลายตอน โอบกอดกันราวกับว่าในบาร์เบียร์แห่งนี้มีเพียงเธอและลูกค้าเท่านั้น นาคีมค็อกเทลราวสองดื่มขณะที่ฝ่ายชายดื่มเบียร์ไปหนึ่งขวด ในที่สุดหญิงสาวเดินไปหยิบเสื้อคลุมตัวนอกที่หลังบาร์สวมทับกระโปรงลายเตี่ยว ไม่ได้ถือกระเป๋าใด ๆ นอกจากกุญแจรถจักรยานยนต์กวัดแกว่งไปมาและชวนชายหนุ่มซ้อนท้าย ก่อนออก

จากบาร์ เธอหันมาบอกกับพนักงานในบาร์นางหนึ่งว่า “พาแขกไปลงนรกก่อน” หญิงสาวหันไปยิ้มหวานและส่งสายตาวางอย่างมีเลศนัยกับลูกค้า ชายหนุ่มยิ้ม ได้รับความหมายจากภาษากายของเธอ

นี่คือภาพลักษณ์ของนา สาวจังหวัดแพร่ในวัย 33 ปี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คลุกคลีอยู่ในงานกลางคืนที่เกี่ยวข้องกับชาวต่างประเทศโดยเฉพาะการทำงานในบาร์เบียร์มานานเกือบสิบปี ผ่านการใช้ชีวิตคู่กับหนุ่มตะวันตกมากกว่า 3 ปี และเดินทางไปอยู่กับเขาในฝรั่งเศสช่วงเวลาหนึ่ง จนกระทั่งสามารถใช้ภาษาฝรั่งเศสได้ดีเท่า ๆ กับภาษาอังกฤษ

ในวันนี้หญิงสาวมีฐานะเป็นเจ้าของบาร์เบียร์โดยลงหุ้นกับเพื่อนคนหนึ่ง เธอทำหน้าที่เป็นแคชเชียร์ พนักงานผสมเครื่องดื่มในช่วงแรกของการเปิดกิจการ จนกระทั่งชวนที่สาวมาช่วยงานในตำแหน่งที่ดูแลด้านการเงินและจ้างพนักงานมาทำหน้าที่ผสมเครื่องดื่มเพิ่มเติม บาร์เบียร์ที่เธอเป็นเจ้าของถือได้ว่าเป็นบาร์ที่มีพนักงานมากที่สุดในฤดูกาลท่องเที่ยวของปีหนึ่ง และเป็นบาร์ที่สามารถดึงดูดลูกค้ามาใช้บริการได้เป็นอย่างมาก ถึงกระนั้นก็ตาม นาวางบพบาทของตนเองในฐานะเจ้าของบาร์เบียร์ควบคู่ไปกับหญิงบริการที่ออกไปกับลูกค้า แม้ท่วงท่ากิริยาที่แสดงออกกับลูกค้าไม่แตกต่างจากผู้หญิงที่เป็นพนักงานในบาร์ แต่เงื่อนไชและโอกาสในการต่อรองของเธอย่อมมีเหนือกว่าพนักงานอย่างแน่นอน เพราะเธอมีต้นทุนมากกว่าผู้หญิงคนอื่น ๆ และมีสถานะที่พร้อมจะเลือกหยิบมาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

ระหว่างที่เปิดบาร์เบียร์ในช่วงปีแรก เธอทำหน้าที่เป็นแคชเชียร์ในเคาน์เตอร์ มีลูกค้ารายหนึ่งมาติดพันเธอ เขามานั่งดื่มครั้งหนึ่ง ๆ ร่วมพันบาท หลายวันติดต่อกัน ในที่สุดลูกค้าชวนเธอไปเที่ยวเกาะสมุย เธอตอบขายคนนั้นว่า ‘ฉันไม่มีเงินหรอก ที่สมุยแพง’ ฝ่ายชายบอกว่าเขายินดีจะออกค่าใช้จ่ายให้ หญิงสาวตอบกลับไปว่า ถึงเขาจะออกค่าใช้จ่ายให้แต่ระหว่างที่เธอไปเที่ยวด้วย เธอก็ต้องขาดรายได้ ขณะที่มียาจ่ายมากมายรวมถึงค่าเช่าบ้านด้วย ในที่สุดลูกค้าออกค่าเช่าบ้านให้เธอเดือนละ 5,000 บาท โดยจ่ายให้สองเดือน ลูกค้าวางแผนการเดินทางไปเกาะสมุยโดยรถประจำทาง สำหรับหญิงสาว การเดินทางนับสิบชั่วโมงบนรถเป็นเรื่องที่สุดแสนจะน่าเบื่อหน่าย เธอต่อรองกับเขาว่า ‘เธอไปรถบัสนะ ฉันนั่งไม่ไหวหรอก ถ้าเธออยากให้ฉันไปจริง ๆ เธอต้องซื้อตั๋วเครื่องบินให้ฉันสิ เธอจะนั่งรถไปกับเพื่อนของเธอก่อนก็ได้ แล้วซื้อตั๋วเครื่องบินให้ฉันตามไป’

นาเล่าว่า อันที่จริงเธอไม่ได้อยากไปเที่ยวกับลูกค้ารายนี้มากนัก เพียงแต่หาวิธีลองใจหลาย ๆ แบบ เช่น การพูดเกริ่นในเรื่องค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ค่าเช่าบ้าน ตลอดจนการเดินทางโดยเครื่องบิน เธอใช้สถานภาพของพนักงานคนหนึ่งในบาร์เบียร์เพื่อให้อีกฝ่ายเห็นใจว่าเธอต้องมาทำงาน ในที่สุดลูกค้ารายนั้นก็ตกลงตามสิ่งที่เธอเรียกร้อง ทุกครั้งในการตัดสินใจออกไปกับลูกค้า

ที่เธอไม่มีความพึงใจเป็นพิเศษ เธอจะต้องใคร่ครวญแล้วว่า “ถ้าไปแล้วไม่ได้อะไร อยู่ทำงานที่บาร์ดีกว่า”

คืนวันหนึ่ง ขณะที่เธอกับพนักงานในบาร์กำลังยืนตะโกนเรียกลูกค้าอยู่หน้าบาร์ มีรถสามล้อรับผ่านอย่างช้า ๆ บนรถมีชาวต่างประเทศวัยปลายคนนั่งอยู่ตามลำพัง เขาสวมกางเกงขายาวและเสื้อเชิ้ต เครื่องแต่งกายบ่งบอกถึงความสุภาพ ชายชราสั่งคนรับรถสามล้อให้ถอยหลังมาหยุดหน้าบาร์ที่หญิงสาวยืนอยู่และกวักมือเรียกเธอเข้าไปใกล้ ๆ นาตะโกนเคล้าเสียงหัวเราะว่า “You are king ,if you want to talk ,come here” ไม่รู้ว่าเป็นเพราะเสียงหัวเราะหรือกิริยาที่ท้าทายของฝ่ายหญิง ในที่สุดชายชราที่ดูภูมิฐานลงจากรถรับจ้างมานั่งดื่มในบาร์ นานินไปทักตากับพนักงานในบาร์ก่อนจะเข้าไปบริการลูกค้า เราสั่งเครื่องดื่มแต่แทบไม่ได้ดื่มเลย ในที่สุดก็ออกจากบาร์เบียร์โดยมอบหมายเลขโทรศัพท์และรอนาไปรับประทานอาหารค่ำวันถัดมา หญิงสาวเล่าให้พนักงานในบาร์ฟังว่า ลูกค้ารายนี้นับในทำนองว่าเราไม่ชอบสถานที่แบบบาร์เบียร์ จึงไม่อยากจะนั่งอยู่นาน ค่ำวันถัดมา นาโทรศัพท์ไปนัดหมายชายชราและพาไปร้านอาหารหรูพร้อมสั่งไวน์ราคาขวดละ 3.000 กว่าบาทมาดื่ม นาเล่าถึงเรื่องนี้ว่า

“อยากมาพูดโน่นพูดนี่ฉันคิดว่า ไม่ชอบบาร์เบียร์ มันดูไม่ดีอย่างนั้น อย่างนี้ แต่จะมาชวนเราไป จริง ๆ ไม่ได้อยากไปกับเขาหรอก แต่อยากแกล้ง เลยพาไปร้านแพง ๆ สั่งไวน์ดื่มซะเลย มันตาโตเลยนึกไม่ถึง”

นอกจากหญิงสาวจะไม่ชอบการแสดงกิริยาท่าทางดูถูกของลูกค้าต่อสถานที่เช่นบาร์เบียร์ ดังเช่นที่ชายชราผู้นี้แสดงออกแล้ว เธอยังไม่พอใจลูกค้าที่แสดงกิริยาดูถูกผู้หญิงด้วยคำพูดในลักษณะที่ถามราคาค่าบริการโดยมีอคติว่าผู้หญิงบริการจะต้องปอกลอกผู้ชาย

“ไม่ชอบพวกผู้ชายที่ทำท่าก๊วเราจะไปปอกลอก มีลูกค้าออสเตรเลียคนหนึ่งมาถามว่า ถ้าชวนไปด้วย 8 วัน คิดเท่าไร เราเกลียดคำถามแบบนี้มาก มันพูดเหมือนก๊วจะไปปอกลอกมันเลยบอกไปว่า ปกติฉันคิดวันละหนึ่งพันบาท แต่ถ้าให้วันละ 500 บาท เธอจะต้องออกค่าใช้จ่ายทุกอย่างให้ฉันตั้งแต่ตื่นนอน ฉันอยากทำอะไรเธอต้องเป็นคนออกเงิน มันบอกว่าที่บ้านมันใช้ระบบแชร์กัน เราตอบว่า นั่นมันเมืองของเธอ แต่ที่นี่เป็นแบบนี้ ฉันทำงานบาร์นะ ถ้าเธอให้ฉัน 500 บาท เงินนี้ต้องอยู่ในกระเป๋าฉัน และก่อนกลับเธอต้องให้ซูวีเนียร์ (ของที่ระลึก) กับฉันหนึ่งอย่าง มันตกลง วันสุดท้ายเลยพาไปซื้อทองให้บาทหนึ่ง ไปถึงมันบอกว่าไม่มีดังค์ เราเลยบอกว่าไม่ได้นะ ฉันเลิกแล้ว อายเขา เธอไม่มีดังค์แต่มีเครดิตการ์ดไม่ใช่เหรอ เอาเครดิตนั่นแหละออกเงินไป”

หญิงสาวระบายความรู้สึกของเธอว่า ยิ่งผู้ชายแสดงท่าทางก๊วเธอในเรื่องเงินทอง เธอจะยิ่งแกล้งให้หนักขึ้น โดยการให้ชื่อของสารพัดอย่าง ของเหล่านั้นบางครั้งแทบไม่เคยหยิบจับมาใช้

เลย แต่เพื่อความพอใจ ในทางกลับกันหากลูกค้าคนใดปฏิบัติต่อเธออย่างสุภาพ เช่น ถามฝ่ายหญิงว่าอยากซื้ออะไร อยากได้อะไร หรือเอาเงินใส่กระเป๋าให้ใช้โดยไม่ต้องทวงถาม เธอจะรู้สึกเห็นใจและไม่อยากแกล้งเขา

ผู้หญิงหลายคนพูดตรงกันว่า “การไปนอนฟรี” เป็นเรื่องน่าอาย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับลูกค้าเป็นเรื่องการแลกเปลี่ยนระหว่างการบริการกับเงินทอง ในอีกด้านหนึ่งผู้หญิงมักจะพูดอยู่บ่อยครั้งว่า พวกเธอ “ไม่เคยขออะไร” จากลูกค้า การตอกย้ำคำพูดลักษณะนี้บ่อย ๆ เพื่อเป็นการบอกกับทุกคนที่อยู่รอบตัวผู้หญิงและตัวผู้หญิงเองด้วยว่า การให้จากลูกค้าด้านหนึ่งเป็นสิทธิอันชอบธรรมที่เธอพึงจะได้รับจากการแลกเปลี่ยน และอีกด้านหนึ่งเป็นความเสนาหาที่ฝ่ายชายมีต่อตัวผู้หญิง การมอบให้เป็นพิเศษไม่ว่าจะเป็นจำนวนเงินที่มากกว่าปกติหรือของขวัญจึงเป็นความเต็มใจในความเกื้อกูลปะปนกับบทบาทหน้าที่ของลูกค้าที่ต้องจ่ายค่าบริการ

ขณะที่ผู้หญิงต้องการให้ลูกค้าตอบแทนเธอด้วยความเสนาหา ผู้หญิงกลับต้องย่ำเตือนตนเองไม่ให้ฝ่ายมีเสนาหาต่อผู้ชาย การที่ผู้หญิงพรั่นพ้อถึงผู้ชายในเรื่องความรักหรือไปนอนกับผู้ชายเพราะความหล่อถือเป็นความโง่ ความโง่ในที่นี้หมายถึง ภาวะที่ผู้หญิงไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ ตกอยู่ในห้วงอารมณ์ เป็นทาสทางความรู้สึกของอีกฝ่ายหนึ่งคือผู้ชาย ตัวอย่างเรื่องนี้เห็นได้ชัดจากคำพูดของนาที่เอ่ยถึงพนักงานในบาร์คนหนึ่งว่า

“นั่งดอยมันบ้า กำลังจะกินข้าว อยู่ดี ๆ พรั่นพ้อว่าคิดถึงไอ้หัวแดงนั้น มันอยู่เมืองฝรั่ง คิดถึงแล้วบินไปหามันได้มั๊ยละ พูดทำไมเรื่องแบบนี้ น่ารำคาญ”

อีกครั้งหนึ่งเธอวิจารณ์พนักงานในบาร์ว่า “ฮีนี่ไม่ไหว ชอบนั่งแต่กับผู้ชายหล่อ ๆ มันไม่มีดังค์ยังไปกับมันอีก นั่งคุยกันอยู่ได้นานสองนาน ไม่ได้ดื่มแล้วจะนั่งต่ออีกทำไม เสียเวลา”

การรักษาระยะห่างทางความรู้สึกระหว่างผู้หญิงกับลูกค้า เป็นเทคนิควิธีในการสร้างตัวตนใหม่ในงานบริการแบบหนึ่ง (Chapkis, 1997: 78) การแสดงออกในลักษณะนี้ได้ไม่ใช่เรื่องง่าย แต่เป็นเรื่องที่อาศัยประสบการณ์ที่สั่งสมมาพอสมควรทีเดียว เช่นเดียวกับนา ก่อนจะมาเป็นวันนี้ วันที่เธอเป็นผู้หญิงที่สามารถควบคุมสถานการณ์ในการปฏิสัมพันธ์และต่อรองกับลูกค้าได้ถนัดถนี้ เช่นนี้ เธอผ่านเรื่องราวในชีวิตมาไม่น้อย

ความหลังของนา

นาเรียนจบชั้นประถมปีที่ 6 แม้ผลการเรียนในเวลานั้นค่อนข้างดีและสามารถไปเรียนต่อในโรงเรียนต่างอำเภอได้ แต่ภาระในครอบครัวมีเพียงพ่อ ซึ่งเป็นลูกจ้างทำงานให้กับกรมป่าไม้ ที่ต้องหาเลี้ยงที่น้อง 5 คน รวมแม่อีกหนึ่ง เธอเป็นลูกคนกลาง พี่สาวออกไปเรียนหนังสือต่างอำเภอ เช่นเดียวกับพี่ชาย ขณะที่น้องอีกสองคนยังเด็กนัก เธอตัดสินใจอยู่บ้านช่วยงานในไร่ นา จนกระทั่ง

วัย 19 ปี จึงออกจากบ้านก้าวสู่โลกกว้างในจังหวัดเชียงใหม่ เริ่มช่วยงานที่ร้านขายข้าวต้มของญาติคนหนึ่งอยู่ย่านอำเภอสันทราย วัลลาพล่งปลั่งทำให้นาพบรักกับหนุ่มนักศึกษาปีสุดท้ายของวิทยาลัยเกษตรกรรมแห่งหนึ่ง ทั้งคู่คบหากันได้ราว 8 เดือน

“เขานิยัตินะ เวลาจะไปไหนก็มาพาไปด้วย ไม่เคยหายเจ็บไป วันหนึ่งเขาชวนไปเที่ยวบ้านเขาที่โคราช ที่บ้านเขาเปิดร้านขายของชำใหญ่ที่สุดในอำเภอตอนนั้น เราไปถึงบ้านเขา ยกมือไหว้แม่เขา แต่แม่เขากลับมาเจตโล่เราและยังต่อว่าแฟนอีกว่า จะมีอนาคตหรือถ้าจะมีผู้หญิงเราก็อะไร ยังไงกันมาพูดแบบนี้ ทำทางแม่เขาทำให้เราไม่อยากพักอยู่ที่นั่นแล้ว เลยบอกแฟนพาไปเช่าโรงแรมนอนดีกว่า อีกวันไปบ้านเขาก็ก เจอท่าทางแม่เจตตลอด เราทนไม่ได้ก็เลยบอกกับแฟนว่า ไปส่งเราขึ้นรถกลับเชียงใหม่ดีกว่า เรากลับมาคนเดียว ตอนนั้นเราเริ่มคิดแล้วว่า ถ้าคบกันจริง ๆ จะไปรอดหรือเนี่ย ขนาดเจอกันครั้งแรกยังทำแบบนี้ ถ้าอยู่ไปมีหวังถูกจิกหัวใช้ เลยเริ่มออกห่างและย้ายที่อยู่ หางานใหม่ทำ ไม่ให้เขารู้”

วันหนึ่งนาเข้ามาเที่ยวในตัวเมืองเชียงใหม่ พบป้ายรับสมัครงานเขียนว่า “รับสมัครผู้หญิงทำงาน” ที่ร้านอาหารกึ่งบาร์แห่งหนึ่งย่านประตูท่าแพจึงลูกค้าส่วนใหญ่เป็นชาวต่างประเทศ เธอเข้าไปสอบถามได้ความว่า เป็นงานช่วยเสิร์ฟอาหาร เริ่มงานเวลาหกโมงเย็น หญิงสาวตกลงเริ่มทำงานกับเจ้าของร้านอาหาร และที่ร้านแห่งนี้เองเธอมีเพื่อนใหม่หลายคนซึ่งมีแฟนเป็นคนต่างชาติ เพื่อนรุ่นพี่คนหนึ่งแนะนำให้เธอรู้จักกับหนุ่มฝรั่งเศสคนหนึ่ง

“แฟนที่คนนี้เป็นคนฝรั่งเศสมาเที่ยวเมืองไทยพร้อมกับเพื่อนของเขา เลยชวนเราไปด้วย จะได้ไปกันสองคู่ เรากำลังเจ๊งจากแฟนที่เพิ่งมีปัญหาขึ้นมา ก็ตอบตกลง ไปเที่ยวกับเขาหลายทีเป็นเดือน ตอนเขาจะเดินทางกลับประเทศ ถามเราว่าอยากได้อะไร เราตอบเล่น ๆ ไปได้ว่า อยากได้บ้าน เขาถามว่า แล้วเรามีที่ดินหรือยัง เราบอกว่า ยังไม่มีหรอก ถ้าเขาให้เงินฉัน ฉันก็จะหาที่ดินได้ ตอนนั้นเราพูดไปเล่น ๆ สมัยนั้นนะ คนแถวบ้านเขาจะสนใจว่าลูกสาวบ้านนี้ไปทำอะไร คนรอบคึกกันว่า ถ้าลูกสาวออกไปอยู่ไกล ๆ ต้องมีเงิน มีทองกลับมา เราเลยพูดไปแบบนั้น ในที่สุดเขาให้เงินมาก่อนหนึ่ง เรากลับบ้านไปบอกพ่อให้ช่วยหาที่ดินให้ เอาที่ดินถนน พ่อหามาได้บอกว่า มีที่ดินติดถนน 2 ไร่ ราคา 7 หมื่นบาท ตอนนั้นอะไร ๆ ก็ถูก ไม่เหมือนสมัยนี้ เขาเลยซื้อที่ดินให้”

นายอนเล่าความหลังที่เกิดขึ้นราวสิบปีมาแล้ว ช่วงเวลานั้นตัวเมืองเชียงใหม่ยังไม่มีสถานบริการที่มีลักษณะ “บาร์เบียร์” เต็มรูปแบบเช่นในปัจจุบัน หากแต่เป็นร้านที่เปิดขายอาหารและเครื่องดื่มในยามค่ำคืน มีพนักงานเสิร์ฟเป็นผู้หญิงโดยไม่ได้นับการนั่งดื่มกับลูกค้า หญิงสาวตื่นเต้นไม่น้อยกับเงินจำนวนแรกที่หนุ่มฝรั่งเศสมอบให้ นอกจากนั้นเขายังชักชวนเธอเดินทางไปเที่ยวบ้านเกิดอีกด้วย ฝ่ายหญิงตอบตกลงโดยไม่ต้องใช้เวลาใครครวญ เพราะโอกาสดี ๆ เช่นนี้หาได้ไม่บ่อยนัก ประกอบกับการแสดงออกของฝ่ายชายที่สร้างความมั่นใจให้กับเธอมาแล้วด้วยการ

ซื้อที่ดินให้ตามที่เธอต้องการ ในที่สุดหนุ่มฝรั่งเศสเดินทางกลับประเทศและติดต่อเรื่องการเดินทางให้เธอ

“ตอนนั้นใจกล้า ไม่กลัวอะไร ไปครั้งแรก อยู่ประมาณหนึ่งเดือนแรก ที่เมืองมิชเช เบื่อมาก โทรทัศน์ไม่รู้เรื่องเรื่อง วิทยูฟังไม่เข้าใจ เราเริ่มอแง บอกให้แฟนหางานให้ทำ เขาก็หาให้ได้งานในโรงงานที่เขาแซ่ของให้แข็ง พวกอาหารทะเลอะไรแบบนั้น ตอนเช้า เราออกมาทำงานพร้อมกับเขา ตอนเย็นเขาไปรับ ทำงานได้ 6 เดือน กลับเมืองไทย ไป ๆ มา ๆ อย่างนี้ทั้งหมดสามครั้ง ครั้งแรกอยู่ 7 เดือน ครั้งที่สอง อยู่ 8 เดือนและครั้งสุดท้ายไปอยู่ครึ่งปี”

ประสบการณ์ในต่างแดนที่ผู้หญิงบาร์เบียร์หลายคนฝัน แต่เมื่อต้องไปใช้ชีวิตอยู่เป็นระยะเวลานาน ๆ กับผู้ชายฝรั่งที่รู้จักกันได้ไม่นานนักหน้าซำยังมีความต่างทางวัฒนธรรม ทำให้หญิงสาวต้องปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่และปรับความสัมพันธ์กับแฟนภายใต้ชีวิตประจำวันที่น่าขำและน่าเบื่อหน่าย แตกต่างจากเมื่อครั้งที่ฝ่ายชายเดินทางมาพักผ่อนในเมืองไทยอันถือเป็นช่วงเวลาที่มีโรแมนติกไปด้วยความสนุกสนาน

“อยู่กันไป เรารู้สึกว่าเขาเป็นคนไม่ค่อยคิดถึงอนาคต ทำงานหาเงินมาได้ก็มาเที่ยวเมืองไทย ก็มีอยู่แค่นี้ ตอนหลังเขาบอกว่า จะเลิกทำงานแล้วมาอยู่เมืองไทยเลยดีกว่า เราบอกเขาว่ามาอยู่ที่เมืองไทยไม่ใช่เรื่องง่ายนะ รายได้สู้ทางโน้นไม่ได้ แล้วก็เข้ากันไม่ได้หลายเรื่อง ขึ้นอยู่กับเขาไปก็ไม่มีอนาคต เลยเลิกกัน เรากลับเมืองไทย”

แล้วชีวิตคู่กับผู้ชายฝรั่งที่บังเอิญผ่านเข้ามาในชีวิตก็สิ้นสุดความสัมพันธ์ลงในเวลาประมาณ 3 ปี หญิงสาวกลับเมืองไทยพร้อมประสบการณ์จากต่างแดนและภาษาฝรั่งเศสที่สามารถสื่อสารได้เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งภาษา ต้นทุนเหล่านี้ทำให้เธอมีโอกาสมากขึ้น ประกอบกับความสัมพันธ์กับเพื่อนฝูงในวงการกลางคืนที่เธอยังคงติดต่อด้วยทุกครั้งที่เดินทางกลับเมืองไทย นานกลายมาเป็นสาวเนื้อหอมกริดกรายอยู่ในวงการบาร์เบียร์อย่างง่ายดาย แล้วระหว่างที่ออกเที่ยวตามบาร์เบียร์ของเพื่อนฝูงในค่ำคืนหนึ่ง หญิงสาวได้รู้จักกับชายอเมริกันนายหนึ่ง ความสัมพันธ์เริ่มต้นจากการพูดคุยนั่งดื่มในบาร์ ตามมาด้วยการไปฮอเลิเดย์นานนับสัปดาห์ ในที่สุดฝ่ายชายรับส่งเสียเลี้ยงดูอยู่ 4 เดือน ฝ่ายชายกลับมาเมืองไทยอีกครั้งและนัดพบกับเธอที่กรุงเทพฯ

“พอไปถึงที่ห้องพักเขาที่กรุงเทพฯ ไปเจอผู้หญิงอีกคนหนึ่งที่นั่ง เราเสียความรู้สึกมาก หลังจากนั้นไม่อยากจริงจังกับใครอีก เขาบอกว่า เขากลับประเทศไปตั้งหลายเดือนก็ต้องมีคนอื่นบ้าง เราก็คงมีคนอื่นเหมือนกัน”

วิธีเล่าเรื่องราวของหญิงสาวที่ชื่อนา สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามสร้างเงื่อนไขและใช้เงื่อนไขต่าง ๆ ให้ตนเองมีบทบาทในความสัมพันธ์ระหว่างเพศที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ ของชีวิต ไม่ใช่ว่าเธอจะโรคติเตมอไปแต่เธอไม่ยอมจมอยู่ในสถานการณ์ที่ทำให้ตนเองต้องเป็นฝ่าย

จำนน เช่น เมื่อครั้งที่เดินทางไปเที่ยวบ้านแฟนที่นครราชสีมา แล้วพบว่าแม่ของแฟนแสดงกิริยาไม่พอใจ เธอเดินทางกลับทันที หรือ เมื่อเธอพบว่าตนเองต้องอยู่อย่างหงอยเหงา และไม่มีโอกาสเรียนรู้ในฝรั่งเศส เธอใช้วิธีการ “งอแง” เพื่อขอให้แฟนหางานให้ทำ จนกระทั่งเมื่อรู้สึกว่ายาวนานไม่คิดถึงอนาคต ทั้งคู่ก็แยกทางกัน ไม่ว่ารายละเอียดในเรื่องราวที่เกิดขึ้นของนาจะเป็นเรื่องจริงหรือไม่ ไม่ใช่ประเด็นสำคัญเท่ากับว่า วิธีเล่าเรื่องของเธอได้พยายามที่จะทำให้อ่าน “ผู้อื่น” ได้ยินว่า เธอพยายามจะเป็นผู้กำหนดสถานการณ์และไม่ยอมตกอยู่ในสภาวะที่เธอต้องเป็นฝ่ายยอมจำนน หรืออีกนัยหนึ่งจะทำให้อ่านเห็นว่าผู้หญิงปรารถนาที่จะจัดความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างเท่าเทียม

นาเมื่อครั้งเธอเป็นสาวรุ่นนับได้ว่าเป็น สาวเนื้อหอมที่สุดในละแวกบ้านคนหนึ่ง จนกระทั่งเธอตัดสินใจมารักกับหนุ่มนักศึกษาในช่วงแรกที่มาอยู่เชียงใหม่ จนไปอยู่กับหนุ่มฝรั่งเศส และต่อมามีชาวอเมริกันส่งเสียเลี้ยงดู ประสบการณ์เหล่านี้ได้ให้บทเรียนกับชีวิตในเรื่องเกี่ยวกับผู้ชายในหลากหลายแง่มุม

“ไม่คิดจะแต่งงานหรอก เพราะมันไม่อิสระ แต่งตัวไม่ได้ มีเพื่อนก็ไม่ได้ ไปเที่ยวไม่ได้ บางคนเจอกันก็ชอบ มารบเร้าชวนไปกินข้าว ไปก็ไป แต่เรากอยยั่วว่า เป็นเพื่อนนะ ไม่จันทพอเห็นเราไปเทคแคร์แขกคนอื่นในบาร์ จะมาทำท่าโกรธ”

จนกระทั่งวันนี้เธอเรียกผู้ชายฝรั่งทุกคนที่มาหัวพันด้วยว่าเป็น “เพื่อน” หรือ “สปอนเซอร์” มีเฉพาะเพียงบางคนในบางช่วงเวลาที่ฐานะเป็น “แฟน” เท่านั้น ภาพลักษณ์ของนาในบาร์เบียร์คือสาวทรงเสน่ห์ที่มีความสัมพันธ์กับลูกค้าหลายคน เป็นที่รู้กันว่า พนักงานในบาร์เบียร์บอกว่าเธอมี “แฟน” หลายคน ขณะที่ในบรรดาชายหนุ่มทั้งหลาย มีเพียงคนเดียวที่เธอเรียกว่าเป็น “แฟน” เขาเป็นหนุ่มวัยเบญจเพสชาวสวิสเซอร์แลนด์ เขามาเป็นลูกค้าที่บาร์เบียร์ของเธอ ตอนแรกเพื่อนเธอเป็นฝ่ายจีบเธอ ในที่สุดเมื่อผ่านอาหารค่ำของคืนหนึ่ง เธอหันมาจีบหนุ่มคนนี้แทน

ผู้ศึกษาได้มีโอกาสอยู่ในสถานการณ์ที่หนุ่มสวิสเซอร์แลนด์มาเมืองไทย นานาพาเราไปพักยังบ้านเช่าของเธอ ในช่วงกลางวันทั้งคู่จะพักผ่อนที่บ้าน พอช่วงเย็น ชายหนุ่มจะมานั่งดื่มที่บาร์เบียร์และจ่ายค่าเครื่องดื่มพร้อมกับเลี้ยงดื่มนาคาเป็นครั้งคราว ช่วงเวลานั้นมีหนุ่มอิตาเลียนมาติดพันนาคาเป็นเวลาหลายสัปดาห์ การแต่งกายของเธอเป็นหนุ่มฮิปปี เฝ้ายาวและเลี้ยงดื่มนาคาเพียงคนเดียวเท่านั้น ในคืนหนึ่ง ๆ หนุ่มอิตาเลียนผู้นี้จะแวะเวียนมานั่งดื่มเหล้าต่างประเทศตามถึงสี่เที่ยว เที่ยวละดื่มถึงสามคืนขึ้นอยู่กับระยะเวลา

แม้ว่าในช่วงที่หนุ่มสวิสเซอร์แลนด์จะนั่งดื่มอยู่ในบาร์เบียร์ โดยนั่งเก้าอี้ตัวที่ติดกันกับหนุ่มอิตาเลียน ฝ่ายหญิงยังสามารถทนแค้นกับหนุ่มอิตาเลียนได้โดยเลือกที่ยืนภายในเคาน์เตอร์ ขณะที่ผู้ชายทั้งสองคนนั่งอยู่บนเก้าอี้ทรงกลมติดเคาน์เตอร์ ครั้นเมื่อหนุ่มอิตาเลียนออกไปจากบาร์เบียร์

นาก็จะเดินออกมาด้านนอกเคาน์เตอร์และนั่งติดกับหนุ่มสวิตเซอร์แลนด์ที่ได้ชื่อว่าเป็นแฟนของเธอ ทั้งคู่คุย ต้ม และจูบปาก ซอกคอ นาส่งสายตายิ้มหวาน ทำนองของเธอพิเศษอย่างเคย โดยการจัดวางตำแหน่งของขาทั้งสองข้างอยู่ตรงกลางระหว่างขาของฝ่ายชาย ช่วงที่โนบาร์ปราศจากลูกค้าประจำของนา การแสดงออกในมิติเรื่องเซ็กส์ถูกสร้างขึ้นในที่สาธารณะอย่างบาร์เบียร์ทันที เมื่อหนุ่มอิตาเลียนหวนกลับมาที่บาร์อีกครั้ง หญิงสาวหยุดการแสดงดังกล่าวอย่างที่ไม่ทำให้ฝ่ายใดรู้สึกละอาย

นาพูดถึงหนุ่มอิตาเลียนผู้นี้ว่า "ถ้าไปนอนกับมัน สงสัยอีกวันต้องเรียกรถพยาบาล ทำทางมันคงชาติสุดท้ายนะ ผมเหนียวเหนอะ ทางเกงไม่เคยเปลี่ยน ยี่ แค่นี้ก็จะแย่แล้ว" แม้ว่าหลังจาก เธอจะแสดงความรู้สึกกับพนักงานในบาร์เช่นนั้น แต่เธอก็ส่งยิ้มหวานทั้งปากและตาให้กับเขาทุกครั้งที่เราจะมาเยือน เพราะลูกค้าชั้นดีสำหรับนาคือ ลูกค้าที่ตี่มาก ว่านอนสอนง่ายตามที่เธอต้องการและที่สำคัญคือหลงเสน่ห์เธอ นาส่งยิ้มหวานกับลูกค้าชั้นดีพร้อมกันหลาย ๆ คนได้อย่างไม่ยากเย็น หากลูกค้าคนใดแสดงอาการ "งอน" หรือไม่พอใจ เธอจะเข้าไปจ้อง หากฝ่ายนั้นยังคงทำท่าเฉยเมยหรือต่อว่าเธอในทำนองเจ้าชู้ เธอจะตอบโต้โดยหยิบยกเอา "การเรียกร้องความเข้าใจ" มาเป็นเครื่องมือ เช่น

"คุณไม่เข้าใจหรือว่าฉันทำงานอย่างนี้ต้องเทคแคร์ลูกค้า แค่ว่ามาหอมแก้มทักทาย ฉันไม่ได้ไปนอนกับเขา นี่ คุณมาทำท่าแบบนี้กับฉันทำไม"

การต่อว่าลูกค้าของหญิงสาวมีลักษณะตัดพ้อขอความเห็นใจในช่วงแรก จากนั้นเธอจะแสดงกิริยาเมินเฉยใส่ลูกค้าบ้าง ในที่สุดอีกฝ่ายหนึ่งก็กลับมามองเธอโดยดี นาพูดกับผู้ศึกษาถึงเรื่องการต่อว่าลูกค้าที่มีอาการนิ่งหงว๋วา

"พอแมกกีไม่ใช่ จะมาว่าได้ไง ไม่ได้เป็นอะไรกัน ฉันไม่ใช่เมียแก และไม่ใช่เมียใครทั้งนั้น"

คำพูดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความหมายของ "เมีย" ในด้านหนึ่งคือ การที่เซ็กส์ของผู้หญิงมอบให้กับผู้ชายเพียงคนเดียว แต่สำหรับนา เธอถือว่าเธอเป็นเจ้าของเซ็กส์ของตนเอง ไม่ได้ผูกขาดอยู่กับผู้ชายคนเดียว ดังนั้นเธอเท่านั้นที่จะผู้ตัดสินใจ

แม้ว่าด้านหนึ่งนาจะทำหน้าที่บริการไม่แตกต่างจากหญิงบริการในบาร์เบียร์ แต่ในอีกสถานภาพหนึ่งเธอมีฐานะเป็นเจ้าของบาร์เบียร์ ซึ่งนาเองก็เป็นผู้เลือกใช้สถานภาพทั้งสองสถานภาพในเงื่อนไขและคู่ปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ กัน แน่นอนว่าในฐานะของเจ้าของบาร์ย่อมแสดงสถานภาพที่เหนือกว่าได้ เช่น การจัดงานวันเกิด โดยมีลูกค้าประจำจำนวนหนึ่งมาร่วมงานและลูกค้าหน้าใหม่ที่มาติดพันเธอ นาพูดถึงงานวันเกิดว่า

"ไฮ้ไฮ สนุกมากเมื่อคืนที่น่าจะมาร่วมด้วย เจ้าบ่าวเต็มไปหมด"

‘เจ้าบ่าว’ คำเรียกสถานภาพที่แสนจะศักดิ์สิทธิ์ในการประกาศความสัมพันธ์กับผู้ชายคนหนึ่งที่กำลังจะเป็นสามีของเจ้าสาวในอนาคตตามบรรทัดฐานของสังคม กลับถูกผู้หญิงนำมาใช้เรียกโดยที่ไม่หลงเหลือความหมายเก่า ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความไม่ปรารถนาความสัมพันธ์อย่างตายตัวตามกฎหมายเกณฑ์ของสังคม

ขณะเดียวกันเธอต้องระมัดระวังการแสดงออกที่ไม่ทำให้เสีย “เกียรติ” ในฐานะเจ้าของบาร์เบียร์ ซึ่งในอีกภาพลักษณ์หนึ่งเปรียบเสมือนเป็น “สาวไฮโซ” ในกลุ่มผู้หญิงที่ทำงานในแวดวงบาร์เบียร์และมีฐานะใกล้เคียงกับ “มาดาม” โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเลือกคู่ครองที่มาจากกลุ่มลูกค้า นานาเล่ถึงลูกค้ารายหนึ่งที่หน้าตาหล่อเหลา แต่งกายดี เขามาเป็นแขกประจำในบาร์และออฟฟิศงานในบาร์ออกไป วันแรกที่ชายหนุ่มผู้นี้มาเยือนบาร์เบียร์ เธอเข้าไปทักทายเขา แต่เขากลับแสดงกิริยาสนใจพอเป็นมารยาทเท่านั้น ตอนหลังชายหนุ่มผู้นี้เริ่มมีความคุ้นเคยกับเธอมากขึ้น และเมื่อรู้ว่าเธอเป็นเจ้าของบาร์ เขายพยายามติดต่อกับเธอทั้งในบาร์เบียร์และนอกบาร์เบียร์ด้วยการโทรศัพท์มาชวนไปรับประทานอาหาร หรือมาเล่าเรื่องราวของตนเองให้หญิงสาวฟัง

“เขามาสารภาพว่า อยากมีเพื่อน แล้วเด็กที่เขาไปด้วย ตื่นเช้าขึ้นมาเอาเงินแล้วก็กลับ เขาอยากมีเพื่อนคุย ช่วยแนะนำเรื่องโน้นเรื่องนี้ เราคิดว่า รูปร่างหน้าตา เรื่องเงินอะไร เขาก็โอเคนะ คิมทีละพันกว่าทุกครั้ง แต่ติดอยู่ตรงที่ว่า ถ้าเราไปกับเขา คนจะนิินทาว่า เราไปได้ “ศพ” มา ”

“ศพ” ที่หญิงสาวเอ่ย หมายความว่า ผู้ชายคนนั้นผ่านผู้หญิงอื่นมาแล้วกว่าจะตกถึงนา หน้าซ้ำ ผู้หญิงอื่นที่ว่ายังเป็นพนักงานในบาร์เบียร์ที่เธอเป็นเจ้าของเสียด้วย การคำนึงในประเด็นดังกล่าวเป็นเรื่องของศักดิ์ศรีในกลุ่มของผู้หญิงบาร์ที่มีสถานภาพเป็นเจ้าของบาร์หรือเป็น “มาดาม” ซึ่งถือว่ามืสถานภาพที่สูงกว่าผู้หญิงบาร์เบียร์ที่เป็นพนักงานทั่วไป

ในฐานะของเจ้าของบาร์เบียร์และผู้หญิงที่มีประสบการณ์ในการทำงานกลางคืน นาสอนพนักงานหลายคนในบาร์ว่า ไม่ต้องไปติดกับรูปลักษณ์หรือวัยของลูกค้า แต่ให้คำนึงถึงรายรับที่จะได้เป็นหลัก แต่นั่นเป็นการตอกย้ำคุณค่าให้พนักงานที่เพิ่งเริ่มงานใหม่ ๆ ตระหนักว่าการบริการทางเพศเป็น “งาน” ซึ่งมีเป้าอยู่ที่การซื้อขาย แต่สำหรับสถานภาพของ “สาวไฮโซ” ที่มีประสบการณ์มากและเคยอยู่กินกับฝรั่งในต่างประเทศมาแล้ว หน้าซ้ำยังเป็นเจ้าของบาร์เบียร์

¹ คินวันหนึ่งเพื่อนของนา มาฉลองวันเกิดที่บาร์เบียร์แห่งที่นาเป็นเจ้าของ หญิงสาวผู้นี้เคยทำงานในบาร์เบียร์มาก่อนและปัจจุบันมีสามีเป็นชาวตะวันตก กิริยาท่าทางของเธอดูเปรี้ยวและกริดกราย ระหว่างที่สนทนากับเพื่อนฝูงที่อยู่ในฐานะเดียวกัน เธอเรียกตนเองกับเพื่อนฝูงที่ชวนมาร่วมงานรวมทั้งนาในฐานะเจ้าของบาร์เบียร์ว่า “สาวไฮโซแห่งเมืองเชียงใหม่” ขณะที่พนักงานในบาร์บางคนเรียกเธอว่า “มาดาม” ซึ่งหมายถึงผู้หญิงที่มีฝรั่งรับเลี้ยงดู

มาตรฐานในการเลือกลูกค้าควรมีระดับมากกว่าการคำนึงถึงเรื่องเงินทองเท่านั้น และแน่นอนว่าลูกค้าที่ไปกับระดับเจ้าของบาร์จะต้องดูผลงานตามสมควรในการคงไปไหนมาไหนให้สมฐานะของความเป็นเจ้าของบาร์เบียร์ นาเล่มาถึงบางขอกมุมที่เธอปิดบังคนรอบกายเพราะไม่เช่นนั้นจะได้รับการตากดางเย้ยหยัน

“ครั้งหนึ่งเคยไปกับคนเฒ่าที่สุกที่สุดในโลก อายุ 67 ปี ไปกับเขาประมาณ 4 วันมั้ง รู้จักกันเพราะเขามานั่งดื่มที่บาร์ และเรากำลังขัดสน หนุเงินไม่ทัน แต่ก็อาย ไม่อยากไปกับเขา เลยใช้วิธีไปหาเขาที่ห้องพัก บางทีก็ไปตอนดึก ๆ บางทีไป 6 โมงเช้า แล้ว 9 โมงเช้าก็กลับ อยู่ได้ 4 วัน ได้เงินมาหมื่นกว่าบาท เขาชวนไปซื้อบั้งตามห้าง โทร.มาบอกว่า มาหาผมที่ห้างสิ จะได้ซื้อของ เราไม่กล้าไปหรอก อายจะตายไป เดินคงกับคนแก่ ตามห้างคนเยอะ เดียวเจอคนรู้จัก เอาไปพูดปากต่อปาก เราเลยบอกเขาไปว่า ฉันไม่ค่อยสบาย คงไปไม่ได้หรอก เขาถามว่า อยากได้อะไร เราบอกไปว่า เอาน้ำหอมก็แล้วกัน เขาซื้อน้ำหอมมาฝาก เวลาไปหาเขาที่โรงแรม นั่งกินข้าวที่ล็อบบี้ เราต้องก้ม ๆ หน่อย ไม่กล้านั่งเข้ด กลัวเจอคนรู้จัก เขาจะเอาไปเม้ากันว่า ว้าย มากับคนเฒ่า พอเขาจะชวนไปไหน เราจะบอกว่า อู๊ย ข้างนอกมันร้อน ขึ้นไปบนห้องนอนดูหนังอะไรกันดีกว่า อยู่กับแกก็รู้สึกเหมือนพ่อ แกจะเอารูปสถานที่ที่บ้านเกิดแกมาให้ดู คุยโน่นนี่ให้เราฟัง ก่อนกลับแกจะให้เงินทีละ 3,000-4,000บาท แกบอกว่า อยากให้เราหยุดทำงาน ไปเรียนหนังสือต่อ”

ลูกค้าวัยปลายคน เป็นความไม่ลงตัวของผู้หญิงบาร์เบียร์ที่มีระดับ แต่น่ายังคงแอบไปกับลูกค้าที่อายุมากเหล่านั้นหลายครั้ง เธอเล่าว่า บางคนประทับใจในตัวเธอมาก เพียงแค่เธอจัดข้าวของในห้องพักของเขาให้เป็นระเบียบเท่านั้น ลูกค้าก็ชื่นชมต่าง ๆ นานาและพร้อมจะมอบอนาคตใหม่ให้เธอ

“คนนี้แก่มาก มาดื่มที่บาร์หลายหน คินหนึ่งแกเฒ่ามาก เราเลยตัดสินใจไปส่งที่ห้องพัก แต่แก ขอโทษนะ ของแกไม่แข็ง เลยไม่ได้นอนกัน คินนั้นเราเทคแคร์แก จัดข้าวของในห้องที่มันกระจัดกระจายให้ ตอนเช้าแกตื่นขึ้นมาเจอ ดีใจมาก ก่อนกลับให้เงินเราไว้ แล้วขอเลขบัญชี พอกลับไปก็โอนเงินเข้าบัญชีมาให้ แกบอกว่าไม่เคยมีใครดีกับแกแบบนี้มาก่อน และยังบอกว่าคนดี ๆ อย่างเธอไม่เหมาะกับงานบาร์หรอก น่าจะหางานกลางวันทำมากกว่า เราก็ตอบกลับไปตามเรื่อง โอ้เอ๊ย จะไม่ให้เราทำงานกลางคืนได้ไง เพื่อนฝูงเราอยู่กลางคืนหมด ถ้าเราตื่นมาตอนกลางวันเราจะไปคุยกับใคร”

ผู้หญิงมากประสบการณ์อย่างนา รู้จักลูกค้าในหลากหลายประเภท เธอพบว่า ฝรั่งส่วนใหญ่ที่เดินทางมาเที่ยวเมืองไทย ส่วนแต่เป็น “คนชี่เหงา” เพียงแค่ได้รับการเอาใจใส่จากผู้หญิงไทยเล็กน้อยเท่านั้น ก็หลงเสน่ห์เสียแล้ว ในประเด็นนี้ใกล้เคียงกับความเห็นของยศ สันตสมบัติที่ตั้งข้อสังเกตว่า ไม่เพียงแค่รูปลักษณ์ภายนอกของผู้ชายฝรั่งเหล่านี้ที่ไม่ได้มีเสน่ห์น่าดึงดูดเท่านั้น

แต่สภาพชีวิตของพวกเขาอยู่อย่างเปลี่ยวเหงาในประเทศบ้านเกิดอีกด้วย ดังนั้นการที่ผู้หญิงแสดงความสนใจหรือให้ความสำคัญกับพวกเขาจึงเป็นวิถีปฏิบัติที่เขาไม่ค่อยมีโอกาสจะได้รับในบ้านเกิด (Yos, 1994: 16)

“ผู้หญิงไทยเอาใจเก่ง ทำอาหารก็ได้ ไม่เหมือนผู้หญิงฝรั่ง เขาไม่ค่อยสนใจเรื่องพวกนี้ และที่เมืองนอกก็เหงาด้วย เจอแขกคนหนึ่งฟังแล้วน่าสงสารมาก เป็นคนสวีตเซอร์แลนด์ เขาบอกว่า กินข้าวกับข้างฝามาตั้งหกปี”

ยิ่งผู้หญิงที่ทำงานในบาร์เบียร์มีประสบการณ์เกี่ยวกับผู้ชายฝรั่งเหล่านี้มากเพียงใด โอกาสที่เธอจะพลิกสถานการณ์ให้เป็นฝ่ายนำยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น เช่นเดียวกันกับนาในทุกวันนี้ สถานภาพของเจ้าของบาร์เบียร์ เป็นการลงทุนแบบหนึ่งในระยะยาวตราบเท่าที่เธอยังอยู่ในวงการกลางคืน ขณะเดียวกันเธอก็ใช้ประสบการณ์และความเป็นหญิงของเธอเป็นเครื่องมือในการบริหารความสัมพันธ์กับลูกค้าทั้งหลายตามที่จังหวะและโอกาสเอื้ออำนวยให้

แก้ว : ผู้หญิงด้นรนทุกรูปแบบ

หากหล้าและนาเป็นตัวอย่างของความสำเร็จในแบบที่แตกต่างกัน ชีวิตของแก้วเป็นภาพสะท้อนของผู้หญิงที่พยายามด้นรนทุกรูปแบบเพื่อ “เลี้ยงแม่และลูกของฉัน” เธอเป็นสาวใหญ่วัย 45 ปี เกิดที่จังหวัดเชียงราย และใช้ชีวิตวัยสาวอยู่ที่เชียงใหม่ โดยการทำงานตามร้านอาหารคอฟฟี่ช็อป ซึ่งล้นแล้วมีการบริการทางเพศแอบแฝงทั้งสิ้น จนกระทั่งได้รับการแนะนำจากเพื่อนร่วมอาชีพบางคน ทำให้เธอเข้าทำงานบริการกับลูกค้าฝรั่งที่บาร์อะโกโก้แห่งหนึ่ง แก้วทำงานเป็นพนักงานเดินบนเวทีในบาร์อะโกโก้ราวปีเศษ ระหว่างนั้น เธอรู้จักกับลูกค้าชาวอังกฤษวัย 50 กว่าปี วัยที่อยู่ในช่วงปลาย 30 ปีของแก้ว เป็นแรงผลักดันที่สำคัญในการคาดหวังใครบางคนที่เป็นความมั่นคงในชีวิต ความมั่นคงทั้งกายและใจเป็นความปรารถนาที่เธอแสวงหามาทั้งชีวิต แต่ยังไม่มีโอกาสพบเจอ

แก้วผ่านประสบการณ์การพึ่งพาตนเองมาโดยตลอด นับตั้งแต่เธอเริ่มเข้าสู่วัยสาว เธอมีความสัมพันธ์กับหนุ่มคนไทย ความหวานตล�ในวัยหนุ่มสาวทำให้ความสัมพันธ์พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทั้งคู่รู้จักกันในเวลาสั้น ๆ ที่บ้านเกิดของฝ่ายหญิง โดยฝ่ายชายเป็นคนต่างถิ่นที่มาทำงานต่างจังหวัด ฝ่ายหญิงไม่มีโอกาสรู้ว่าเขามีลูกเมียอยู่แล้วจนกระทั่งมีลูกชายด้วยกันหนึ่งคน แม้แก้วจะตามทวงสิทธิและความรับผิดชอบจากฝ่ายชายแต่ดูจะไม่มีผลแต่อย่างใด แก้วในวัยสาวจึงก้มหน้ารับชะตากรรมหาเงินส่งเสียเลี้ยงลูกชาย ซึ่งฝากไว้ในความดูแลของยาย

เมื่อพบชายวัยกลางคนชาวอังกฤษที่แสดงความมุ่งมั่นในการพัฒนาความสัมพันธ์อย่างยั่งยืนกับแก้ว เธอหมายมั่นว่าจะเริ่มต้นลงหลักปักฐานกับการใช้ชีวิตคู่อย่างจริงจัง ความ

สัมพันธ์เริ่มต้นอย่างสดใส ขณะที่ฝ่ายชายมอบความเชื่ออาทรและการช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจตามสมควรแก่เธอ เหล่านี้เป็นพื้นฐานของการสร้างความมั่นใจในความสัมพันธ์ระยะแรก แก้วตัดสินใจลาออกจากการเป็นพนักงานเดินในบาร์อะโกโก้ และเริ่มบทบาทของการเป็น “เมีย” ประณิบัติดูแล ผู้เป็น “สามี”

“เราออกมาเช่าบ้านอยู่กันเป็นครอบครัว เรามีเงินเลี้ยงจากรัฐบาล ส่วนใหญ่อยู่ที่เชียงใหม่ตลอด เขาเป็นคนชอบเที่ยว ตอนแรก ๆ เข้าใจว่า เขาเป็นคนแบบนี้ตั้งแต่ตอนคบกัน อยู่ ๆ กันไปได้ประมาณสามปี เขาออกเที่ยวหนักขึ้น บางคืนก็กลับมา บางคืนก็ไม่กลับมา ที่อยู่บ้านคนเดียว หลายครั้งนอนรอเขา น้ำตาไหล และหลับไปไม่รู้ตัว เป็นความรู้สึกที่ชอกช้ำมาก เราเริ่มคิดแล้วว่า เราคงไม่มีโชคในเรื่องผู้ชาย”

แก้วใช้เวลาถึงสามปีในการประดับประดาความสัมพันธ์แต่เพียงฝ่ายเดียว ในที่สุดความอดทนก็หมดลง เมื่อความสัมพันธ์สิ้นสุดลง นัยหมายถึง การสิ้นสุดการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจโดยที่ภาระในเรื่องบ้านเช่า และรายจ่ายอื่น ๆ ในชีวิตยังคงเป็นความจำเป็น แก้วนำเงินที่เก็บหอมรอมริบมาลงทุนซื้อจักรยานยนต์เพื่อให้ลูกค้าฝรั่งเช่าเป็นรายวัน

การอยู่กินกับชายอังกฤษในช่วงเวลาหนึ่งสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์แบบปากต่อปาก ทำให้มีลูกค้ามาเช่าจักรยานยนต์ของเธอ จากหนึ่งคันเพิ่มเป็นสองคัน สามคัน เธอซื้อเครื่องซักผ้าและลงมือรับจ้าง ซัก อบ รีด อีกรางหนึ่งเพิ่มเติมด้วย เธอบอกว่าโชคยังดีที่บ้านเช่าของเธอแม้จะต้องเสียค่าเช่าในราคาสูงลิบแต่ก็ตั้งอยู่ในสถานที่ที่พอจะเข้ามาค้าขายได้บ้าง แต่กิจการเหล่านี้ขึ้นอยู่กับฤดูกาลท่องเที่ยวเป็นอย่างมากขณะที่รายจ่ายยังคงปริมาณเท่าเดิม ประกอบกับความคิดที่ว่า เธอคงไม่มีหวังในการสานสัมพันธ์อย่างถาวรกับผู้ชายสักคนหนึ่ง

หวนกลับสู่ชีวิตกลางคืนในฐานะผู้หญิงทำงาน

แก้วออกงานทำตามบาร์เบียร์อีกครั้ง เธอเลือกบาร์เบียร์เล็ก ๆ แห่งหนึ่ง ด้วยเหตุผลที่ว่าไม่เข้มงวดในเรื่องกฎเกณฑ์การทำงานและไม่พลุกพล่านเหมือนบาร์อะโกโก้ ประสบการณ์ที่เธอมีไม่ว่าจะเป็นปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าหรือการเรียนรู้จากผู้ชายฝรั่งจากชายชาวอังกฤษ ทำให้แก้วสามารถจัดวางภาพลักษณ์ในการทำงานบาร์เบียร์ได้เป็นอย่างดี นอกจากเธอจะไม่ขัดเงินในการใช้ภาษาอังกฤษ เธอยังมีทักษะในการประเมินลูกค้าและจัดวางกิริยาท่าทางที่ทำให้ลูกค้ารู้สึกว่ามันเป็นบุคคลสำคัญอีกด้วย

สาวใหญ่วัยต้นสี่สิบอย่างเธอเลือกใช้ความเป็นหญิงในหลายลักษณะ เช่น ความสุภาพ อ่อนโยน เรียบร้อยเมื่อดูจากการจัดวางกิริยาท่าทางภายนอก ขณะเดียวกันก็มีความเร่าร้อนในเรื่องเช็กลูกค้าอยู่ในทีเมื่อประเมินว่าความต้องการของลูกค้าอยู่ในภาวะอารมณ์นั้น ๆ แก้วมีลูกค้า

ประจำหลายคน และส่วนใหญ่เป็นลูกค้าที่มานั่งดื่ม พุดคุยและกระตุ้นหรือตอบสนองให้อีกฝ่ายเกิดความพึงใจในเรื่องเช็คส์

คืนวันหนึ่ง ในราวหนึ่งนาฬิกาเศษของวันใหม่ ที่บาร์เล็ก ๆ แห่งที่แก้วประจำอยู่เหลือพนักงานในบาร์เพียง 4 คน เท่านั้น หนึ่งในกลุ่มนั้นคือ ผู้ศึกษา พนักงานบริการนั่งดื่มสองคน และแก้ว ซึ่งกำลังนั่งดื่มกับลูกค้าประจำของเธอคนหนึ่งชื่อวิลเลียม บริเวณเก้าอี้ริมเคาน์เตอร์ตัวในสุดของบาร์ ทั้งคู่ที่นั่งดื่มเบียร์ตั้งแต่สี่ทุ่มเศษโดยดื่มกันไปฝ่ายละ 4 ดื่ม ฝ่ายหญิงลุกขึ้นมาเดินในท่าทางแบบเน้นทรวดทรงและเรียวร่างพร้อมกับหัวเราะและพูดขึ้นว่า “เทน มินิท สเปเชียล—ten minutes special” ขณะที่วิลเลียมปรบมือและเฝ้ามองเธอด้วยดวงตาหยาดเยิ้ม แก้วค่อย ๆ บรรจงถอดเสื้อตัวนอกให้เหลือเพียงเสื้อชั้นในสีดำที่มีลูกไม้ประดับปกปิดและเดินไปหยุดอยู่ตรงหน้าลูกค้า ฝ่ายชายก้มตัวเอาใบหน้าซุกลงที่ร่องอกของแก้ว สองมือลูบไล่ไปตามรูปร่างและบั้นท้ายของฝ่ายหญิง แก้วนั่งลงบนตักของลูกค้าและปล่อยให้มือของฝ่ายชายมีอิสระอย่างเต็มที่ในการสัมผัสเนื้อตัวของเธอ

วันรุ่งขึ้นผู้ศึกษาพบแก้วที่บ้านพักของเธอในช่วงกลางวันและถามเธอว่าเมื่อคืนนี้ไปกับลูกค้ารายดังกล่าวหรือไม่ เธอตอบว่า

“ไม่ไปหรอก วิลเลียมนี้รู้จักกันมานานแล้ว เขาชอบแบบนี้แหละ ไม่เคยพาผู้หญิงไปนอนด้วย ส่วนมากมานั่งดื่ม คุย เมื่อคืนที่ลุกขึ้นมาเดินโชว์เพราะว่า อยากดึงดูดเขาไว้ ยังไม่อยากจะรีบกลับ”

เมื่อถามกับพนักงานนั่งดื่มที่อยู่รวมในสถานการณ์ค่าคืนที่ผ่านมา หญิงสาวคนหนึ่งบอกเล่าใกล้เคียงกับแก้ว แต่เพิ่มเติมข้อมูลว่า

“ทุกทียิ่งกว่านี้อีก ไหววิลเลียมเนี่ย มันไม่ชอบเอาผู้หญิงไปนอน แต่ชอบให้ชักว้าวให้มันเลี้ยงดื่มดื่นนะ ให้ทิปทีละพันบ้าง สองพันบ้าง พอตีเมื่อคืนนี้พี่ (หมายถึงผู้ศึกษา) อยู่ด้วย พี่แก้วเขาเลยเกรงใจไม่กล้าทำ”

การปรากฏตัวของผู้ศึกษาในบาร์เล็กแห่งนี้เริ่มต้นตั้งแต่ตอนภาษาอังกฤษให้กับพนักงานในบาร์เบียร์ และเข้ามาทำงานหาประสบการณ์ในฐานะพนักงานผสมเครื่องดื่มและนั่งดื่มกับลูกค้า ถึงแม้ผู้ศึกษาจะมีความคุ้นเคยกับพนักงานหลายคนเป็นอย่างดี แต่เรื่องบางเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางเพศ ยังคงเป็น “เรื่องส่วนตัว” ที่ผู้ศึกษาเป็น “คนนอก” อยู่ดี

ตัวอย่างของสถานการณ์ในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างแก้วกับลูกค้า เป็นเพียงช่วงต้น ๆ ที่ผู้ศึกษารู้จักกับแก้ว ต่อเมื่อเวลาของการทำความรู้จักและพร้อมจะรับฟังความเป็นไปในชีวิตจริงของ

ผู้หญิงที่ทำงานบาร์เบียร์ ผ่านพ้นไปนานเกือบสองปี ช่องว่างทางความคิดระหว่างผู้ศึกษากับผู้หญิงบาร์เบียร์ในกลุ่มที่ศึกษาเริ่มแคบลง

ภาพลักษณ์ของแก้วในช่วงกลางวันทำงานรับจ้างซักเสื้อผ้าให้กับนักท่องเที่ยวและรับผ้าจากลูกค้าตามเกลเฮาส์ เธอใส่ชุดกางเกงขาสั้นกับเสื้อยืด ผมที่ปล่อยยาวกลางหลังในช่วงค่ำคืนถูกมัดวนเหน็บไว้อย่างลวก ๆ หน้าตาซีดปร่าจากเครื่องสำอางค์ใด เธอตื่นราว 9-10 โมงเช้า ตื่นกาแฟ สูบบุหรี่สองสามตัว บางครั้งแทบจะไม่ทันชำระล้างร่างกายตนเอง เปิดโทรทัศน์ไว้เป็นเพื่อนคลายเหงา หาอาหารให้สุนัขสองตัวที่แสนซื่อสัตย์และเป็นเพื่อนเธอทุกเมื่อเชิ้อยาม เริ่มลงมือซักผ้ากองโตด้วยเครื่องซักผ้า นั่งเอนกายนอนดูโทรทัศน์ ช่วงใกล้เที่ยง หนังสือพิมพ์รายวันที่เธอรับประจำมารออยู่ในกล่องหน้าบ้านแล้ว แก้วอ่านหนังสือพิมพ์จบหนึ่งรอบ เธอนำผ้าที่ซักไว้ออกตากปรุงอาหารรับประทานของตนเองและสุนัขทั้งสองตัว เอนกายหลับตาลงงีบใหญ่ สะดุ้งตื่นขึ้นมาอีกครั้ง รีบออกไปเก็บผ้าที่ตากแดดไว้ กางโต๊ะรีดผ้า และเริ่มลงมือรีดเสื้อผ้าทั้งหลาย เมื่อรีดเสร็จนำใส่ถุง ส่วนหนึ่งรอให้ลูกค้ามารับ และอีกส่วนหนึ่งเธอต้องนำไปส่งตามเกลเฮาส์

กว่าจะเสร็จภารกิจเหล่านี้เวลาล่วงเลยราวหกโมงเย็น แก้วรับประทานอาหารอีกมื้อและเตรียมอาหารให้กับเจ้าสุนัขแสนรัก พอตะวันลับฟ้าไปแล้ว แก้วอาบน้ำ แต่งตัวด้วยกระโปรงชุดติดกันสั้นเหนียวสีดำ หยิบเครื่องสำอางค์ราคาถูกที่เตรียมพร้อมอยู่แล้วในกระเป๋าถือออกมาบรรจงทารองพื้นทีหน้าเพื่อกลบร่องรอยไม่พึงประสงค์ ทาแป้งทาบ แต่งคิ้วและทาปาก ลวมรองเท้าส้นสูงและเดินปิดประตูหน้าต่างทุกบาน เปิดไฟไว้หนึ่งดวงพร้อมพัดลมหนึ่งเครื่อง พร้อมกำชับสุนัขที่ซื่อสัตย์ว่า “เฝ้าบ้านดี ๆ นะ มามี้ออกไปทำงานก่อน เดี่ยวกลับจะ” น้ำเสียงของแก้วฟังดูอบอุ่นและใจดี สุนัขสองตัวเห่าตอบรับและเดินมาส่งเจ้านายที่หน้าประตูบ้าน แก้วสตาร์ทรถจักรยานยนต์และปิดประตูรั้วบ้านแน่นหนาออกไปเริ่มงานในภาคดึกอีกครั้ง

ชีวิตประจำวันของแก้ว วนเวียนอยู่เช่นนี้ โดยปกติเธอจะกลับบ้านไม่เกินสามนาฬิกาของวันใหม่ นาน ๆ ครั้งจึงจะกลับเข้าสักหนหนึ่งเมื่อต้องไปค้างกับลูกค้าแบบข้ามคืน ครั้งหนึ่งระหว่างที่ผู้ศึกษาแวะไปสนทนากับแก้วที่บ้านพัก เธอกำลังรีดผ้ากองโตพร้อมกับดูรายการข่าว ซึ่งผู้สื่อข่าวโทรทัศน์นายหนึ่งเกริ่นตอนจบของสัปดาห์เกี่ยวกับการตื่นนอนของชาวบ้านในชนบทที่หาอาชีพเสริมในหมู่บ้านว่า “ไม่มีความจนในหมู่บ้าน” แก้วมีปฏิกิริยาต่อคำพูดดังกล่าวทันที “ที่นี่ไง ขยันแล้วยังจน ดูสิ ตื่นขึ้นมาเริ่มงานงก ๆ ไปถึงเย็น ตกดึกต้องออกไปทำงานอีก ไม่เห็นจะรวยขึ้น”

แม้แก้วจะมีรายได้หลายทางนับตั้งแต่ การให้เช่าจักรยานยนต์ การรับจ้างซักเสื้อผ้า การออกไปทำงานบาร์เบียร์ที่ได้ทั้งค่าดื่มและค่าทิป รวมถึงการออกไปบริการลูกค้าเป็นครั้งคราว แต่หญิงผู้นี้ก็มีรายจ่ายมากมายหลายทางเช่นเดียวกัน เริ่มจากค่าใช้จ่ายส่วนตัวของเธอในชีวิตประจำ

วัน เธอยังมีสถานภาพของความเป็นลูกสาวที่ต้องรับผิดชอบแม่วัย 70 ปีเศษ รวมทั้งจนเจือญาติที่น้องที่มักจะมีปัญหาเรื่องเงินทองอยู่เป็นประจำ รวมถึงสถานภาพของ "ความเป็นแม่" ของลูกชายวัย 20 ปีเศษ ที่แม่ปัจจุบันจะเลิกเรียนหนังสือแล้วแต่ยังไม่สามารถรับผิดชอบเรื่องทางเศรษฐกิจของตนเองได้ หน้าซ้ายยังมีผู้หญิงคนหนึ่งมาเป็นเมียอีกด้วย เหล่านี้ล้วนเป็นรายจ่ายที่เป็นห่วงผูกคอผู้หญิงวัย 40 ปีเศษผู้นี้

ครั้งหนึ่งที่สาวของแก้วมาพบกับเธอที่เชียงใหม่ พี่สาวคนนี้ทำหน้าที่เป็น "ภรรยา" ของสามีเพียงคนเดียวมาตลอดชีวิต แก้วไม่ได้ปกปิดพี่สาวเรื่องการหางานกลางคืน เธอกลับบ้านดึกราวตีสี่ กว่าจะเข้านอน พี่สาวของเธอก็ตื่นเช้าเสียแล้ว พี่สาวพูดกับแก้วว่า "งาน บ้า ๆ บอ ๆ อะไร เลิกดีสิ ดีห้า" แก้วรู้สึกน้อยใจกับคำพูดของพี่สาวมาก เพียงแค่เธอตื่นเก้าโมงเช้า พี่สาวก็บ่นว่าเธอตื่นสายเสียแล้ว เธอพูดกับตัวเองในใจเมื่อโดนคำตำหนิว่า "ไม่ใช่เพราะงานบ้า ๆ บอ ๆ แบบนี้หรือที่เลี้ยงแม่ และเลี้ยงลูกของฉันมาได้"

แก้วเจ็บปวดกับคำพูดของพี่สาวที่วิจารณ์ชีวิตประจำวันของเธอ โดยเฉพาะประโยคที่ว่า "บ้านก็สกปรก แคบ คนอยู่ก็เหมือนเป็นผีบ้า โรคประสาท อยู่กับหมา" เธอระบายความรู้สึก แหวตาปวดร้าว

"ใจคนเรานิม ๆ นะน้อง ถ้ามันถูกแทงก็เจ็บ พี่รู้ว่า พี่ต้องอยู่คนเดียว พี่หาทางอยู่ให้ได้ ในแบบของพี่ ดูหนังที่บ้าน อยู่กับหมา เลือกที่จะไม่ไปหาเพื่อน ไม่พาผู้ชายมาบ้าน เพราะพี่ถือว่าบ้านเป็นที่ส่วนตัว จะไม่พาผู้ชายมาค้างที่นี่"

แก้วแยกแยะพื้นที่บ้านออกจากที่ทำงานกลางคืนอย่างชัดเจน เธออธิบายเพิ่มเติมว่า หากผู้ชายจะชวนผู้หญิงไปนอนด้วย ก็ควรจะมีปัญหาหาที่ให้นอน และเธอไม่ต้องการให้ใครมาดูถูกอีกประเด็นหนึ่งหากมีการพาผู้ชายมานอนเป็นครั้งแรก ก็ต้องมีปัญหาอื่น ๆ ตามมา

"เวลาไปบาร์ก็ไปทำงานบริการ อยู่บ้านเราก็รับจ้างซักผ้า มีรถให้เช่า"

นี่เป็นวิธีการแยกแยะตัวตนระหว่างผู้หญิงกลางคืนออกจากตัวตนด้านอื่น ๆ ที่อยู่ในบุคคลคนเดียวกันของสาวใหญ่ผู้นี้

ทุกวันนี้แก้วไม่ได้คิดถึงเรื่องการแต่งงานอีก เธอย้ำกับคนใกล้ชิดหลายครั้งว่า "พี่ไม่มีโชคเรื่องผู้ชาย" แม้เธอจะมีผู้ชายฝรั่งหลายคนเป็นสπόνเซอร์และบางคนพูดถึงการแต่งงานกับเธอ เธอติดต่อทางจดหมาย โทรศัพท์และโทรสารกับผู้ชายฝรั่งสองสามคนเพื่อสานสัมพันธ์และได้รับความช่วยเหลือเรื่องการเงินเป็นครั้งคราว ลูกค้าบางรายมาเชียงใหม่ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวติดต่อกันมาอย่างเข้าปีที่สามแล้ว นับตั้งแต่รู้จักกันที่บาร์เบียร์ครั้งแรก บางรายในปีหนึ่ง ๆ เดินทางมาสองครั้ง บางครั้งหากเป็นลูกค้ากระเป๋านัก เธอจะลงงานประจำที่บาร์เบียร์และงัดรับจ้างซักผ้าเพื่อไปเทคแคร์ลูกค้าที่ห้องพักของเขา

เธอปรนนิบัติกับฝ่ายชาย นับตั้งแต่ การดูแลธุระส่วนตัวเรื่องการซักเสื้อผ้า พาไปเที่ยวทั้งกลางวันกลางคืน พาไปทำธุระต่าง ๆ รวมถึงเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ บางครั้งหากเธอมีปัญหายุ่งยากใจ เธอก็จะหาทางเจรจาต่อรอง เธอเคยขอให้ผู้ศึกษาช่วยเขียนจดหมายเป็นภาษาอังกฤษเพื่อส่งให้กับชายเยอรมันวัย 60 เศษรายหนึ่งที่มาติดพันเธอ

“ช่วยเขียนจดหมายบอกเขาว่าอย่าเพิ่งมาตอนนี้ เพราะที่กำลังยุ่งเรื่องลูกชายไปก่อเรื่องไว้ ถ้าเขามา ที่ไม่มีเวลาดูแล ลูกคนนี้ได้บอกให้มาเมื่อไร ก็มาทันทีเลยนะ อย่างถ้าโทรไปอาทิตย์นี้ อาทิตย์หน้าเดินเรื่องแล้วก็ได้เลย” ระหว่างที่เธอพูดถึงเรื่องดังกล่าว เธอยิ้มหวาน แววตาสดใส ร้องความในจดหมายของเธอที่ส่งถึงชายชาวเยอรมันมีว่า

“...คุณสบายดีมั๊ย ฉันอยากให้คุณมาหาฉันเหมือนกัน ที่เชียงใหม่ฝนตกทุกวัน ฉันต้องเดินทางไปมาระหว่างเชียงใหม่กับเชียงรายเพื่อดูแลแม่และลูกของฉัน ถ้าคุณมาช่วงนี้ ฉันคงไม่มีเวลาดูแลคุณที่เกสเฮาส์ ขอเวลาฉันอีกสองสามเดือน ธุระฉันคงจะเสร็จเรียบร้อย ถ้าคุณเดินทางมาเชียงใหม่ เราจะได้อยู่ด้วยกัน ถ้าคุณรักฉันจริง ๆ ส่งเงินมาให้ฉันบ้างนะ เพราะว่าฉันกำลังเดือดร้อน และไม่มียานพาหนะ หวังว่าคุณคงจะเข้าใจ เมื่อไรที่ฉันพร้อม ฉันจะส่งแฟกซ์ถึงคุณอีกครั้ง”

แม้ในวัยสี่สิบปีเศษมีรายได้หลักทางหนึ่งคือการทำงานกลางคืน ซึ่งเป็นงานที่เธอยึดมาเกือบตลอดชีวิต เธอบอกกับผู้ศึกษาว่า การทำงานนี้ให้ได้ดี ต้องไม่เห็นแก่เงินมากเกินไป และที่สำคัญที่สุดคือต้องให้ความสำคัญกับการใช้ถุงยางอนามัย แก้วเล่าถึงการเตรียมพร้อมในสถานการณ์ที่เธออยู่กับลูกค้าชั่วคราวตามโรงแรมว่า

“พวกฝรั่งมันจะชอบให้ผู้หญิงเปิดตลอดเวลาอยู่ในห้องด้วยกัน พออาบน้ำเสร็จ ก็ต้องเล็งที่วางของไว้แล้ว ส่วนมากจะเป็นโต๊ะข้างประตู ที่จะเอาชุดชั้นในเก็บไว้ในกระเป๋าสะพาย เอาเสื้อพาดไว้บนกระเป๋ แล้วเอารองเท้าสวมลงไปในกางเกง วางชั้นในไว้ข้างบน เอาซากกางเกงที่มันห้อยลงมาพาดชั้นไปบนกระเป๋ เป็นขยุ้มไว้ในที่เดียวกัน เมื่อมีอะไรจะได้คว้าแล้ววิ่งออกมาได้ทัน เราจะได้ไม่ต้องลืมของอะไรไว้ ทุกอย่างเราต้องซื้อมาด้วยเงินทองทั้งนั้น”

วิธีเตรียมตัวเพื่อหนีจากสถานการณ์ที่คาดไม่ถึงนี้มาจากประสบการณ์ของเธอ ครั้งหนึ่งที่ต้องวิ่งหนีลูกค้าออกมาทั้ง ๆ ที่ไม่มีเสื้อผ้าติดตัวแม้สักชิ้นเดียว เพราะลูกค้าไม่ยอมสวมถุงยางอนามัย

“ไปกับลูกค้าที่เพิ่งรู้จักกันครั้งแรก ค่อนข้างหนุ่มนะ ประมาณ 30 ได้มั้ง ช่วงที่คุยกันก็สุภาพดีนะ เราก็ว่าเราดูดีแล้ว แต่พอไปถึงห้องพัก เราเอาเงินวางไว้ที่หน้าโต๊ะเครื่องแป้ง 1,500 บาท หลังจากนั้นชวนเราไปอาบน้ำ ออกมานั่งคุยกัน กำลังจะมีอะไรกัน ก็บอกว่า Condom เขาทำทำไมไม่รู้ ก็พยายามพูดอีก เห็นท่าไม่ไหว เลยหยิบเสื้อผ้านี้ออกมาจากห้องเลย มาถึงชั้นสอง เจอพนักงานโรงแรม เราบอกเขาว่า แรกไม่ยอมใส่ถุงยาง ตอนนั้นยังแก้ผ้าอยู่เลยนะ

พนักงานคนนั้นก็เลยพาไปแต่งตัวที่ห้องเก็บเครื่องมือทำความสะอาด เราต้องไม่ไปเห็นแก่เงินเล็กน้อยเป็นอะไรไปแล้วมันคุ้มที่ไหน กลับมาบ้านกินข้าวเหนียวจิ้มน้ำพริกแบบจน ๆ ยังดีเสียกว่า ที่กลัวอยู่อย่างเดียว กลัวตอนเปิดประตูกำลังจะวิ่งออกมาแล้วมันตึงมือไว้ แต่โชคดี ยังไม่เคยโดน

เรื่องยุ่งยากพิวากก็แปลกดี ให้อพวกไม่ยอมใช้นี้ มันไม่กลัวเราหรือไง บางทีคิดในใจว่า เธอทำไมจึงไม่กลัวถูกละ ฎไปกับผู้ชายตั้งหลายคนนะ เคยพูดกับลูกค้าบางคนเหมือนกันว่า เธอไม่กลัวฉันหรือ ฉันไปกับผู้ชายหลายคน คุณน่าจะกลัวฉัน มันก็หัวเราะ" แก้วทิ้งท้ายพร้อมเสียงหัวเราะ

แก้วเองไม่รู้ว่อนาคตของเธอจะเป็นอย่างไรต่อไป แต่ที่แน่นอนที่สุด เวลาในการทำงานกลางคืน ไม่ว่าจะเป็นงานที่บาร์เบียร์ หรืองานเดินบนเวทีในบาร์อะโกโก้ล้วนแต่ต้องใช้ "ร่างกาย" ที่นับวันมีแต่จะร่วงโรยไป ตราบเท่าที่มีเรี่ยวแรงและสังขารเอื้ออำนวย แก้วยังคงอาศัยช่องทางของงานกลางคืนเป็นแหล่งรายได้ทางหนึ่ง อาจกล่าวได้ว่า เธอพยายามครองชีวิตให้ดีที่สุดเท่าที่เงื่อนไขของสถานการณ์เอื้ออำนวย เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนร่วมอาชีพในวัยเดียวกันหลายคน บางคนหมดเงินไปกับการเที่ยว จำนวนไม่น้อยหมดเงินไปกับการพนัน แต่สำหรับเธอ หมดเวลาไปกับการทำงานหนักอย่างเต็มที่เพื่อเตรียมตัวสำหรับอนาคตที่ไม่อาจฝากชีวิตไว้กับใครได้นอกจากตัวเธอเองดังเช่นที่ผ่านมามาตลอดทั้งชีวิต

แก้ว "สร้าง" บ้านเช่าของเธอให้เป็น "บ้าน" ที่ต้อนรับเพื่อนฝูงรุ่นเดียวกันอย่างอบอุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว เพื่อนหลายคนที่ได้ดิบได้ดี มีผิวฝรั่งไปอยู่เมืองนอกพากันกลับมาฮอลลีวู้ด ก็จะมาสังสรรค์กันที่บ้านของเธอ ขณะที่ยามปกติ เพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกับลูกที่กำลังอยู่ในช่วงเริ่มต้นงานกลางคืน ชัดสนและต้องการที่พักพิงทั้งกายและใจจะแวะเวียนมาทำอาหารกลางวันรับประทานที่บ้านของเธอ ปริกาษาทุกข์สุข ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน แก้วเปิดรับเพื่อนฝูงในหลากหลายรูปแบบ เพื่อนหลายคนที่ได้ดีมีความสุขก็หายเจ็บไประยะหนึ่ง เมื่อมีทุกข์ต่างหวนกลับมาหาแก้วอีกครั้ง ซึ่งสาวใหญ่ผู้นี้ยังคงต้อนรับพวกเธอเหล่านั้นในแบบเดิม การแวะเวียนมาของเพื่อนฝูงบางครั้งก็เผลอมาติดต่อกันจนรับไม่ไหวคไม่ไหว บางครั้งเหมือนโชคชะตาจงใจให้เธออยู่อย่างโดดเดี่ยว มีต้นไม้ สุนัข และการสูบบุหรี่เป็นเพื่อนเท่านั้น

"ความสุขของที่อยู่ที่ได้สูบบุหรี่ นิ่งพักสูบบุหรี่สักตัวแค่นี้แหละ แล้วก็อยู่กับเจ้าหมาสองตัวนี้ ปลายเดือนนี้ก็ซื้อหอย ถูกจริงบ้าง ถูกกินบ้าง"

สรุป

จากกรณีศึกษาทั้ง 3 กรณี พบว่า รูปแบบการปรับความสัมพันธ์กับลูกค้าของผู่หญิงบาร์เบียร์แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบที่หนึ่ง การหวนกลับไปสู่ความเป็นเมีย ความเป็นเมียในที่นี้ไม่หลงเหลือพื้นที่สำหรับผู้ชายไทย หากแต่มีเป้าหมายอยู่ที่ผู้ชายฝรั่งซึ่งเปลี่ยนสถานะจากลูกค้ามาสู่ความสัมพันธ์ในฐานะของ “ผัวฝรั่ง” อันเป็นความปรารถนาของหญิงบาร์เบียร์ส่วนใหญ่ การหวนกลับไปสู่ความเป็นเมียของหญิงบาร์เบียร์หมายถึงความพยายามกลับไปสู่กรอบของความสัมพันธ์ภายใต้อุดมการณ์ของความเป็นผู้หญิงดี ซึ่งการจัดวางความสัมพันธ์กับผู้ชายฝรั่งมีทั้งที่เป็นการจัดวางความสัมพันธ์แบบเก่าและแบบใหม่ภายใต้อุดมการณ์ของความเป็นเมีย

ลักษณะแรก การจัดวางความสัมพันธ์ภายใต้อุดมการณ์ครอบครัวแบบเดิม

ตัวอย่างชีวิตของแก้ว ที่ตัดสินใจอยู่กับชายวัยกลางคนชาวอังกฤษแบบ “ครอบครัว” โดยที่รายได้หลักของครอบครัวมาจากชายชาวอังกฤษที่ได้รับเงินเลี้ยงดูจากรัฐบาล ทั้งคู่เช่าบ้านอยู่ด้วยกันในเชียงใหม่ แก้วรับบทบาทของความเป็น “เมีย” อีกครั้งหลังจากห่างเหินชีวิตครอบครัวที่ถูกผัวไทยทอดทิ้งมานาน ระยะเวลา 3 ปีที่แบกรับอารมณ์ขุ่นมัวที่ผัวฝรั่งออกเที่ยวทุกคำคืนปล่อยเธอไว้เดียวดายในบ้านเช่า ภาพชีวิตในช่วงเวลานั้นเป็นการหวนกลับไปสู่การถูกจองจำอีกครั้ง ภาพความฝันในการสร้าง “ครอบครัว” ตามอุดมคติล่มสลาย ความปรารถนาจะหวนกลับไปสู่ความเป็นผู้หญิงดีที่มีผัวเป็นตัวเป็นตน และจัดวางตนเองเป็นเมียที่ซื่อสัตย์ ภักดี ดูแล ปรนนิบัติ ดูจะเป็นหนทางไปสู่ความชอกช้ำที่ซ้ำซาก เจกเช่นเดียวกับช่วงชีวิตหนึ่งของนา การไปอยู่ต่างประเทศกับผัวฝรั่งที่คนรอบข้างเห็นว่าเป็นความสำเร็จ ใฝ่หู่ และการหลุดรอดจากชีวิตที่ตกต่ำไปสู่ชีวิตที่ดีขึ้น ระยะเวลา 3 ปีกับหนุ่มฝรั่งเคลที่เริ่มต้นด้วยการสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัวของนาด้วยการซื้อที่ดินให้ กลายเป็นความไร้หวัง ไร้อนาคตและเต็มไปด้วยความไม่ลงรอยแตกต่างจากความฝันที่วาดหวังไว้

ตัวอย่างของทั้งแก้วและนาสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามหวนกลับไปสู่ความเป็นผู้หญิงดีที่จัดวางความสัมพันธ์หญิงชาย และให้ความหมายความเป็นเมียในบริบทครอบครัวแบบเดิม ไม่สามารถปลดปล่อยให้พวกเธอมีชีวิตที่ดีขึ้นในฐานะของผู้ที่เป็นฝ่ายกระทำ ช้ำยังกลับไปตกอยู่ในภาวะของการถูกจองจำในอุดมการณ์แบบเก่าที่เธอเคยพยายามพาตนเองให้หลุดพ้น โดยเงื่อนไขสำคัญที่นำไปสู่การยุติความสัมพันธ์คือการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันระหว่างคนทั้งคู่ภายใต้การจัดวางความสัมพันธ์อันที่ผัวเมียในแบบเดิม ซึ่งยากที่จะเอื้ออำนวยให้ผู้หญิงมีอำนาจการต่อรองกับฝ่ายชายทั้งในแง่เศรษฐกิจและความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผัวเมีย

ลักษณะที่สอง การจัดวางความสัมพันธ์แบบใหม่

สำหรับในกรณีของหล้า ผู้หญิงบาร์เบียร์ที่ได้ชื่อว่าประสบความสำเร็จคนหนึ่งนั้น มีลักษณะของการจัดวางความสัมพันธ์กับผู้ชายฝรั่งที่แตกต่างไปจากกรณีแรก หล้ายุติการขาย

บริการทางเพศเนื่องจากมีลูกค้าอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นรับเลี้ยงดู และเธอก็ให้คำตอบกับตนเองว่าเป็นเพราะผู้ชายคนนี้รักเธอและช่วยเหลือเธอได้ ทั้ง ๆ ที่เธอไม่มีความรักมอบกลับให้ เธอจึงเลือกจัดวางความสัมพันธ์กับผู้ชายสองคน คนหนึ่งเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจที่ดิ้นรนแสวงหามาทั้งชีวิตทั้งแก่ตนเองและครอบครัว และผู้ชายอีกคนหนึ่งเพื่อให้หลงเหลือพื้นที่ของความเป็นมนุษย์ที่มีความอารมณ์ ความรู้สึก ทั้งคู่มีฐานะเป็น “แฟน” ของหล้า แฟนอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นเป็นความรู้สึกของความซาบซึ้งในความดี ขณะที่แฟนเยอรมันเป็นการตอบสนองความรู้สึกรัก แต่ไม่สามารถเกื้อหนุนทางเศรษฐกิจแก่เธอ การจัดวางความสัมพันธ์เช่นนี้หล้าเป็นฝ่ายกระทำในฐานะผู้เลือกเลือกที่จะดำรงความปรารถนาทั้งแก่ตนเองและครอบครัว เธอไม่อาจตัดสินใจเลือกฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ เพราะเธอยังต้องแบกรับภาระทางวัฒนธรรมของความเป็นพี่สาว น้องสาว ลูกสาว ขณะเดียวกันก็ต้องรักษาความปรารถนาของปัจเจกบุคคล

การจัดวางความสัมพันธ์ใหม่สำหรับหล้าคือการเปลี่ยนสถานะจากลูกค้ามาเป็นแหล่งรายได้หลักในฐานะแฟนฝรั่ง ไม่มีพิธีแต่งงาน ไม่มีการจดทะเบียนสมรส แต่เป็นที่รับรู้กันในครอบครัวว่าผู้ชายคนนี้เป็น “แฟน” ของหล้า ที่ส่งเสียเงินทองมาให้เป็นประจำทุกเดือน ชื่อที่ดินสร้างบ้าน ชื่อรถ ติดต่อกันทางโทรศัพท์เป็นประจำและเดินทางมาพำนักที่ “บ้าน” ที่เขาออกเงินสร้างในนามของหล้าเป็นครั้งคราว หล้าดูแลเขาในฐานะของ “เมีย” ที่ไม่มีเพศสัมพันธ์ด้วย โดยที่ฝ่ายชายเข้าใจว่าเธอมีความหลังที่บอบช้ำ จึงไม่ยอมรับการมีเพศสัมพันธ์

ดังนั้นถึงแม้หล้ามีฐานะเป็น “เมียฝรั่ง” ที่มีผิวเลี้ยงดู ไม่ต้องทำงาน แต่ความเป็นเมีย ไม่ว่าจะเป็นองค์ประกอบในเรื่องการดูแล ปรนนิบัติ ความซื่อสัตย์ ถูกนำมาใช้เพียงชั่วคราวชั่วคราวที่ฝ่ายชายมาเมืองไทย การปรึกษาหารือรายละเอียดชีวิตเป็นหัวข้อปกติที่พูดคุยกันทางโทรศัพท์ ขณะเดียวกันต่างฝ่ายต่างก็มีโลกส่วนตัวที่อีกฝ่ายไม่ก้าวล่วง นอกจากนี้การมีผิวฝรั่งจึงกลายเป็นการสร้างโอกาสในแง่อื่น ๆ สำหรับการลงทุนในอนาคตสำหรับหล้า ไม่ว่าจะเป็นการทดลองเปิดบาร์เบียร์ หรือลงทุนในระยะยาวด้านการเกษตร รวมทั้งการเพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเอง ด้วยเหตุนี้จึงไม่น่าแปลกใจที่หล้ากลายเป็นตัวอย่างของความสำเร็จ ในความหมายที่ว่า มีผิวฝรั่ง ส่งเสียเลี้ยงดูทั้งตัวเธอและครอบครัว ได้เดินทางไปต่างประเทศ แต่ไม่ต้องอยู่ด้วยกันตลอดเวลาให้รำคาญกันทั้งสองฝ่าย

รูปแบบที่สอง การหลุดจากสถานภาพของความเป็นเมีย

ภายหลังจากที่ทั้งแก้วและนายติความสัมพันธ์กับผิวฝรั่ง ต่างก็หวนกลับเข้าสู่การทำงานในโลกกลางคืนอีกครั้ง ด้วยเหตุผลที่ว่าเป็นสภาพแวดล้อมที่ทั้งคู่คุ้นเคยมาเกือบตลอดชีวิตการทำงาน ด้านหนึ่งผู้หญิงยังคงต้องต่อสู้กับมิติทางด้านเศรษฐกิจต่อไปด้วยการใช้เพศเป็นเครื่องมือ

ในการทำงาน พร้อมกับการลงทุนด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากมิติทางเศรษฐกิจแล้ว ผู้หญิงบาร์เบียร์ ยังได้ให้ความหมายใหม่ต่อมิติของการจัดวางความสัมพันธ์หญิงชายแบบใหม่ในโลกใหม่ซึ่งเป็นโลกของการค้าประเวณี

การจัดการด้านเศรษฐกิจ ทั้งแก้วและนาหวนกกลับมาทำงานบริการในบาร์เบียร์ภายใต้ “ตัวตน” ใหม่ที่มีลักษณะเป็นมืออาชีพมากขึ้น ขณะเดียวกันก็ตระหนักในเงื่อนไขของวัยและสังขาร ที่ร่วงโรยอันเป็นข้อจำกัดของการทำงานกลางคืน ทั้งคู่ต่างเลือกการลงทุนด้านอื่นเป็นเงื่อนไขเสริม เพื่อความอยู่รอดและการสร้างความมั่นคงในระยะยาว เช่น ในกรณีของนาเลือกทำธุรกิจบาร์เบียร์ ขณะที่แก้วรับจ้างซักอบรีดและมีรถจักรยานยนต์ให้เช่า เป็นต้น

การจัดวางความสัมพันธ์แบบใหม่ภายใต้กรอบการค้าประเวณี จากสายตาคนภายนอก มักมองว่า ความเป็นเมียและความเป็นกะหรีเป็นคู่ตรงข้ามที่ผู้หญิงสามารถเลือกได้เพียงสถานภาพใดสถานภาพหนึ่งเท่านั้น แต่จากการศึกษาพบว่า การจัดวางความเป็นหญิงมีความซับซ้อนมากกว่าภาพตายตัวของคู่ตรงข้ามดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้หญิงผ่านประสบการณ์ในความพยายามดิ้นรนออกจากความเป็นเมียของผู้ชายไทยมาสู่ความเป็นกะหรีในบทบาทของหญิงบาร์เบียร์ และได้พยายามจะหวนกลับไปสู่ความเป็นเมียที่มีผัวฝรั่งและล้มเหลวอีกครั้ง ผู้หญิงได้นิยามความเป็นผู้หญิงในลักษณะที่หลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น

บทบาทแรก คือ บทบาทในฐานะของหญิงบาร์เบียร์ที่มีลักษณะเป็น “มืออาชีพ” ความเป็นมืออาชีพในที่นี้หมายถึง ความสามารถในการมีอิสระทางอารมณ์จากผู้ชายที่เป็น “แขก” อิสระทางอารมณ์ไม่ได้หมายความว่ามีการตายด้านทางความรู้สึกในฐานะที่เป็นมนุษย์ หากแต่หมายถึงการรู้จักแยกแยะ เลือกสร้างความสัมพันธ์ อารมณ์ความรู้สึกมาเสนอเป็นบริการขายให้กับผู้ชายที่เป็นลูกค้า โดยผ่านประสบการณ์ที่เกี่ยวรากลในการประเมินลูกค้าประเภทต่าง ๆ อีกนัยหนึ่งก็คือการเลือกใช้เพศในการจัดวางการแสดงออกในฐานะที่ตนเองเป็น “ผู้เลือก” เสนอขายบริการ รูปแบบต่าง ๆ การจัดการภาพลักษณ์เป็นการแสดงออกชั่วคราวชั่วคราวและถือเป็น “ตัวตน” แบบหนึ่งในการทำงาน “แขก” ไม่ได้เป็นพระเจ้าที่ผู้หญิงต้องสยบยอมในฐานะที่เป็นวัตถุทางเพศให้ผู้ซื้อครอบครองได้ทั้งหมด เช่น นารู้สึกเกลียดคำถามที่ลูกค้าถามเธอว่าชวนไป 8 วัน คิดเท่าไรวิธี การตอบโต้ของผู้หญิงคือการขู่ว่าจะเลิกลูกค้าเหล่านั้น หรือการใช้กิริยา และคำพูดที่ท้าทายเพื่อให้ลูกค้าขายขราลงจากรถรับจ้างมาหาเธอแทนที่เธอจะเป็นฝ่ายเดินไปหาตามคำสั่งของลูกค้า ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างมืออาชีพกับลูกค้าคือ การตกลงแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ที่ทั้งสองฝ่ายควรให้เกียรติซึ่งกันและกัน และเป็นความสัมพันธ์ที่สามารถต่อรองกันได้ โดยที่ผู้หญิงไม่ยินยอมให้ “อารมณ์ชั่วคราวชั่วคราว” ของผู้ชายเหล่านั้นมาอยู่เหนือความรู้สึกของพวกเขา ไม่เช่นนั้นแล้วเธอ

ต่างหากที่ต้องตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ในทางกลับกัน ผู้หญิงได้สร้าง “อารมณ์ความรู้สึก” ให้อีกฝ่ายหนึ่งอยู่ในสถานะที่เสียเปรียบทางอารมณ์คือตกหลุมรักผู้หญิงมากกว่า โดยใช้ความเป็นหญิงในรูปแบบต่าง ๆ เป็นเครื่องมือ เหตุผลการแสดงออกทั้งหมดของผู้หญิงเพื่อตอบสนองของความจำเป็นทางด้านเศรษฐกิจภายใต้คุณค่าของการมองเพศในฐานะที่เป็นงานประเภทหนึ่ง

บทบาทที่สอง คือ บทบาทของความเป็นผู้หญิงที่หลุดพ้นจากการเป็นเมีย จากประสบการณ์ที่ล้มเหลวกับผู้ชายไทยและฝรั่ง ผู้หญิงเริดหลาบกับการเป็น “เมีย” และหันมาเป็นผู้ใช้เพศอย่างถนัดถนี่ในฐานะผู้เลือกภายใต้ทางเลือกที่มีอยู่อย่างจำกัด และแม้ว่าผู้หญิงจะรักษาระยะห่างทางอารมณ์กับลูกค้าและมองลูกค้าเป็นเรื่องเศรษฐกิจ แต่นั่นเป็นเพียงเครื่องมือในการทำงานภายใต้เงื่อนไขของการต่อรองการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ที่ผู้หญิงสามารถสร้างกฎเกณฑ์และขอบเขตของความพึงพอใจ อย่างไรก็ตามการแสดงออกในลักษณะนี้ ไม่ได้หมายความว่า ผู้หญิงแข็งแกร่งทางความรู้สึก บางส่วนเลี้ยวของผู้หญิงยังคงรักษาความเป็นตัวตนที่สามารถเป็นผู้เลือกแสดงออกซึ่งความปรารถนาของตน เช่นในกรณีของนา เธอมีความรู้สึกพิเศษกับหนุ่มจากทวิตเตอร์แลนด์และผูกพันกันหลายปีโดยที่ฝ่ายชายไม่ได้เป็นผู้รับผิดชอบทางเศรษฐกิจแก่เธอ หากแต่เป็นการคบหากันบนความสัมพันธ์ทางความรู้สึกที่เท่าเทียม ฝ่ายชายยังคงต้องจ่ายค่าเครื่องดื่มในบาร์ที่นาเป็นเจ้าของแม้เราจะอยู่ในฐานะที่เป็น “แฟน” เจ้าของบาร์ก็ตาม ขณะที่นาก็เื้อเพื่อที่พักในฐานะที่หนุ่มจากทวิตเตอร์แลนด์รายนี้เป็น “แฟน” แต่กระนั้นผู้หญิงก็ไม่ยินยอมและไม่มีความคาดหวังที่จะหวนกลับไปสู่การนิยามความเป็นผู้หญิงในฐานะที่เป็น “เมีย” ในแบบเดิมที่ต้องพึ่งพิงผู้ชายเพียงคนเดียว ทั้งในเรื่องทางเศรษฐกิจ ความซื่อสัตย์ การถูกครอบครอง หรืออีกนัยหนึ่งก็คือการลวามรักดีต่อผู้ชายคนเดียวอย่างหมอบราบคาบแก้ว การแสดงออกในลักษณะนี้สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามดิ้นรนต่อสู้ในการนิยามความหมายของความสัมพันธ์หญิงชายรูปแบบอื่น ผู้หญิงพยายามลัดให้หลุดออกจากกรอบความสัมพันธ์แบบเดิม เนื่องจากการจัดวางความสัมพันธ์แบบเก่าทำให้ผู้หญิงถูกจองจำ ไม่ว่าจะเป็นผัวไทยหรือผัวฝรั่ง ดังนั้นฐานะของผู้ชายสำหรับผู้หญิงบาร์เบียร์มีอาชีพอิสระจึงมีหลายระดับ ไม่ว่าจะเป็น “ลูกค้า” “สปอนเซอร์” “แฟน” “เพื่อน” หรือ “เจ้าป่าว” ซึ่งการเรียกขานในแต่ละระดับเจือปนทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจและอารมณ์ความรู้สึก โดยที่การจัดวางเหล่านี้ ผู้หญิงเป็นฝ่ายให้ความหมาย แทนการถูกให้ความหมาย ถูกกระทำและถูกเลือกมาตลอดชีวิต

บทที่ 7

วิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องปรากฏการณ์การค้าประเวณีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เน้นการอธิบายสาเหตุของการค้าประเวณีเป็นสำคัญ แนวทางในการศึกษาแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเน้นไปที่ผู้หญิงโสเภณี เพราะมองว่าเป็นความผิดปกติของสังคม ขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งเน้นอธิบายสาเหตุของการค้าประเวณี เช่น การอธิบายในเชิงโครงสร้างของการพัฒนาประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการล่มสลายของชุมชน บางแนวเน้นไปที่การอธิบายจากมิติทางวัฒนธรรม มุมมองดังกล่าวมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการอธิบายเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่ทำให้สถานการณ์การค้าประเวณีเป็นภาวะที่แพร่หลายในสังคมไทย

อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางข้อเท็จจริงทางสังคมดังกล่าวข้างต้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจการค้าประเวณีอย่างมีลักษณะเฉพาะเจาะจงและเปิดพื้นที่ทางสังคมให้ผู้หญิงได้อธิบาย และให้ความหมายกับตนเอง ไม่เช่นนั้นแล้ว ผู้หญิงที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีจะต้องเป็นฝ่ายที่ถูกประทับตราจากมุมมองเชิงเดี่ยวที่มอดดิสัน พินากซาให้ผู้หญิงเหล่านี้เป็นมนุษย์ที่ดูเหมือนไร้ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ กล่าวคือดำรงอยู่ในสังคมอย่างไร้คุณค่าโดยที่คุณค่าดังกล่าวสังคมเป็นผู้สร้างขึ้นและกำหนดผู้หญิง

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงให้ความสนใจกับผู้หญิงที่เข้ามาสู่โลกการค้าประเวณีประเภทหนึ่งคือบาร์บิเอร์ โดยต้องการทำความเข้าใจแง่มุมชีวิตของผู้หญิงผ่านสายตาของพวกเธอ เพื่อสะท้อนให้เห็นกระบวนการดิ้นรนต่อสู้กับเกณฑ์ทางสังคมต่าง ๆ ที่มาเบียดขับให้ผู้หญิงเป็นคนขายชอบทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ผลการศึกษาคครั้งนี้ไม่ใช่เป็นภาพตัวแทนของหญิงบริการทุกกลุ่ม อีกทั้งยังไม่ได้อ้างว่าเป็นตัวแทนของผู้หญิงบาร์บิเอร์ทุกคน เนื่องจากการทำความเข้าใจการค้าประเวณีจำเป็นต้องมองอย่างมีบริบทและคำนึงถึงความแตกต่างและความละเอียดซับซ้อนในความเป็นตัวตนของความเป็นมนุษย์ซึ่งมีหลากหลายมิติเป็นอย่างยิ่ง งานศึกษาคครั้งนี้จึงเน้นการนำเสนอประสบการณ์ร่วมและความคิดในแง่มุมที่ผู้หญิงกลุ่มหนึ่งให้ความสำคัญ

ข้อค้นพบจากการศึกษา

ผลจากการศึกษาพบว่า ในสถานการณ์ที่สังคมมองว่า ผู้หญิงถูกลดทอนความเป็นมนุษย์ ด้วยการที่ต้องมาขายเนื้อตัวร่างกายนั้น ผู้หญิงสร้าง “ความเป็นตัวตนใหม่” ในการทำงาน ขณะเดียวกันก็ยังสามารถรักษา “ตัวตน” ด้านอื่น ๆ โดยการเลือกตีความและให้คุณค่ากับความเป็นผู้หญิงในบทบาทอื่น ๆ

1. การต่อสู้กับความเป็นหญิงบาร์เบียร์ โดยการสร้างตัวตนใหม่ในการทำงาน

ผลการศึกษาพบว่า “ความเป็นตัวตน” ของผู้หญิงบาร์เบียร์ เกิดขึ้นอย่างเป็นกระบวนการตามระดับของประสบการณ์ในการนิยามความสัมพันธ์กับลูกค้า แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับของการเป็นผู้รองรับอารมณ์ ระดับของผู้ขายอารมณ์ และระดับของผู้รักษาระยะห่างทางอารมณ์

1.1 ผู้หญิงบาร์เบียร์ในฐานะ “ผู้รองรับทางอารมณ์” ผู้หญิงที่เริ่มต้น ทำงานเป็นช่วงการปรับตัวเข้ากับเกณฑ์ทางสังคมในบาร์เบียร์ที่ผู้หญิงเลือกใช้ภาวะของการเป็นผู้รองรับทางอารมณ์ในครอบครัวมาใช้ในการทำงาน วิธีการแสดงออกของผู้หญิงคล้อยตามการปฏิสัมพันธ์กับผู้ขาย ผู้หญิงมองความสัมพันธ์หญิงชายในบาร์เบียร์แบบหญิงบริการกับลูกค้า “แขก” สำหรับผู้หญิงจึงเหมือนกันหมด คือเป็นผู้ขายนักเที่ยวที่ผู้หญิงมีหน้าที่เอาอกเอาใจและบริการทางเพศ

1.2 ผู้หญิงบาร์เบียร์ในฐานะ “ผู้ขายอารมณ์” ภายหลังจากที่ผู้หญิงผ่านช่วงปรับตัวเข้ากับการทำงานใหม่แล้ว ผู้หญิงเริ่มเห็นช่องทางการนิยามความสัมพันธ์กับลูกค้าที่มีความหลากหลายมากกว่าเพียงแค่ความเป็นลูกค้าเท่านั้น ด้วยการแยกแยะประเภท มีทั้ง แรกเก่า แรกใหม่ ราชาร แพน ลปอนเซอร์ อีกทั้งมีกฎเกณฑ์และการเลือกเสนอบริการที่มีลักษณะผสมผสานมากขึ้น เช่น การไปแบบช็อตโหม่ ไปค้างคืน และไปชดโอดี การเสนอให้ลูกค้ามีกิจกรรมทางเพศในห้องพักของผู้หญิง เป็นต้น เนื่องจากเงื่อนไขการทำงานในบาร์เบียร์มีลักษณะเฉพาะของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นแตกต่างจากการค้าประเวณีแบบอื่น ๆ ผู้หญิงเรียนรู้ที่จะขายอารมณ์ ความสัมพันธ์ชุดหนึ่งให้กับผู้ขายฝรั่ง การเรียนรู้ของผู้หญิงเป็นปฏิกิริยาตอบสนองความคาดหวังกับผู้ขายเหล่านั้น และขณะเดียวกันก็ตอบสนองความคาดหวังของผู้หญิงด้วย จนกระทั่งฝ่ายหญิงตกเข้าไปอยู่กับดักของตนเอง ด้วยการผูกพันทางอารมณ์กับผู้ขายฝรั่งในหลากหลายความสัมพันธ์มากขึ้น และมีความหวังในการสานสัมพันธ์นอกเหนือการค้าประเวณี

1.3 ผู้หญิงบาร์เบียร์ในฐานะ “ผู้รักษาระยะห่างทางอารมณ์” ภาวะเช่นนี้เกิดขึ้นภายหลังจากที่ผู้หญิงผ่านการอยู่กินกับผู้ขายฝรั่งในฐานะของเมีย และแบ่งการนิยามความสัมพันธ์กับผู้ขายฝรั่งได้เป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบแรก การเลือกนิยามความสัมพันธ์แบบใหม่กับ “ผัวฝรั่ง” ในรูปแบบของครอบครัวที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งจะนำเสนอในช่วงถัดไป รูปแบบที่สองคือ การหวนกลับมาทำงานบาร์เบียร์และจัดวางความสัมพันธ์กับลูกค้าในแบบที่หลากหลายในฐานะของผู้ขายอารมณ์ที่มีความถนัดถนี้ในการทำงาน ขณะเดียวกันก็ไม่ผูกพันทางอารมณ์กับผู้ขายเหล่านั้น ภาวะของประสบการณ์ในระดับนี้ใกล้เคียงกับประสบการณ์ของผู้หญิงในช่วงปรับตัวคือมองผู้ขายเป็นแหล่งรายได้ แต่ความแตกต่างในการแสดงออกทางอารมณ์มีความหลากหลายตามการนิยามความสัมพันธ์ อีกทั้งผู้หญิงใช้ทักษะในการทำงานสร้างโอกาสเลือก ต่อรอง คัดลีนใจ และยอมรับ

ในบทบาทและความเป็นตัวตนของผู้หญิงบาร์เบียร์ที่มีความหลากหลายตามสถานการณ์ รวมทั้งยังตีความคุณค่าความเป็นผู้หญิงที่หลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น

2. บรรทัดฐานใหม่ในบาร์เบียร์

2.1 เจื่อนไซที่เชื้อต่อการสร้างความสัมพันธ์และอารมณ์ระหว่างหญิงบาร์เบียร์และลูกค้า

2.1.1 เจื่อนไซการทำงานบาร์เบียร์ เป็นรูปแบบหนึ่งของการค้าประเวณีแฝง และมีกลุ่มลูกค้าเป็นชาวต่างประเทศ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การขายบริการทางเพศมีลักษณะเฉพาะ และสร้างภาวะของความคลุมเครือในการทำงานดังกล่าว การทำงานบริการในบาร์เบียร์ ไม่ได้มีลักษณะของการ "ค้า" ประเวณีอย่างตรงไปตรงมา แต่มีขั้นตอนของการปฏิสัมพันธ์ ตั้งแต่การนั่งดื่ม การพูดคุย การตัดสินใจออกไปบริการทางเพศ ซึ่งมีทั้งที่เป็นการต่อรองแบบตรงไปตรงมาทั้งในแง่ของการแสดงออกในเรื่องเพศหรือการกำหนดระยะเวลาการให้บริการ ขณะเดียวกันก็มีการตกลงอย่างแฝงเร้น ไม่ต้องผ่านการเจรจา

2.1.2 ความคาดหวังของลูกค้า ลูกค้าเกือบทั้งหมดในบาร์เบียร์เป็นชาวต่างประเทศ วิถีปฏิบัติของบรรดานักเที่ยวชาวต่างชาติต่อผู้หญิงมีลักษณะที่โดดเด่น คือ การแสดงออกราวกับเป็นคู่รัก เช่น ในการแสดงการกอดอย่างอบอุ่นและร้องไห้เมื่อต้องจากลาในกรณีของจัสตินและก้อย หรืออาการหึงหวงในกรณีของก้อยกับคุณเคเมื่อก้อยออกไปพบกับลูกค้ารายอื่น หรือการแสดงกิริยาท่าทางที่บ่งบอกถึงความรู้สึกใส่ใจดูแลและระหว่างการมีเพศสัมพันธ์ของตากับลูกค้ารายแรกของเธอ เช่น การอาบน้ำ เช็ดตัวตั้งแต่หัวจรดเท้า ชวนพูดคุย ดื่ม ก่อนจะถึงขั้นตอนการมีเพศสัมพันธ์ การสั่งอาหารเข้ามารับประทานในห้องนอนและจูบลาก่อนจากกัน เป็นต้น แม้กระทั่งวิธีจ่ายเงินยังเป็นการมอบให้ด้วยการแสดงออกที่เจือปนการช่วยเหลือ มากกว่าเป็นการจ่ายเพื่อซื้อบริการ ประเด็นการแสดงออกในการปฏิบัติต่อผู้หญิงบริการของนักเที่ยวชาวต่างชาติเหล่านี้ Julia O'Connell Davidson อธิบายว่า ลูกค้าเหล่านี้มีความซับซ้อนทางความรู้สึกถึง "เกียรติของผู้ชาย" ด้วยการพยายามสร้างจินตนาการว่า ผู้หญิงต้องถิ่นปรารถนาในตัวเขา เนื่องจากความศิวิไลซ์ การคำนึงถึงความเสมอภาค และเล่นหีนตัว มากกว่าเงินในกระเป๋า การสร้างภาวะของความโรแมนติกทำให้ผู้ชายคิดว่าตนเองเป็นคนน่านับถือและยังมีความเหนือกว่าบรรดาผู้ชายไทยที่ถูกปฏิเสธจากผู้หญิงเหล่านี้ ดังนั้นการเดินทางท่องเที่ยวไปในดินแดนเช็กส์กับผู้หญิงโลกที่สามคือการได้มาซึ่งอำนาจสูงสุดที่พวกเขาจะได้รับ (Davidson, 1998:179-180)

ภาวะการแสดงออกแม้จะเป็นสถานการณ์ที่ถูกอุปโลกขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจเหนือตัวผู้หญิงที่ซับซ้อนของนักเที่ยวชาวต่างชาติเหล่านี้สร้างความรู้สึกถึงการปฏิบัติต่อผู้หญิงในฐานะที่

เป็นมนุษย์คนหนึ่งซึ่งผู้หญิงไม่คาดว่าตนเองจะได้รับในบริบทของการค้าประเวณีที่ลูกค้ามีอำนาจเหนือกว่าในทุกด้าน ภาวะที่ลูกค้านิยามสถานการณ์การค้าประเวณีกับหญิงไทยในรูปแบบของความโรแมนติก สร้างความสับสนในการนิยามตนเองของผู้หญิงบาร์เบียร์และนำไปสู่การนิยามสถานการณ์การขายบริการที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ตลอดจน การนิยามสถานะของลูกค้าที่หลากหลายแบบและมีความคาดหวังต่อการทำงานในบาร์เบียร์แตกต่างกัน

ด้วยเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น “การผูกพันทางอารมณ์” จึงเป็นภาวะที่พร้อมจะเกิดขึ้นได้ในความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงบริการกับลูกค้าตลอดเวลา ดังนั้นการสร้างระยะห่างทางความรู้สึกจึงเป็นตัวที่วัดความสำเร็จในการทำงาน เพราะไม่เช่นนั้นแล้ว ผู้หญิงก็จะตกอยู่ในภาวะที่เป็นด้านกลับของการเป็นผู้ขายอารมณ์

2.2 “ผู้หญิงเก่ง” ตัวที่วัดความเก่งในการทำงาน คือ การสร้างระยะห่างทางอารมณ์ ผู้หญิงเชื่อว่า เมื่อพวกเธอสร้างระยะห่างทางอารมณ์จากผู้ขาย นั่นหมายถึงหนทางไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน การแทรกตัวของคุณค่าใหม่นี้ปรากฏอยู่ในกรณีศึกษาของทุกระดับประสบการณ์

“...คิดคุณะ รู้จักกับเขาแค่คืนเดียว ก็ไปเที่ยวไหนต่อไหนกับเขา แต่พอแรกชวนไปด้วย ก็หาทางบ่ายเบี่ยง”

นา เจ้ารองบาร์เบียร์ พูดถึงความประหลาดใจของก้อย กรณีศึกษาในบทที่ 4 เมื่อเธอออกไปกับลูกค้าชาวไทย นัยยะของข้อความดังกล่าว คือ การสร้างคุณค่าใหม่ในการทำงาน ผู้หญิงควรมองผู้ขายว่าเป็น “ลูกค้า” ดังนั้นการตัดสินใจออกไปกับ “ลูกค้า” จึงต้องพิจารณาที่ผลตอบแทน ไม่ใช่ความพึงพอใจ เพราะลูกค้าคนไทย วัยรุ่น ที่มา “เปย์บาร์” ก้อยออกไป ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายที่จะสร้างรายได้ให้แก่เธอแต่อย่างใด

“บางทีสร้อยก็นั่งคิดว่า เอ๊ะ เราบ้าหรือเปล่า มีลูก มีผัวมาแล้ว ยังมีความรู้สึกแบบนี้อีก” สร้อย กรณีศึกษาในบทที่ห้า พูดกับผู้ศึกษาถึงความในใจที่เธอแอบหลงรัก เมื่อคิดถึงและกระวนกระวายใจที่หนุ่มอังกฤษไม่รับโทรศัพท์เธอมาหลายวัน

“นั่งดอยมันบ้า กำลังจะกินข้าว อยู่ดี ๆ พร้าเพื่อว่าคิดถึงไอ้หัวแดงนั้น มันอยู่เมืองฝรั่ง คิดถึงแล้วบินไปหาได้มั้ยละ พูดทำไมเรื่องแบบนี้ น่ารำคาญ” นา พูดถึงพนักงานคนหนึ่งในบาร์ที่รำพึงถึงลูกค้าให้เธอได้ยิน

การสร้างระยะห่างทางอารมณ์หรืออีกนัยหนึ่งคือการเป็นอิสระทางอารมณ์เป็นบรรทัดฐานใหม่ที่ผู้หญิงดูเหมือนจะตระหนักดีว่า เธอพึงยึดคุณค่านี้ แต่ในฐานะมนุษย์ที่เต็มไปด้วย

อารมณ์ ความรู้สึก และขณะเดียวกันก็เกี่ยวพันกับการขาย "ความสัมพันธ์และอารมณ์" ทำให้ผู้หญิงเกิดภาวะของการผูกพันทางอารมณ์อย่างแยกกันไม่ออก

ตัวอย่างคำพูดดังกล่าวข้างต้นแสดงถึงบรรทัดฐานในบาร์เบียร์ว่า การทำงานไม่อาจจะประสบความสำเร็จได้ หากผู้หญิงมีอารมณ์ผูกพันกับลูกค้า ดังนั้น "การไปนอนฟรี" เพียงเพราะผู้ชายหล่อ หรือพูดจาดี ๆ ด้วย การเลือกนั่งดื่มกับผู้ชายหล่อโดยที่ฝ่ายชายไม่เลี้ยงดื่มแต่อย่างใด หรือการเชื่อฟังคำพูดเพียงไม่กี่คำของผู้ชายฝรั่งแล้วลาออกจากการทำงานไปติดตาม "ความรัก" จึงเป็นความโง่งมและเป็นคนอ่อนแอในการทำงานบาร์เบียร์ เสี่ยงตกต่ำจากผู้หญิงที่มากประสบการณ์อย่างนา แสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงจำนวนไม่น้อยเดินทางตามหาความฝันไปกับลูกค้าฝรั่ง และเพลิดเพลิดไปกับอารมณ์ชั่วครวญ แต่สุดท้ายก็ต้องพลาตหวัง¹

นอกจากความเป็นอิสระทางอารมณ์ที่เป็นคุณสมบัติของผู้หญิงเก่งแล้ว การรู้จักจกจกจกจกอารมณ์ของลูกค้า ยังเป็นความสามารถที่แสดงออกในหลายสถานการณ์ ผู้หญิงส่วนใหญ่มักจะบอกว่า "ไม่เคยขออะไร" จากลูกค้า หรือ "การซื้อสร้อยทอง" ของที่ระลึกที่มีค่าอื่น ๆ มักเป็นสิ่งที่ถูกนำมาพูดถึงในกลุ่มผู้หญิง ดังเช่น ลิ ผู้หญิงที่ได้ชื่อว่าทำงานเก่งของบาร์เบียร์บอกกับนักศึกษาว่า

"ไม่รู้ยังไ้ แยกทุกคนที่อยู่กับเราหลายวัน ก่อนกลับต้องให้ของที่ระลึก ส่วนมากเป็นทอง"

ทองคำ ด้านหนึ่งอาจหมายถึงมูลค่าในตัวของมันเอง แต่ในอีกมุมหนึ่ง เป็นสัญลักษณ์บ่งบอกถึงความปรารถนา พึงใจในตัวของผู้หญิงสาวมากกว่าเพียงแค่ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายใต้การแลกเปลี่ยนซื้อขายบริการเท่านั้น การมอบ "ของที่ระลึก" จึงไม่ได้มีความหมายเพียงแค่การอยากได้สิ่งของที่มีมูลค่าจากลูกค้าเท่านั้น หากแต่เป็น "การได้ใจและอารมณ์ความรู้สึก" ที่ด้านหนึ่งเป็นสร้าง "คุณค่า" ของตัวผู้หญิง ขณะเดียวกันก็เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงการผูกพันทางอารมณ์แก่ตัวผู้หญิงด้วย

ภาวะการแทรกตัวของ "การผูกพันทางอารมณ์" ปะปนอยู่ได้ทุกสถานการณ์ ดังนั้นระดับการนำเสนอความเป็นตัวตนของผู้หญิงทั้ง 3 ระดับจึงไม่ได้มีลักษณะเป็นเส้นตรงหรือเป็นพัฒนาการของผู้หญิงบาร์เบียร์ เนื่องจากความเป็นตัวตนสลับไหล ไม่หยุดนิ่ง และ "การผูกพันทางอารมณ์" สามารถทำให้เกิดช่วงของการเปลี่ยนผ่านไปสู่การนิยามความสัมพันธ์แบบอื่น ๆ กับผู้ชายฝรั่งได้ตลอดเวลา โดยที่ปัจจัยในเรื่องระยะเวลาการทำงานก็ไม่ใช่ว่าปัจจัยสำคัญในกระบวนการดังกล่าว ผู้หญิงจำนวนไม่น้อยที่เริ่มทำงานบาร์เบียร์และพบรักกับลูกค้า ท้ายที่สุดก็ออกจากการทำงานบาร์เบียร์ไปช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งดูภายนอกราวกับว่า "ประสบความสำเร็จ" แต่ภาวะของ

¹ โปรดดูรายละเอียดบทที่ 3 หน้า 65

ความสำเร็จเป็นภาวะชั่วคราว ที่ท้ายที่สุดพวกเขาก็อาจต้องหวนกลับมาสู่การทำงานบาร์เบียร์อีกครั้ง

2.3 ผู้หญิงบาร์เบียร์ที่ประสบความสำเร็จ ความหมายของความสำเร็จสำหรับผู้หญิงบาร์เบียร์คือ “การมีผัวฝรั่งรับเลี้ยงดู” หล้า ในกรณีศึกษาในบทที่ 6 เป็นตัวอย่างของความสำเร็จดังกล่าว และถูกกล่าวขานว่าเธอช่างโชคดีเหลือเกิน เนื่องจาก “แฟน” ของหล้า ชื่อที่ดินปลูกบ้าน ชื่อรถยนต์ และยังให้เครดิตการ์ดที่เธอสามารถเบิกเงินมาใช้ได้ในวงเงิน 50,000 บาทต่อเดือน แม้ว่าผู้หญิงบาร์เบียร์หลายคนมี “ผัวฝรั่ง” แต่ระดับของ “โอกาส” แตกต่างกันไป ผู้หญิงบางคนจดทะเบียนสมรสและย้ายไปอยู่กับสามีที่ต่างประเทศ ปีหนึ่งกลับมาเที่ยวเมืองไทยหนึ่งครั้ง หลายคนไม่ได้จดทะเบียนสมรส บางคู่อยู่กินกันเป็น “ครอบครัว” ในเมืองไทย สำหรับบางคู่ ฝ่ายหญิงอยู่ตามลำพังกับลูกโดยที่ฝ่ายชายส่งเสียเงินทองให้ เป็นต้น การอ้างความสัมพันธ์อันดีของผัวเมียของแต่ละคู่มีระยะเวลาสั้นยาวแตกต่างกันไป สำหรับกรณีของหล้า ความสัมพันธ์ของทั้งคู่เข้าปีที่สี่ โดยที่หล้าพักอยู่บ้านเกิดของเธอ และฝ่ายชายเดินทางมาเยี่ยมเยียนปีละ 2-3 ครั้ง บางครั้งเธอนัดพบกับเขาในประเทศที่เขาย้ายไปทำงานชั่วคราว นอกนั้นมักเป็นการติดต่อกันทางโทรศัพท์

ประเด็นที่มีนัยยะสำคัญจากกรณีศึกษาคือ เกณฑ์ในการเลือก “ผู้ชายฝรั่ง” มาเป็น “ผัว” ดังเช่นในกรณีของหล้า วิธีเลือกผู้ชายฝรั่งของเธอคือ “ต้องเลือกคนที่รักเราและสามารถช่วยเหลือเราได้” ผู้ชายฝรั่งคนที่ทำให้เธออยู่ดีงานกลางคืน จึงไม่ใช่ผู้ชายที่เธอรัก แต่ความสามารถช่วยเหลือเธอและครอบครัวกลับกลายเป็นเกณฑ์สำคัญในการตัดสินใจ หากหล้าใช้เกณฑ์ความปรารถนาส่วนตัวแต่เพียงอย่างเดียว เธอคงเลือกหนุ่มเยอรมัน ผู้ชายที่เธอรู้สึก “รัก” เราสามารถเลี้ยงดูเธอได้และหล้ายังคงเคยเดินทางไปเที่ยวบ้านเกิดของเธอ แต่ด้วยฐานะทางเศรษฐกิจ หนุ่มเยอรมันไม่สามารถรับผิดชอบครอบครัวของเธอได้ ในที่สุดเธอจึงเลือกผู้ชายที่สามารถสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจแก่เธอและครอบครัว

หากพิจารณาเพียงผิวเผินถึงบรรทัดฐานใหม่ในการทำงานบาร์เบียร์ อาจเป็นเรื่องง่ายที่คนภายนอกจะพิพากษาว่า ผู้หญิงเหล่านี้เป็นคนที่เห็นแก่เงิน ก้าวร้าว ขอบเจี๊ยะและยังปราศจากศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ด้วยการยอมเอาเนื้อตัว ร่างกายเข้าแลก^๑ แต่นั่นเป็นมุมมองเชิงเดียวในการใช้เกณฑ์ทางศีลธรรมเข้าไปตัดสินการกระทำของผู้หญิง ทั้ง ๆ ที่ชีวิตของมนุษย์มีความซับซ้อน

^๑ ดังเช่นละทอนในนวนิยายชื่อดังเรื่อง “บุญรอด” ภายใต้การยกย่องว่าเป็นบทโทรทัศน์ละทอนสังคม แต่สารที่ส่งถึงผู้ชมคือการตอกย้ำทวิลักษณ์ของความเป็นผู้หญิงดีและหญิงคนชั่วอยู่คู่กันแล้วครั้งเล่า

ข้อและความเป็นตัวตนของหญิงบาร์เบียร์ไม่ได้ดำรงอยู่อย่างโดดเดี่ยว หากยังเกี่ยวพันกับความ เป็นตัวตนด้านอื่น ๆ ของความเป็นผู้หญิง

3. การต่อสู้กับการนิยามความเป็นผู้หญิง

ขณะที่สังคมไทยตัดสินความดีและความเลวของผู้หญิงจากการนิยามความสัมพันธ์ของ ผู้หญิงภายใต้บริบทของครอบครัว ผู้หญิงดีหมายถึงผู้หญิงที่ซื่อสัตย์ต่อสถาบันครอบครัว อัน ประกอบด้วยการเป็นลูกสาวที่มีความรับผิดชอบ เป็นเมียที่ซื่อสัตย์ สมบูรณ์แบบไม่เคยทำอะไรผิด พลาดในชีวิต รวมทั้งเป็นแม่ที่ทั้งชีวิตมีแต่การให้ (Harrison, 1999: 168) วาทกรรมหลักเกี่ยวกับ ความเป็นผู้หญิงดังกล่าวข้างต้นสร้างความสัมพันธ์ที่ตายตัวและทำให้ผู้หญิงอยู่ในฐานะของ "ผู้ถูกกำหนด" ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจที่สังคมวงกว้างหรือแม้กระทั่งในชนชั้นผู้หญิงที่ตกอยู่ภายใต้ วิธีคิดดังกล่าวได้เบียดขับผู้หญิงกลุ่มอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือจากความสัมพันธ์ที่ตายตัวนี้ให้กลายเป็นคนชายขอบของความเป็นผู้หญิง

ผลจากการศึกษาพบว่า การนิยามความหมายของความเป็นผู้หญิงไม่ได้มีลักษณะตายตัว ตามวาทกรรมหลัก แต่เป็นการสร้างตัวตนที่หลากหลายและผูกโยงกับบทบาทอื่น ๆ ของความเป็น ผู้หญิงภายใต้กระบวนการให้ความหมายที่ไม่ได้หยุดนิ่ง

3.1 หญิงบาร์เบียร์กับการนิยามความเป็นเมีย ประสบการณ์ร่วมของผู้หญิงบาร์เบียร์ นำมาสู่ข้อสรุปในการนิยาม "ผัวคนไทย" ว่าเป็นคนที่ไม่มีความรับผิดชอบ เจ้าชู้ ชอบดื่มเหล้ามาก เล่นการพนัน ดิตยาเสพติด ชอบใช้ความรุนแรง และไม่คอยแบแสดความรู้สึของผู้เป็นเมีย¹ แม้ว่า ผู้หญิงจะเชิดหลาในการมีความสัมพันธ์กับผู้ชายไทย แต่พลังทางวัฒนธรรมที่กำหนด บทบาท ผู้หญิงให้มีสถานภาพได้เฉพาะการดำรงอยู่ในสถาบันครอบครัว ประกอบกับปฏิกิริยาของลูกค้ำ ฝรั่ง ทำให้ผู้หญิงบาร์เบียร์กลุ่มหนึ่งพยายามนิยามความสัมพันธ์ผัวเมียแบบอื่น ๆ กับผู้ชายฝรั่ง ด้วยความคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่ดีขึ้นกว่าความสัมพันธ์ที่มีกับผู้ชายไทย จากการศึกษาพบว่า ผู้หญิงนิยามความสัมพันธ์กับผู้ชายฝรั่ง 3 ลักษณะ ได้แก่

¹ การนำเสนอานิยามเกี่ยวกับผู้ชายไทยดังกล่าวข้างต้น ไม่ได้ต้องการอธิบายว่า เป็นลักษณะเฉพาะของ ผู้ชายไทย หากแต่เป็นข้อสังเกตจากประสบการณ์ชีวิตของผู้หญิงบาร์เบียร์กลุ่มหนึ่งที่คอย หมายให้เน้นถึงการ นิยามความหมายที่มีต่อ "ผัว" ในชีวิตของเธอ อีกทั้งยังตระหนักดีว่าผู้ชายไทยก็เป็นผลผลิตเชิงโครงสร้างที่ทำให้ กลุ่มคนเหล่านี้มีพื้นฐานที่เสียเปรียบทางสังคมไม่แตกต่างจากผู้หญิงบาร์เบียร์ จึงประเด็นเรื่องความเป็นผู้ชาย ในสถานภาพต่าง ๆ ของสังคมไทยเป็นประเด็นที่น่าจะมีการสืบค้นต่อไป

ลักษณะแรก คือการจัดความสัมพันธ์ฉันท์ผิวเมียในแบบเดิมที่เธอเคยปฏิบัติกับผู้ชายไทย กล่าวคือมองผู้ชายในฐานะที่เป็นที่พึ่งทุกวิถีทาง ทางเลือกลักษณะนี้เป็นวิธีการหนึ่งที่เจือปนทั้งอารมณ์ความรู้สึกผูกพันประกอบกับเหตุผลที่ปรารถนาการหวนกลับไปสู่ความเป็นผู้หญิงดีด้วยการอาศัยผู้ชายฝรั่ง ทั้งในแง่ของการพึ่งพิงทางเศรษฐกิจและพึ่งพิงทางอารมณ์ ซึ่งทางเลือกลักษณะนี้มักถูกผู้หญิงที่มีประสบการณ์มาก ๆ มองว่าเป็นความโง่งมที่ผูกพันตนเองอยู่กับผู้ชายเพียงคนเดียวไม่ว่าจะเป็นผู้ชายไทยหรือผู้ชายฝรั่ง และผู้หญิงจำนวนไม่น้อยจำต้องทลาคหวังจากการจัดวางความสัมพันธ์ในลักษณะเช่นนี้

ลักษณะที่สอง การเลือกจัดวางความสัมพันธ์แบบใหม่กับผู้ชายฝรั่ง ในภาวะเช่นนี้ถึงแม้ดูเหมือนว่า ผู้หญิงหวนกลับไปสู่บรรทัดฐานของสังคมด้วยการออกจากชีวิตกลางคืน และมีผู้ชายฝรั่งรับเลี้ยงดู แต่ผู้หญิงมีสถานะภาพเป็น “ผู้เลือก” ให้ความหมายในความสัมพันธ์กับผู้ชายฝรั่ง แม้ผู้หญิงจะพึ่งพิงทางเศรษฐกิจจากผู้ชาย แต่เธอสามารถต่อรองความสัมพันธ์ทั้งที่เปิดเผยและไม่เปิดเผยกับผู้ชายที่เธอเรียกว่า “แฟน” ดังนั้นผู้หญิงจึงไม่ได้ต้องการหวนกลับไปสู่การมีครอบครัวหรือการเป็นเมียตามเกณฑ์ที่สังคมกำหนดทั้งหมด แต่กลับเลือกที่จะเป็น “แฟน” ที่ไม่ได้เป็นความสัมพันธ์ตายตัว ไม่ได้คาดหวังจะอยู่กับสามีคนใดคนหนึ่งโดยไม่เปลี่ยนแปลง ดังนั้นการจัดวางความสัมพันธ์เช่นนี้จึงเป็นการต่อสู้ของผู้หญิงเพื่อจัดวางความสัมพันธ์แบบใหม่ภายใต้เกณฑ์ทางสังคมในแบบเดิม กล่าวคือ อาศัยผู้ชายฝรั่งเพื่อให้ตนเองหลุดพ้นจากความเป็นคนขายรอกทางเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันก็สร้างพื้นที่ในการนิยามความหมายความสัมพันธ์ผิวเมียในแบบที่ไม่ตายตัว ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการไม่พึ่งพิงทางด้านอารมณ์เพื่อสร้างความมั่นคงทางจิตใจ แต่ผู้หญิงกลับแสวงหาความมั่นคงทางจิตใจด้วยตัวเธอเองและด้วยการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ชายอื่น ๆ ตามจังหวะและโอกาส ทั้งนี้เป็นเพราะผู้หญิงผ่านประสบการณ์ที่เจ็บปวดจากการพึ่งพิงผู้ชายในทุกด้านมาแล้ว

ลักษณะที่สาม คือ การนิยามความสัมพันธ์กับผู้ชายในแบบใหม่ในโลกของบาร์เบียร์หนทางนี้เป็นวิธีการดิ้นรนของผู้หญิงที่หลุดออกจากการถูกจองจำในแบบเดิม ผู้หญิงได้พยายามหลีกเลี่ยงบทบาทจากความเสียเปรียบทางสังคม จากคนที่ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ การศึกษา และผู้ที่ตกเป็นฝ่ายรองรับทางเศรษฐกิจและอารมณ์จากผู้ชายที่เผชิญในบริบทของครอบครัวแบบเก่ามาเป็นผู้ได้เปรียบในการเจรจาต่อรองในแง่ของความสัมพันธ์ทางเพศ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจในช่วงเวลาสั้น ๆ ที่เกิดขึ้น แม้ว่าความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างลูกค้าและหญิงบริการในบาร์เบียร์เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมในระบบการค้าประเวณี แต่เงื่อนไขทางวัฒนธรรมระหว่างผู้หญิงและลูกค้าชาวต่างประเทศ ประกอบกับบริบทแวดล้อมของลูกค้าที่อยู่ในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว

เที่ยวในต่างแดน ได้สร้างพื้นที่เฉพาะของการปฏิสัมพันธ์ที่เต็มไปด้วยความคลุมเครือ ผู้หญิงใช้เงื่อนไขดังกล่าวสร้างโอกาสในการต่อรองความสัมพันธ์กับลูกค้าเหล่านี้ ผู้หญิงที่มีประสบการณ์เรียนรู้ว่า ลูกค้าฝรั่งเหล่านี้เปลี่ยนเหมาในบ้านเกิดและต้องการแสวงหาความสัมพันธ์ที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้หญิง ผู้หญิงจกจกสถานการณ์ของผู้ชายเหล่านี้ โดยใช้ความเป็นหญิงตามความคาดหวังของผู้ชายมาสร้างความสัมพันธ์พิเศษแก่พวกเขา ยิ่งลูกค้าเหล่านี้เป็นคนไร้อำนาจในบริบทของบ้านเกิดเมืองนอนของเธอ ผู้หญิงก็ยิ่งมีโอกาสจกจกความไร้อำนาจของผู้ชายได้มากขึ้น ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เกิดขึ้นจึงได้มาด้วยการขงขิงความได้เปรียบเรื่องอารมณ์โดยการให้การดูแลเอาใจใส่ผ่านการสร้างความสัมพันธ์แบบใหม่กับผู้ชาย

ภาพของผู้หญิงบาร์เบียร์ที่มีกบบอกว่า ไม่อยากแต่งงาน แต่บริหารเสน่ห์ของเธอกับผู้ชายมากมายหลายสถานภาพเป็นวิธีการหนึ่งของผู้หญิงที่แสดงถึงการไม่ยอมจำนนต่อการนิยามที่กำหนดบทบาทของความเป็นผู้หญิงอย่างตายตัว ซึ่งการถูกจองจำตามเกณฑ์ทางสังคมทำให้พวกเธอตกอยู่ในฐานะของผู้ถูกกระทำแต่เพียงฝ่ายเดียว

3.2 หญิงบาร์เบียร์กับความเป็นแม่ และความเป็นลูกสาว

“หนูตั้งใจว่าจะไม่กินเหล้า ไม่สูบบุหรี่ อยากเก็บเงินให้ได้มาก ๆ อยากได้เงินก้อนเร็ว ๆ ทำก็เพื่อลูกอย่างเดียว” คำพูดของก้อย กรณีศึกษาในบทที่ 4 ลาววัย 20 ปีเศษ ที่เพิ่งเริ่มมีประสบการณ์ในบาร์เบียร์กล่าวถึงความตั้งใจของเธอ หากย้อนกลับไปพิจารณาที่เงื่อนไขชีวิตเบื้องต้นของการทำงานบาร์เบียร์ ผู้หญิงส่วนใหญ่แม้จะเลือกยุติบทบาทความเป็นเมียจากผู้ชายไทย แต่บทบาทของความ เป็นแม่ ยังเป็นสถานภาพที่ผูกพันอยู่อย่างแน่นแฟ้น

ต่อเมื่อมีประสบการณ์กับลูกค้าฝรั่งในช่วงเวลาหนึ่ง ความเป็นเมียดูเหมือนจะเป็น “คุณค่า” ที่ผู้หญิงบาร์เบียร์ให้ความสำคัญ แต่เบื้องหลังการให้คุณค่ากับความเป็นเมียในหลายกรณีนั้น ผู้กิดคิดอย่างแยกไม่ออกกับความเป็นแม่และความเป็นลูกสาว ดังเช่นเกณฑ์ในการเลือก “ผัวฝรั่ง” ในกรณีของหล้า ที่เธอเลือกคนที่รักและสามารถช่วยเหลือเธอและครอบครัวได้ หรือวิธีการเลือก “ผัวฝรั่ง” ของลิ ผู้หญิงเก่งคนหนึ่งของบาร์เบียร์ แม้ภาพลักษณ์ภายนอกของลิ ดูเหมือนเป็นนักล่าผู้ชายมีอาชีพ แต่เบื้องหลังของการล่าผู้ชายที่ดีที่สุดนั้น เป็นไปเพื่อหาคนที่สามารถ “รับผิดชอบลูกที่กับหลานอีกคนหนึ่ง” รวมทั้งการหา “ที่ดิน บ้าน รถ” เพื่อเป็นหลักประกันให้ลูก

กรณีศึกษาของลิและหล้า แสดงถึงการนิยามความหมายของความเป็นเมียในรูปแบบใหม่ ภายใต้กรอบของความเป็นครอบครัวที่ผู้หญิงให้คุณค่ากับความเป็นเมีย ซึ่งเบื้องลึกของคุณค่าดังกล่าวยังผูกติดกับการทำหน้าที่ในบทบาทของความ เป็นแม่กับความเป็นลูกสาวอย่างแยกกันไม่ออก

แต่ไม่ใช่ผู้หญิงทุกคนที่ประสบความสำเร็จกับบทบาทของความเป็นเมียกับผู้ชายฝรั่ง การให้คุณค่ากับความเป็นเมียที่ล้มเหลวครั้งแล้วครั้งเล่าทั้งจากผู้ชายไทยและผู้ชายฝรั่ง ทำให้ผู้หญิงกลุ่มหนึ่งเดินทางทำงานในบาร์เบียร์ต่อไปพร้อมกับการลงทุนด้านอื่น ๆ เพื่อเตรียมตัวสำหรับอนาคตที่สังขารเป็นข้อจำกัดของการทำงานกลางคืน ความเป็นผู้หญิงที่ผู้หญิงเลือกให้คุณค่าคือ ความเป็นแม่และความเป็นลูกสาว จึงไม่น่าแปลกใจที่แก้ว หญิงบาร์เบียร์ในบทที่ 6 รู้สึกปวดร้าวใจเป็นที่สุดเมื่อพี่สาวของเธอแสดงคำพูดตำหนิ ดูแคลนการจัดวางชีวิตของเธอ เธอได้แต่พูดกับตนเองว่า “ไม่ใช่เพราะงานบ้า ๆ บอ ๆ แบบนี้หรือที่เลี้ยงแม่และเลี้ยงลูกของฉันมาได้” แก้วบอกว่า “ที่ ไม่มีโชคเรื่องผู้ชาย” สะท้อนการหมดหวังการให้คุณค่าความเป็นเมียที่เธอลองมาหลายแบบ แต่คุณค่าของความเป็นแม่และความเป็นลูกสาวเป็นคุณค่าที่หล่อเลี้ยงให้แก้วสามารถมีชีวิตอยู่รอดทั้งกายและใจมาได้จนทุกวันนี้ ทั้ง ๆ ที่การดิ้นรนทางเศรษฐกิจทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการขายบริการในบาร์เบียร์หรืออะโกโก้ การรับจ้างซักเสื้อผ้า หรือให้เช่ารถจักรยานยนต์ ตอบสนองความตุงในฐานะของปัจเจกบุคคลได้เพียง “...นั่งพักสูบบุหรี่สักตัวแค่นี้แหละ แล้วก็อยู่กับหมาสองตัวนี้ ปลายเดือนที่ก็ซื้อหอย ถูกจริงบ้าง ถูกกินบ้าง...”

จากประสบการณ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความเป็นหญิงบาร์เบียร์ไม่ได้โยงกับความเป็นผู้หญิงโดยตัวของมันเองเท่านั้น แต่ถูกนำไปโยงกับบทบาทอื่น ๆ ของความเป็นผู้หญิง เช่น ความเป็นแม่ ความเป็นเมีย และความเป็นลูกสาว รวมทั้งภาระทางวัฒนธรรมที่ผู้หญิงเป็นผู้รับผิดชอบทางเศรษฐกิจของครอบครัว (นิธิ, 2535) ซึ่งความเป็นตัวตนของความเป็นผู้หญิงนั้นผ่านกระบวนการของการให้คุณค่าภายใต้บทบาทเดิม การตีความคุณค่าเดิมในบทบาทใหม่ ตลอดจนการนิยามความสัมพันธ์แบบใหม่

ข้อค้นพบที่มีนัยยะทางทฤษฎี

1. ข้อถกเถียงกับแนวคิดเฟมินิสต์แนวเรดิคัล

ผลจากการศึกษาพบว่า ผู้หญิงบาร์เบียร์สร้างตัวตนใหม่ในการขายบริการทางเพศในบาร์เบียร์ ตัวตนดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปตามระดับของประสบการณ์ในการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า ความเป็นบาร์เบียร์สร้าง “ตัวตนร่วม” (collective selves) ที่เต็มไปด้วยความกำกวม คลุมเครือ นับตั้งแต่สร้างพื้นที่ใหม่ขึ้น ซึ่งกฎเกณฑ์ที่ถูกสร้างขึ้นในสถานบริการบาร์เบียร์มีลักษณะไม่ชัดเจน กล่าวคือ ไม่ได้เป็นการขายบริการทางเพศที่มีลักษณะของการกดบังคับให้ผู้หญิงต้องขายบริการทางเพศโดยตรงเช่นที่เกิดขึ้นในช่อง หรือ อาบอบนวด แต่กลับมีกระบวนการปฏิสัมพันธ์ที่เริ่มต้นจากการนั่งดื่ม สนทนา เล่นพูด ตลอดจนการเล่นเกมส์

เงื่อนไขเหล่านี้ทำให้สิ่งที่ผู้หญิงนำมา “ขาย” ให้กับลูกค้า มีมากกว่า การขายตัวในความหมายของการร่วมเพศเท่านั้น กระบวนการปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับลูกค้าทำให้ผู้หญิงต้องสร้าง “ตัวตนใหม่” ในงานกลางคืนที่มีลักษณะเฉพาะดังกล่าว สิ่งที่ผู้หญิงนำมาเสนอขายให้กับลูกค้าจึงเป็นตัวตนที่สร้างและปรุงแต่งขึ้นใหม่ นับตั้งแต่ บุคลิกภาพ กิริยาท่าทาง การดูแลเอาใจใส่ลูกค้าและสถานที่ต่าง ๆ และตัวตนใหม่ที่ผู้หญิงสร้างขึ้นยังไม่ได้มีความตายตัว แต่เปลี่ยนแปลงไปตามการประเมินว่าลูกค้ามีลักษณะใด

เครื่องมือที่ผู้หญิงใช้สร้างตัวตนใหม่คือ กระบวนการจัดการภาพลักษณ์ของตนเอง นับตั้งแต่ การแต่งกาย การปรุงแต่งกิริยาท่าทาง การใช้คำพูด บทสนทนา การประเมินลูกค้า จากการศึกษาพบว่า ระยะห่างระหว่างตัวตนใหม่ในบาร์เบียร์ของผู้หญิงกับตัวตนเดิมของผู้หญิงนั้นขึ้นอยู่กับระดับของประสบการณ์ในการทำงาน ดังเช่นผู้หญิงที่เพิ่งเริ่มเข้าทำงานในบาร์เบียร์พบว่า การนำเสนอตัวตนของผู้หญิงมีลักษณะใกล้เคียงกับตัวตนเดิม ต่อเมื่อมีประสบการณ์มากขึ้น ผู้หญิงมีทักษะในการประเมินลูกค้า ตัวตนในการทำงานกลางคืนเริ่มถอยห่างจากตัวตนเดิมของผู้หญิง ด้วยการสร้างกฎเกณฑ์ให้กับตนเองในการต่อรองกับลูกค้า และการรักษาผลประโยชน์ในเรื่องค่าตอบแทน แต่ขณะเดียวกันก็ยังไม่สามารถที่จะสร้างระยะห่างทางอารมณ์ (emotional distance) กับลูกค้าได้เสมอไป

ต่อเมื่อผู้หญิงมีความเชี่ยวชาญและผ่านประสบการณ์มากขึ้นและเปลี่ยนแปลงวิธีคิดในเรื่องเช็ทส์และความเป็นผู้หญิงในลักษณะที่มองว่า การใช้เช็ทส์และความเป็นหญิงของตนเองเป็นเครื่องมือต่อรองกับลูกค้า โดยไม่ผูกพันทางอารมณ์ระยะยาว เป็นช่วงเวลาที่ผู้หญิงพบว่าตนเป็นฝ่ายที่มีบทบาทในการควบคุมสถานการณ์ได้มากกว่าตอนที่ตกอยู่ภายใต้การพึ่งพาผู้ชายเพียงคนเดียว

ระดับของประสบการณ์และความคิดนี้นำมาสู่การสร้างตัวตนใหม่ในการทำงานในฐานะที่เป็นฝ่ายที่ควบคุม และนำเสนอ “อารมณ์ ร่างกาย และการใช้ความเป็นหญิง” ได้ในฐานะที่เป็นผู้สร้างสิ่งเหล่านี้เพื่อขายให้กับลูกค้า โดยที่ผู้หญิงสามารถรักษาระยะห่างทางอารมณ์ของตนกับลูกค้า ขณะเดียวกันก็ยังสามารถรักษาขอบเขตความเป็นตัวเองได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสร้างพื้นที่ส่วนตัวแยกออกจากงาน การแสดงออกซึ่งความรักและการเอาใจใส่เป็นการสร้างขึ้นในสถานการณ์ที่ปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าที่ให้ประโยชน์ แต่เมื่อสิ้นสุดการปฏิสัมพันธ์จากลูกค้าคนหนึ่ง การแสดงก็สิ้นสุดลง และสามารถเริ่มต้นกับลูกค้ารายถัดไป ขณะเดียวกันผู้หญิงก็มีตัวตนด้านอื่นในชีวิตนอกเหนือจากตัวตนที่เกิดขึ้นในการทำงานกลางคืน

พลวัตของผู้หญิงที่เปลี่ยนแปลงไปตามระดับความเข้มข้นของประสบการณ์ในการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า ละท่อนให้เห็นว่า ผู้หญิงที่ขายบริการในบาร์เบียร์ ไม่ได้ขายตัวตนทั้งหมดของพวกเธอ แต่ผู้หญิงได้สร้าง "ตัวตนใหม่" ในการทำงาน โดยที่ระยะห่างระหว่างตัวตนใหม่ในการทำงานกับตัวตนที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันด้านอื่น ๆ เปลี่ยนแปลงไปตามประสบการณ์

ผลจากการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดในการอธิบายการค้าประเวณีของ Jaggar (1997) และ Kempadoo (1998) ที่ให้ความสำคัญกับการมองสถานการณ์เรื่องโสเภณีอย่างมีบริบท อีกทั้งยังเห็นตรงกับ Kempadoo ที่เสนอว่า งานทางเพศไม่ได้มีความหมายที่เป็นสากลหรือเป็นประวัติศาสตร์ที่ไม่มีทางเปลี่ยนแปลงได้ แต่งานทางเพศเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงและให้คำจำกัดความใหม่ได้ โดยตระหนักในตัวตนของผู้หญิงในฐานะที่เป็นผู้ให้ความหมายต่อประสบการณ์ของพวกเธอตามแนวคิดของเฟมินิสต์ นอกจากนี้ยังเห็นด้วยกับข้อเสนองานของ Chapkis (1997) และ Frank (1998) ที่เสนอว่า การค้าประเวณีในบางกรณีใกล้เคียงกับแรงงานด้านอารมณ์ (emotional laborer) ดังนั้นการขายบริการจึงไม่ใช่การขายตัวตนทั้งหมดในการค้าประเวณี

ผลจากการศึกษาขัดแย้งกับคำอธิบายของเฟมินิสต์แนวเรดิคัลที่เสนอว่า การค้าประเวณีเป็นได้แต่เพียงการทำร้ายทางเพศ (Barry, 1979, 1995) และโสเภณีไม่มีโอกาสต่อรองใด ๆ ได้ แต่ตกเป็นเหยื่อในทางเพศเท่านั้น เพราะนั่นเท่ากับว่าเป็นการปฏิเสธตัวตนของผู้หญิง ด้วยการมุ่งอธิบายการเอารัดเอาเปรียบระหว่างหญิงชายจนกระทั่งละเลยมิติและมุมมองอื่นของผู้หญิงที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อถกเถียงกับเฟมินิสต์แนว libertarian (นักนิยมในเจตนารมณ์ที่เป็นอิสระของปัจเจกบุคคล)

การนิยามความเป็นตัวตนของความเป็นผู้หญิงในบริบทของสังคมไทยมีรากฐานที่สัมพันธ์กับครอบครัวและชุมชน ซึ่งก่อให้เกิดความซับซ้อนและไม่หยุดนิ่งตายตัว อีกทั้งการนิยามความเป็นตัวตนยังเกิดขึ้นอย่างเป็นกระบวนการ ซึ่งมีช่วงเปลี่ยนผ่านในแต่ละสถานการณ์ของชีวิต ดังเช่นที่ผู้หญิงบาร์เบียร์เลือกตีความและให้ความหมายต่อความเป็นตัวตนในความเป็นผู้หญิงที่แตกต่างกันไปในแต่ละช่วงสถานการณ์และมีหลากหลายลักษณะ ดังนั้นการต่อสู้ของผู้หญิงในบริบทของสังคมไทยไม่ได้เป็นการต่อสู้เพื่อเสรีภาพทางเพศของปัจเจกบุคคล ซึ่งแตกต่างจากความพยายามสร้างภาพของโสเภณีให้กลายเป็นตัวตนใหม่ทางการเมือง (political subject) เป็นกบฏในทางเพศหรือผู้ปลดปล่อยเร็กซ์ (Bell, 1994) ซึ่งในประเด็นนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจ "ความเป็นตัวตน" ของความเป็นผู้หญิงที่ไม่หยุดนิ่งหรือผูกขาดความหมายที่เป็นสากล อีกทั้งยังต้องคำนึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความแตกต่างทางชนชั้นและเงื่อนไขของประสบการณ์ชีวิต

3. ข้อถกเถียงเรื่องความเป็นผู้หญิงในสังคมไทย

ภาพความเป็นผู้หญิงไทยทั้งที่สืบทอดมาในอดีตหรือที่สร้างขึ้นใหม่ ทำให้เป็นที่รับรู้กันว่า ผู้หญิงไทยคือผู้ที่ต้องเคารพและเชื่อฟังสามี ต้องปรนนิบัติและซื่อสัตย์แต่เพียงฝ่ายเดียวว่านอนสอนง่าย ไม่มีปากมีเสียง ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ล้วนเป็นคุณลักษณะของ “ผู้รองรับ” “ผู้ถูกกำหนด” “ผู้ไร้อำนาจ” ความเป็นผู้หญิงไทยที่สังคมคาดหวังคือ ผู้รองรับที่ไม่ควรเป็นผู้แสดง ไม่สามารถกระทำหรือกำหนดความเป็นไปของสังคมที่อยู่รอบข้าง หรือแม้แต่ชีวิตของตัวเอง (วารุณี, 2543) แม้ว่าวารุณีจะไม่ได้ระบุชัดว่า คุณลักษณะดังกล่าวเป็นตัวแทนของผู้หญิงไทยชนชั้นไหน แต่อาจกล่าวได้ว่า ภาพตัวแทนลักษณะนี้ใกล้เคียงกับภาพ “ผู้รองรับ” ของผู้หญิงบาร์เบียร์ที่ลูกค้าชาวต่างประเทศจำนวนมากคาดหวังจากผู้หญิงไทย

อย่างไรก็ตามวารุณีตั้งข้อสังเกตว่า เหตุที่ผู้หญิงไทยไม่อาจปลดปล่อยตนเองจากภาวะการถูกจองจำดังกล่าว อาจเป็นเพราะผู้หญิงไทยดูจะพอใจและบางครั้งก็ภูมิใจกับการรับรู้และความคาดหวังที่สังคมมีต่อ “ความเป็นผู้หญิงไทย” หรือไม่ก็เป็นเพราะผู้หญิงไทยอยู่ในภาวะของผู้ไร้อำนาจมานานเสียจนมองไม่เห็นคุณค่าในการเป็นผู้กำหนด

จากการศึกษาประสบการณ์ของผู้หญิงที่อาจกล่าวได้ว่า เป็นตัวแทนของกลุ่มผู้หญิงด้อยโอกาสของสังคมสะท้อนให้เห็นว่า แม้แต่ในโลกการค้าประเวณีที่ถูกสังคมมองว่าลดคุณค่าความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง ผู้หญิงก็ไม่ได้ยินยอมต่อการเป็นเพียงวัตถุทางเพศอย่างไม่มีเงื่อนไข แต่ผู้หญิงกลับใช้เงื่อนไขของบาร์เบียร์ที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างผู้หญิงและลูกค้ามาสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจแบบใหม่ที่เต็มไปด้วยการต่อรองเรื่องอารมณ์และยังคงรักษาพื้นที่ในการเป็นผู้ที่มีสิทธิ์แสดงความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจในฐานะที่เป็นมนุษย์

เช่นเดียวกับภาวะของความเป็นเมียในบริบทครอบครัว ผู้หญิงตระหนักรู้ว่าในภาวะของ “ผู้ถูกกระทำ” และได้พยายามดิ้นรนในแบบต่าง ๆ นับตั้งแต่การเปลี่ยนจากผัวไทยมาสู่ผัวฝรั่ง และหวนกลับไปสู่หญิงบาร์เบียร์ด้วยการจัดวางความสัมพันธ์กับผู้ชายในหลากหลายแบบ ภาพดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงพยายามเลือกจัดวางตนเองในบทบาทที่ไม่ต้องตกเป็นผู้รองรับในทุกมิติ

ถ้าหากผู้หญิงยอมตกอยู่ในฐานะของผู้กระทำภายใต้ความสัมพันธ์ที่ตายตัวแบบเดิม ผู้หญิงย่อมไม่มีโอกาสได้เลือก แต่เมื่อผู้หญิงหลุดออกจากมุมมองเชิงเดียวที่มากำหนดคุณค่าของความเป็นผู้หญิงแล้ว พวกเธอได้สร้างความหมายของความสัมพันธ์หญิงชายที่ละเอียดอ่อนและซับซ้อนมากกว่าเพียงแค่ความเป็นผัวเมีย หรือความเป็นหญิงบริการกับลูกค้าเท่านั้น การต่อสู้เพื่อพลิกบทบาทไปเป็นผู้กำหนดเพื่อรักษาคุณค่าความเป็นมนุษย์ของหญิงบาร์เบียร์เป็นไปตามโลก

ของประสบการณ์ที่แวดล้อมชีวิตและพวกเขาก็ไม่ได้ต่อสู้บนหนทางนี้แต่เพียงผู้เดียว หากแต่ยังมีผู้หญิงบาร์เบียร์คนอื่น ๆ อยู่ร่วมบนถนนสายเดียวกัน

แต่การต่อสู้ดังกล่าวไม่อาจจะถูกมองเห็นคุณค่าไปได้ครบเท่าที่สังคมและวัฒนธรรมไทยยังไม่เปิดพื้นที่ทางความคิดสำหรับการนิยามความเป็นหญิงแบบอื่น ๆ ที่หลุดพ้นจากความคิดแบบคู่ตรงข้ามระหว่างความเป็นเมียหรือ “ศรีภรรยา” และความเป็นกะหรี อีกทั้งยังอยู่ภายใต้บริบทของสังคมและวัฒนธรรมแบบทุนนิยมโลกาภิวัตน์ที่ลดทอนมนุษย์ให้เป็นปัจเจกบุคคลอยู่ทุกขณะ

ข้อค้นพบที่มีนัยยะต่อการพัฒนาสังคม

1. ขณะที่สังคมไทยกำลังเกิดภาวะการแตกสลายของครอบครัวและชุมชนภายใต้การขยายตัวของระบบทุนนิยมและความสัมพันธ์เชิงพาณิชย์ ผู้หญิงกลุ่มหนึ่งดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอดทั้งตัวเธอและครอบครัว แต่ถูกสังคมตีตราว่าเป็นหญิงคนชั่วนั้น เป็นวิธีการประเมินคุณค่าของความเป็นมนุษย์ผู้หญิงด้วยการใช้เกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งไปพิพากษาพวกเธอ เช่น การใช้เกณฑ์ทางศีลธรรม เกณฑ์กีดกันในเรื่องเจ็สส์ที่ให้พื้นที่แก่ผู้หญิงภายใต้สถาบันครอบครัวเท่านั้น เกณฑ์ทางกฎหมายที่จัดวางผู้หญิงในฐานะของอาชญากร การตัดสินผู้หญิงจากแง่มุมใดแง่มุมหนึ่งดังกล่าวเป็นมุมมองเชิงเดี่ยวที่ไม่คำนึงถึงความหลากหลายของสถานการณ์ชีวิตและความซับซ้อนของเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตของผู้คน ดังนั้นการพัฒนาสังคมจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจมุมมองของผู้หญิงในฐานะที่เป็นประชากรครึ่งหนึ่งของสังคม แทนที่จะตัดสินคุณค่าของพวกเธอไปก่อนล่วงหน้าโดยละเลยหรือพิจารณาแง่มุมของผู้หญิงแต่เพียงผิวเผิน เช่น อธิบายว่าการเกิดโสเภณีเป็นความผิดปกติของผู้หญิง หรือเป็นการตัดสินใจของผู้หญิงที่อหังการเอา รบงานง่าย ๆ เป็นต้น

2. สังคมไทยจำเป็นจะต้องเข้าใจแง่มุมอื่น ๆ ของความสัมพันธ์หญิงชาย นอกเหนือจากความสัมพันธ์ที่ตายตัวและผูกขาดผู้หญิงไว้เฉพาะบริบทของครอบครัวเท่านั้น ไม่เช่นนั้นผู้หญิงจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้มีบทบาทของความเป็นเมีย หรือความเป็นแม่ และยังชีพด้วยการค้าประเวณีย่อมไม่มีที่ทางในสังคม นอกเสียจากกลายเป็นความผิดปกติ บกพร่อง หรือกลายเป็นปัญหาของสังคมที่ถูกทอดทิ้ง เพราะหาหนทางแก้ไขไม่ได้ ทั้งนี้ยังไม่นับรวมถึงการจัดความสัมพันธ์ในแบบอื่น เช่น หญิงรักหญิง ชายรักชาย หญิงโสด ผู้หญิงที่มีลูกไม่ได้ ผู้หญิงที่ถูกสามีทิ้ง หรือผู้หญิงที่ทั้งสามี เป็นต้น

3. ผลจากการศึกษาครั้งนี้ยืนยันให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การค้าประเวณีเป็นปรากฏการณ์ที่มีบริบทภายใต้รูปแบบที่แตกต่างกัน ดังนั้น การทำความเข้าใจหรือจัดการกับ “การค้าประเวณี” ในลักษณะที่เหมาะสม หรือสร้างคำอธิบายที่เป็นสากลจากมุมมองใดมุมหนึ่ง ทำให้มองไม่เห็นถึงความซับซ้อนของความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เกิดขึ้น เช่น การค้าประเวณีในรูปแบบบาร์เบียร์นอกจากจะเป็นผลผลิตของโครงสร้างความสัมพันธ์หญิงชายที่ไม่เท่าเทียมแล้ว ยังเป็นผลผลิตของมายาคติทางชาติพันธุ์ระหว่างความเป็นผู้ชายฝรั่งกับความเป็นผู้หญิงไทย และแม้ว่า บาร์เบียร์เป็นประเภทหนึ่งของเร็กส์ทัวร์ที่รองรับนักท่องเที่ยวแบบปัจเจกบุคคล แต่ก็มีความแตกต่างจากอุตสาหกรรมบริทางเพศระดับโลกที่ถูกจัดขึ้นอย่างเป็นระบบในรูปแบบของแพ็คเกจทัวร์ เป็นต้น ดังนั้นการเข้าใจถึงโฉมหน้าของความสัมพันธ์เชิงอำนาจในการค้าประเวณีจึงจำเป็นต้องเข้าใจลักษณะเฉพาะที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยยะสำคัญ ไม่เช่นนั้นแล้วการสร้างกติกาใหม่ทางสังคม เช่น การเสนอให้เป็นแรงงานรูปแบบหนึ่ง หรือการจดทะเบียนโสเภณี เพื่อเปิดพื้นที่ทางกฎหมายกับผู้หญิงที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีจะมีลักษณะคลุมเครือ ไม่ชัดเจน และจะนำไปสู่การกีดกัน เลือกปฏิบัติและสร้างปัญหาการเอาผิดเอาเปรียบทางสังคมในรูปแบบอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น

บรรณานุกรม

- นิธิ เอียวศรีวงศ์. "สถานภาพผู้หญิง : อดีต ปัจจุบัน อนาคต" ใน รายงานการประชุมสมัชชาสตรีแห่งชาติ ครั้งที่ 1 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ, 2535.
- นิวัตร สุวรรณพัฒนา. ความคาดหวังของครอบครัวและบทบาทของลูกสาวใน "ชุมชนคำประเวณี" กรณีศึกษา หมู่บ้านแห่งหนึ่งในจังหวัดพะเยา วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.
- นิตยา ระวังพาล. หญิงบริการทางเพศ:กรณีศึกษาสถานการณโรคเอดส์ในเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.
- ศิริพร ละโครบานัค. "กระบวนการค้าหญิงในประเทศไทย" ใน ปัญหาการค้าหญิงและยุทธศาสตร์การแก้ปัญหา กรุงเทพฯ: พลิทส์เซ็นเตอร์การพิมพ์, 2527.
- ศุภิมา นฤมล. นางงามตุ๊กกระจาก : การศึกษากระบวนการกลายเป็นหมอนวดไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยาม, 2531.
- มูลนิธิผู้หญิง. การค้าหญิง ภาวะสิทธิสังคมไทย . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ผู้หญิง, 2540.
- ยศ สันตลสมบัติ. แม่หญิงสืงายตัว ชุมชนและการค้าประเวณีในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนา, 2535.
- วารุณี ภูริสินสิทธิ์. "ความเป็นหญิงในสังคมไทย" วารสารสังคมศาสตร์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 ,2543.
- Abbot, Pamela and Claire Wallace. *An Introduction to Sociology : Feminist Perspectives*. London: Routledge, 1990.
- Albuquerque, Klaus de. "Sex ,Beachboys and Female Tourists in The Caribbean". *Sexuality & Culture* . 2 (1998) : 87-112 .
- Alexander, Priscilla. "Prostitution : A Difficult Issue for Feminists" in *Feminism and Sexuality* . London and New York : Edinburgh University Press, pp.342-357, 1996.
- Bailey, M.E. "Foucauldian Feminism : Contesting Bodies, Sexuality and Identity" in *Up Against Foucault*. London : Routledge,pp. 99-122,1993 .
- Bartky, Sandree Lee *Femininity and Domination : Studies in the Phenomenology of Oppression* .New York and London :Routledge,1990.
- Bell, Shannon *Reading ,Writing and Rewriting the Prostitute Body* . Indiana University Press : Blooming University ,1996.

- Berreman, Gerald D. *Behind Many Masks : Ethnography and Impression Management in A Himalayan Village* . แปลโดย อุ๋ทอง ประศาสนวิจิตรชัย (1987) กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิรูแจ้ง, 1962.
- Bishop, Ryan and Lillian Robinson. *Night Market : Sexual Cultures and the Thai Economics Miracle*. New York : Routledge , 1996.
- Bishop, Ryan and Lillian Robinson. "Genealogies of Exotic Desire : The Thai Night Market in the Western Imagination" in *Genders & Sexualities in Modern Thailand*, Chiang Mai : Silkworm, 1999.
- Chanpen Saengtienchai, John Knodel, Mark Vanlandingsam & Anthony Pramualratana. ""Prostitutes are better than lovers" : Wives' views on the extramarital sexual behavior of Thai men" in *Genders & Sexualities in Modern Thailand*, Chiang Mai : Silkworm, 1999.
- Chapkis, Wendy . *Live Sex Acts :Women Performing Erotic Labor*. Routledge: New York , 1997.
- Cohen, Eric. "Open-Ended Prostitution as a Skillful Game of Luck : Opportunity ,Risk , and Security Among Tourist –Oriented Prostitutes in a Bangkok Soi" . in *Thai Tourism* . White Lotus: Bangkok, 1996.
- Cohen, Eric. "Thai Girls and Farang Men :The Edge of Ambiguity" in *Thai Tourism* White Lotus : Bangkok, 1996.
- Cohen, Eric. "Lovelorn Farangs :The Correspondence between Foreign Men and Thai Girls" . in *Thai Tourism* . White Lotus : Bangkok, 1996.
- Cohen, Eric. "Sensuality and Venality in Bangkok : The Dynamics of Cross-Cultural Mapping of Prostitution" in *Thai Tourism* . White Lotus : Bangkok, 1996.
- Dank, Barry M.. "Sex Work,Sex Workers and Beyond" . *Sexuality &Culture* (2) 1998 1-6
- Davidson, Julia O' Connell. *Prostitution, Power and Freedom*. Ann Arbor : The University of Michigan Press, 1998.
- Davidson, Julia O' Connell and Derek Layder. *Methods . Sex and Madness* London and New York : Routledge ,1994.

- Esterik, Van Penny. "Thai Prostitution and The Medical Gaze" in *Gender and Development in Southeast Asia*. Ottawa Canada, 1990.
- Esterik, Van Penny. "Reposition Gender ,Sexuality ,and Power in Thai Studies" in *Genders & Sexualities in Modern Thailand* Chiang Mai : Silkworm,1999.
- Frank, Katherine "The Production of Identity and The Nigotiation of Intimacy in a 'Gentleman's Club" in *Sexuality*. (2) 1996, 175-201.
- Goffman, Erving .*The Presentation of Self in Everyday Life* . Penquin Books: Australia, 1972.
- Harrison, Rachel. "The Madonna and the whore : self / "other" tensions in the characterization of the prostitute by Thai female authors" in *Gender and Sexualities in Modern Thailand*. Chiang Mai : Silkworm,pp.168-189, 1999.
- Hoigard, Cecilie and Liv Finstad . "Prostitutes and their Clients" in *Feminism and Sexuality*. London and New York : Edinburgh University Press, pp.358-366, 1996.
- Howard, A. Judith and Joycelyn Hollander. *Gendered and Situations , Gender Selves* . London : Sage, 1996.
- Jackson, Peter A. and Nerida M. Cook. *Genders and Sexualities in Modern Thailand* . Chiang Mai : Silkworm , 1999.
- Jackson, Stevi and Sue Scott. *Feminism and Sexuality* . London and New York : Edinburgh University Press, 1996.
- Jaggar, Alison M. "Contempolary Western Feminist Perspectives on Prostitution" in *Asian Journal of Women's Studies*. Vol.3 No.2 1996, pp. 8-29.
- Janpen Saengtienchai, John Knodel, Mark VanLandingham & Anthony Pramualratana. "Prostitutes are Better Than Lovers" : Wives'Views on the Extramarital Sexual Behavior of Thai Men . In *Genders & Sexualities in Modern Thailand* ..Chiang Mai : Silkworm, pp. 78-92, 1999
- Jeffrey, Sheila . *The Idea of Prostitution* . Australia: Spinifex.1996.
- Kempadoo,Kamala and Jo Doezema. *Global Sex Workers : Rights,Resistance and Redefinition* .New York and London: Routledge , 1998.

- Krier, Jennifer. "Narrating Herself :Power and Gender in a Mingangkabau Women's Tale of Conflict" in *Bewitching Women ,pious Men: Gender and Body Politics in Southeast Asia* . Berkeley:University of California pp.51-75, 1993.
- Lim, Lin Lean. *The Sex Sector : The economic and social bases of prostitution in Southeast Asia*. Geneva : International Labour Office , 1998.
- McKeganey , Neil and Marina Barnard .*Sex Work on the streets : Prostitutes and their clients*. Buckingham and Philadelphia : Open University Press , 1993.
- Montgomery, Heather. "Children , Prostitution , and Identity : A Case Study from a tourist Resort in Thailand" in *Global Sex Workers : Rights,Resistance and Redefinition*. New York and London: Routledge, pp.139-150, 1998.
- Odzer,Cle .*Patpong Sisters : An American Women's view of the Bangkok Sex World*. New York : Blue-Moon Arcade , 1993.
- O'Neill, Maggie "Prostitution women now" in *Rethinking Prostitution Purchasing Sex in the 1990s*. London and New York : Routledge, pp.3-28, 1997.
- Ortner, Sherry B. and Harriet Whitehead. *Sexual Meaning : The Cultural Construction of Gender and Sexuality* . Cambridge University Press : New York, 1993.
- Pasuk Pongpaichit. *From Peasant Girls To Bangkok Masseuses*. Geneva Switzerland : International Labour Office, 1982.
- Richardson, Diane "Sexuality and Feminism" in *Introduction Women's Studies Feminist Theory and Practice* . London:Macmillan, pp.152-174 ,1996.
- Rubin, Galye. "Thinking Sex: Notes for a Radical Theory of the Politics of Sexuality" in *Pleasure and Danger: Exploring Female Sexuality*. Boston:Routledge&Kegan Paul, pp. 267-319, 1984.
- Scambler, Graham and Annette Scambler . *Rethinking Prostitution Purchasing Sex in the 1990s*. London and New York : Routledge , 1997.
- Scott, James C. *Weapon of the Weak : Everyday forms of Peasant Resistance*. New Haven : Yale University, 1985.
- Simmons, Melanie. "Theorizing Prostitution : The Question of Agency" in *Sexuality&Culture* (2) 1998 , pp.125-148.

- Talle, Aud. "Sex for Leisure: Modernity among female bar workers in Tanzania" in *Anthropological Perspectives on Local Development* . Simon Abram and Jacqueline Waldren .London : Routledge ,1996.
- Truong, Thanh-Dam. *Sex Money and Morality : Prostitution and Tourism in Southeast Asia*. London and New Jersey : Zed Books Ltd., 1990.
- Truong, Thanh-Dam. "Serving the tourist Market: Female Labour in International Tourism .in *Feminism and Sexuality* . London and New York: Edinburgh University Press, 1996.
- Tseelon, Efrat. *The Masque of Femininity*. London, Thousand Oaks and New Delhi : Sage Publications, 1997.
- Vance, Carole S. "Pleasure and Danger : Toward a Politics of Sexuality" in *Pleasure and Danger: Exploring Female Sexuality*. Boston:Routledge&Kegan Paul, pp.1-28,1984.
- Wanthinee Boonchalaksi and Philip Guest. "Prostitution in Thailand" in *The Sex Sector: The economic and social bases of prostitution in Southeast Asia*. . Geneva: International Labour Office, pp.130-169, 1998.
- Yos Santasombat. "Prologue" in *Hello My Big Big Honey!* Bangkok: Dragon Publication, 1994.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	โสภิตา วีรกุลเทวัญ
วัน เดือน ปีเกิด	25 กันยายน 2511
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2529	สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2533	สำเร็จการศึกษาเศรษฐศาสตรบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ประสบการณ์การทำงาน	
พ.ศ.2533-2535	ผู้สื่อข่าว หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายสัปดาห์
พ.ศ. 2535-2537	ผู้สื่อข่าว นิตยสารผู้จัดการรายเดือน
พ.ศ. 2537-2539	ผู้ผลิตรายการ โครงการวิทยุผู้จัดการ เอฟเอ็ม 97.5 เมกกะเฮิรซ